

Guia didàctica

PAMAPAM

Acostant a l'aula els Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS) a través de l'Economia Social i Solidària

Edita:

Setem

Finància:

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria de Transparència,
Responsabilitat Social,
Participació i Cooperació

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

REGIDORIA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I MIGRACIÓ

Crèdits

Edita:

SETEMCV

Coordinació i redacció:

Heidi Gil Pelayo

Silvia Ibañez Carbonell

Mayte Bartual Garcia

Edgard Vega Vargas

Recolçament als continguts:

Amado Diago Belarte

Marta Asensi Girbes

Nora Sicard

Actualització dels continguts:

Roberto Benavent Alberola

Asmaa Ghojal

Traduccions:

Empar Rodrigo Cañete

Disseny:

Ramon Chorques Requena

Col·labora:

Aquesta publicació ha sigut realitzada amb el suport financer de la Generalitat Valenciana. El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de SETEMCV i no reflecteix necessàriament l'opinió de la Generalitat Valenciana.

Índex

- 0.- Introducció
- 1.- Objectius
- 2.- Què et trobaràs en aquesta guia?: Com treballar-la i utilitzar-la.
 - Estructura de la guia
 - Metodologia
 - Competències
 - Temporalització
 - Criteris d'avaluació
- 3.- Continguts
 - 3.1. Unitat 1: consum responsable i producció sostenible
 - _Ods 12: garantir modalitats de consum i producció sostenibles
 - 3.2. Unitat 2: pobresa mundial
 - _Ods 1: posar fi a la pobresa en totes les seues formes a tot el món.
 - 3.3. Unitat 3: fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició
 - _Ods 2: posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible
 - _Ods 3: garantir una vida sana i promoure el benestar per a tots en totes les edats
 - 3.4. Unitat 4: importància de l'educació
 - _Ods 4: garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots
 - 3.5. Unitat 5: igualtat de gènere
 - _Ods 5: aconseguir la igualtat entre els gèneres i empoderar a totes les dones i les xiquetes
 - 3.6. Unitat 6: energia
 - _Ods 7: garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tots
 - 3.7. Unitat 7: ocupació digna i creixement econòmic
 - _Ods 8: promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots
 - 3.8. Unitat 8: desigualtat en i entre els països
 - _Ods 10: reduir la desigualtat en i entre els països
 - 3.9. Unitat 9: ciutats i comunitats sostenibles
 - _Ods 11: aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguen inclusius, segurs, resilents i sostenibles
 - 3.10. Unitat 10: medi ambient
 - _Ods 13: adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes
 - _Ods 15: gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, detenir i invertir la degradació de les terres i detenir la pèrdua de biodiversitat
 - 3.11. Unitat 11: justícia social
 - _Ods 16: promoure societats justes, pacífiques i inclusives

PAM A PAM

Setem

Introducció

SETEM Comunitat Valenciana és una associació creada l'any 1993. El seu objectiu principal és sensibilitzar sobre la desigualtat socioeconòmica i les seues causes, presents en l'actualitat entre els països empobrits econòmicament i els països enriquits, promovent les transformacions personals i col·lectives per aconseguir un món més just i solidari. Açò ho fem a través de la realització tant de projectes de sensibilització i educació per al desenvolupament, com a través de la realització de projectes de cooperació.

Des de SETEMCV pensem que l'**Educació per al Desenvolupament (EpD)** és un dels instruments més importants per a modificar les percepcions errònies que les persones del Nord tenen de la gent i les societats del Sud, reflexionar de manera crítica sobre el model dominant, buscar alternatives per a promoure canvis d'actitud i involucrar a diferents sectors socials en el compromís de treballar pel desenvolupament humà de tots els pobles. **La EpD no és només un mètode de treball, una forma d'interpretar la realitat, un enfocament educatiu, sinó una manera de mantenir viva la consciència de la població.** A més, també treballem des de fa anys en la línia de recerca-denúncia del nostre model de consum actual, tot fent campanyes de difusió, sessions de sensibilització, accions de denúncia, **promovent un consum ciutadà responsable, intentat d'aquesta manera respondre a les demandes de ciutadans i ciutadanes responsables sobre alternatives de consum responsable.**

La nostra experiència de més de 20 anys de treball ens ha permès comprovar l'eficàcia del treball que desenvolupem en els temes de Comerç Just i el Consum Responsable a l'hora de fer front als impactes més nocius del sistema econòmic vigent en l'actualitat i la lluita contra la pobresa.

La present Guia Didàctica s'inclou en el Projecte "PAM A PAM: Acostant a l'aula els Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS) a través de l'Economia Social", que és l'evolució natural del projecte "Consum responsable en temps de crisi". En eixe projecte es va elaborar una guia d'iniciatives per a la ciutat de València (i fins i tot es va ampliar a algunes iniciatives destacades de la província). També aquesta evolució ha sigut impulsada per l'èxit del projecte **Pam a Pam desenvolupat per SETEM Catalunya**, que ha creat un mapa interactiu digital amb iniciatives d'economia solidària.

INTRODUCCIÓ

Hem acumulat coneixement i experiència sobre economia solidària amb l'execució del projecte **"Cooperactivando Nord-Sud"**, on es va realitzar un mapatge d'iniciatives cooperatives a la Comunitat Valenciana, que va servir de base a la unitat didàctica que es va elaborar. Descobrir gran quantitat d'iniciatives, que mereixen ser difoses convenientment va ser el que ens ha fet **ampliar el mapa del consum responsable a l'economia social i solidària.**

Tot seguint la línia del nostre treball descrit, **els presentem la Guia Didàctica "PAM A PAM: Acostant a l'aula els Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS) a través de l'Economia Social", que és una guia sobre Comerç Just, Consum responsable i Economia Solidària.** Està dirigida a sensibilitzar a la comunitat educativa de centres d'educació secundària i cicles formatius de la Comunitat Valenciana sobre l'efecte que els nostres hàbits de consum poden tenir en **la consolidació d'un nou sistema econòmic que prioritze les necessitats de les persones, el respecte dels Drets Humans i la conservació del medi ambient.**

Les unitats temàtiques de la present Guia Didàctica es relacionen directament amb **els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, també coneguts com a Objectius Mundials, que són una crida universal a l'adopció de mesures per a posar fi a la pobresa, protegir el planeta i garantir que totes les persones gaudisquen de pau i prosperitat.

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) estableix 17 Objectius, que es basen en els assoliments dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) que van abastar des de l'any 2000 al 2015, encara que inclouen noves esferes com el canvi climàtic, la desigualtat econòmica, la innovació, el consum sostenible i la pau i la justícia, entre altres prioritats, a aconseguir en els pròxims 15 anys (any 2030).

En aquesta Guia Didàctica es treballaran 13 ODS en les 11 unitats temàtiques, aportant-ne informació i **connectant-los amb el Comerç Just, el Consum Responsable, l'Economia Social i la Banca Ètica.**

Els ODS i les seues metes són de caràcter integrat i indivisible i conjuguen les tres dimensions del desenvolupament sostenible: econòmica, social i ambiental. Els ODS són una agenda inclusiva. Aborden les causes fonamentals de la pobresa i ens uneixen per a aconseguir un canvi positiu en benefici de les persones i el planeta.

Es treballaran sobre els ODS per a conèixer com els Objectius estan interrelacionats i, amb freqüència, la clau de l'èxit d'un involucrarà les qüestions més freqüentment vinculades amb un altre. Els ODS comporten un esperit de col·laboració i pragmatisme per a triar les millors opcions amb la finalitat de millorar la vida, de manera sostenible, per a les generacions futures. Proporcionen orientacions i metes clares per a la seua adopció per tots els països de conformitat amb les seues pròpies prioritats i els desafiaments ambientals del món en general.

Des de SETEM CV considerem que les unitats temàtiques i els ODS proposats en la present Guia Didàctica són temes rellevants per a treballar-los a l'aula, perquè permeten generar qüestionaments sobre la realitat mundial en la qual vivim i poden despertar en l'alumnat propostes individuals i col·lectives que d'alguna manera ajuden a transformar la realitat social en la qual vivim. L'anàlisi d'aquests temes, a través de les activitats que presentem, **fomenta la consciència crítica i la responsabilitat que han de tenir com a consumidores i consumidors.**

1 _ Objectius

Objectius generals

- Facilitar la comprensió de les relacions que existeixen entre les nostres accions i la vida de les persones d'altres parts del món.
- Augmentar el coneixement sobre altres formes d'economia que posen en valor a les persones i el medi ambient.
- Fomentar la participació en propostes de canvi per aconseguir un món més just i solidari.
- Afavorir el desenvolupament humà sostenible a nivell individual, comunitari, local i global.

Objectius específics

- Oferir una panoràmica de la situació socioeconòmica del món.
- Conèixer factors que provoquen desequilibris socioeconòmics entre països.
- Analitzar de forma crítica articles, documents, material audiovisual, informació de l'actualitat socioeconòmica, promovent l'empatia, la solidaritat i coresponsabilitat.
- Analitzar a partir de supòsits pràctics, la realitat de sectors de producció desfavorits i proposar accions responsables i justes, que contribuïsquen a millorar les seues condicions laborals i de vida.
- Identificar alternatives per a practicar un consum responsable: finances ètiques, energies sostenibles, comerç local
- Seleccionar criteris per a elaborar una recerca sobre economia social local que tinga en compte les persones i l'entorn.
- Conèixer i identificar les iniciatives d'economia social i solidària del meu entorn.

2_ Què et vas a trobar en aquesta guia?: **Com treballar-la i utilitzar-la.**

Estructura de la guia

L'objectiu de la Guia Didàctica és oferir una eina al professorat per a treballar a l'aula de manera autònoma les temàtiques proposades, amb una 1a part més teòrica perquè en siguin coneixedors i tinguen eines conceptuais en les unitats a treballar i una 2a part amb propostes d'activitats pràctiques per a treballar amb l'alumnat a l'aula. Des de Setem CV pensem que des de la pràctica i l'experiència és com millor es poden integrar els coneixements.

Les unitats temàtiques que es proposen treballar són:

1. Consum Responsable i producció sostenible.(ODS 12)
2. Pobresa Mundial (ODS 1)
3. Fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició (ODS 2 i 3)
4. Importància de l'educació (ODS 4)
5. Igualtat de gènere (ODS 5)
6. Energia (ODS 7)
7. Ocupació digna i creixement econòmic (ODS 8)
8. Desigualtat en i entre els països (ODS 10)
9. Ciutats i comunitats sostenibles (ODS 11)
10. Medi ambient (ODS 13 i 15)
11. Justícia Social (ODS 16)

El professorat trobarà **11 Unitats** en aquesta Guia Didàctica. **Cada unitat es correspon amb un o dos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** amb la seua informació completa respectiva per cada ODS, que li permet conèixer de manera senzilla **Dades i Xifres**, així com les **Metes** que s'esperen aconseguir en cada ODS. Posteriorment, es desenvolupa el tema de cada unitat. A nivell teòric, es connecta el ODS corresponent amb el Comerç Just, el Consum Responsable, l'Economia Social i la Banca Ètica, i a nivell pràctic es proposen **Activitats**.

L'aprofundiment en les unitats temàtiques es realitza a través del desenvolupament de les activitats principals i complementàries que trobarem en aquesta Guia Didàctica. Aquestes activitats aporten al professorat eines per a la reflexió amb l'alumnat sobre temes com el Comerç Just, el Consum Responsable i Banca Ètica. Les activitats es classifiquen en:

- **Activitat**, que és l'activitat central de cadascuna de les unitats de la Guia Didàctica, que el professorat treballarà amb l'alumnat i que creiem que és la que es necessita per a fer una profunda reflexió del tema de la unitat que es va a desenvolupar. L'activitat consta dels següents elements:
 - **Nom:** títol de l'activitat.
 - **Font:** Ressenya bibliogràfica o web de l'activitat.
 - **Objectius:** Enumeració dels objectius que es pretenen aconseguir amb l'activitat.
 - **Temporalització:** Durada de l'activitat en temps.
 - **Desenvolupament de l'activitat:** Explicació de com treballar l'activitat, pas per pas. S'aporta informació sobre l'espai que es necessita, les fitxes, documents o preguntes de reflexió a utilitzar, i les observacions sobre l'activitat (si en són necessàries)
 - **Material:** Enumeració i/o descripció dels materials necessaris per a dur a terme l'activitat.
- **Activitat Complementària**, és l'activitat (o activitats) que tracta de reforçar o aprofundir en el tema que s'està desenvolupant en cada unitat. Consta dels mateixos elements que l'Activitat central, exceptuant l'apartat Objectius. Els objectius són els que es plantegen en l'activitat central.

L'estructura de la Guia Didàctica finalitza amb l'**apartat Per a saber més i complementar**, on s'arreglen **Informes, Material Audiovisual i Link**. Que pretenen aportar al professorat i alumnat informació addicional útil i interessant sobre els diferents temes desenvolupats en cadascuna de les unitats tractades, així com complementar el desenvolupament de cada tema a través d'enllaços a pàgines webs de diversos organismes, ONGDs, col·lectius socials, etc.

Metodologia

La Guia Didàctica és una proposta pedagògica oberta, que ofereix 2 maneres de treballar segons el programa d'aula del professorat: 1) De forma lineal: unitat per unitat; o 2) Aleatòriament seleccionant els temes i les seues corresponents activitats a realitzar en cada unitat. La proposta es presenta oberta perquè siga el professorat el que traga el major profit a la Unitat Didàctica i ho puga adaptar a les singularitats del seu alumnat, apostant per una manera de treballar o una altra, que afavorisca un major aprenentatge, comprensió i respecte a la diversitat, segons les necessitats de la seua aula i els ritmes d'aprenentatge del seu alumnat..

En aquesta Unitat Didàctica ens hem basat en la metodologia **reflect – acció**. Que és un procés estructurat d'aprenentatge participatiu, que facilita a la gent l'anàlisi crítica del seu entorn, situant el seu empoderament en el cor del desenvolupament sostenible i equitatiu. La metodologia reflect – acció està basada en processos continus de reflexió i acció, les persones adquireixen per si mateixes poder per a treballar per una societat més justa i equitativa. A través d'aquesta metodologia, les persones desenvolupen la seua pròpia anàlisi multidimensional de la realitat local i global, redefinint les seues relacions i accions de poder, tant en l'esfera pública com en la privada.

La reflect – acció fusiona les **teories de Paulo Freire amb la metodologia del Diagnòstic Rural Participatiu**. Es basa en mètodes i tècniques participatives. Algunes de les tècniques més característiques són els rius, els mapes i els arbres. Totes elles són tècniques visuals que s'utilitzen per a analitzar situacions i basen l'anàlisi en els propis coneixements i experiències. Un dels aspectes clau d'utilitzar metodologies participatives és que les persones són escoltades de forma igualitària i ens permeten realitzar una anàlisi i connexió entre la micro i la macro realitat.

Els elements bàsics de la metodologia reflect – acció són:

- **Poder i veu:** És un procés encaminat a enfortir la capacitat de les persones per a comunicar-se pel mitjà de comunicació que siga més pertinent o apropiat per a elles. Si bé parteix del procés d'aprendre noves habilitats de comunicació, el més important és utilitzar-les amb un propòsit.
- **Procés polític:** Es basa en la premissa que aconseguir un canvi social i major justícia social és un procés essencialment polític. No és un mètode neutral que busca fomentar una visió neutral del desenvolupament, basada únicament a millorar les condicions materials immediates de les persones o donar respostes de curt termini a les seues necessitats bàsiques. Més aviat busca ajudar a les persones a lluitar pels seus drets, a desafiar la injustícia i a canviar la seua posició dins de la societat. La Reflect-Acció implica treballar amb la gent i no per a la gent.
- **Espai democràtic:** Suposa crear un espai democràtic, on cada veu té el mateix pes. Aquest espai cal construir-lo de forma activa, doncs no existeix naturalment.
- **Procés intens i extens:** Poques vegades és un procés curt o aïllat.
- **Ancorat en el coneixement existent:** Comença per respectar i apreciar el coneixement i l'experiència de les persones. El seu objectiu no és importar informació o transferir coneixements. La clau és donar a les persones el control del procés i confiança en el seu propi punt de partida, de manera que puguin ser crítics i selectius.
- **Vincular la reflexió i acció:** És un cicle continu de reflexió i acció. Reflexió per al canvi.
- **Utilitzar eines participatives:** En un procés Reflect-Acció s'utilitza una gran varietat d'eines participatives per a ajudar a crear un ambient obert o democràtic, en el qual totes les persones poden contribuir.
- **Consciència del poder:** Totes les eines participatives es poden distorsionar, manipular o utilitzar per a explotar si no se les vincula a una consciència del poder. Reflect-Acció és un procés polític en el qual les múltiples dimensions del poder i de l'estratificació són sempre el centre de

la reflexió i les accions estan encaminades a canviar les relacions de poder injustes, qualsevol que siga el seu fonament. Es necessita una anàlisi estructural per a assegurar-se que els temes no siguen tractats únicament a nivell superficial. I és eixa anàlisi la que permetrà l'adopció de mesures estratègiques eficaces.

▪ **Coherència i autogestió:** S'ha d'utilitzar sistemàticament. Els mateixos principis i processos que s'apliquen a altres persones també s'apliquen a nosaltres mateixos, dins de les nostres institucions i fins i tot en la nostra vida personal. El procés apuntarà sempre cap a l'autogestió, per tal que els grups s'administren autònomament, en lloc de ser guiats per una persona aliena a l'assumpte o haver de dependre d'ella.

Competències

La Guia Didàctica es basa en el desenvolupament de 7 competències bàsiques en l'alumnat, que són les següents:

- Competència social i cívica (CSC)
- Competència en comunicació lingüística (CCL)
- Competència digital (CD)
- Competència aprendre a aprendre (CAA)
- Competència consciència i expressions culturals (CEC)
- Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor (SIEE)
- Competència matemàtica i competència bàsica en ciència i tecnologia (CMCT)

Els indicadors d'assoliment que emprarem per aconseguir les competències seran:

- Reconeix les desigualtats i injustícies dins de les societats i entre elles.
- Identifica les interrelacions econòmiques, polítiques, socials, culturals i mediambientals en tot el planeta.
- Organitza adequadament la informació proporcionada mitjançant articles, documents i audiovisuals utilitzats.
- Integra en el seu discurs la vulneració dels DDHH, DDLL i la necessitat d'aplicar mesures per al seu compliment.

- Descriu accions i hàbits d'un consum responsable.
- Classifica hàbits personals de consum responsable i de consum irresponsable.
- Reconeix on i com consumir de forma responsable.
- Analitza a partir de supòsits pràctics la realitat de sectors de producció desfavorits.
- Proposa accions responsables i justes que contribuïsquen a millorar les condicions laborals i de vida de les persones de sectors.
- Busca i selecciona alternatives i iniciatives locals, que posteriorment es podran incloure en el mapatge "Pam a Pam" (geolocalització web), que posteriorment s'incorporarà en la Web "Pam a Pam"
- Anomena i descriu alguns dels criteris del Comerç Just.
- Relaciona les bones pràctiques del Comerç Just amb la millora de la qualitat de vida i DDHH de les persones productores.
- Localitza llocs on adquirir productes de Comerç Just.
- Consensua criteris per a la recerca d'iniciatives d'economia social, que tenen en compte a les persones i a l'entorn, amb les seues companyes i companys.
- Exposa les iniciatives d'economia solidària i les comparteix en les seues xarxes socials.

Temporalització

Com hem comentat en l'apartat de Metodologia, la Guia Didàctica és una proposta pedagògica oberta, que es pot treballar segons el programa d'aula del professorat de forma lineal (unitat per unitat) o aleatòriament seleccionant les unitats que es desitgen treballar o millor s'adapten a les necessitats de la seua aula. La Guia Didàctica pot ser treballada al llarg de tot el curs escolar, o per trimestres. Cada activitat marca la seua pròpia dinàmica de temps, que generalment pot desenvolupar-se dins del temps de durada d'una classe lectiva o en dues com a màxim.

Criteris d'avaluació

L'avaluació, perquè siga vàlida i fiable, requereix d'una planificació prèvia després d'haver reflexionat i analitzat sobre què es va a avaluar, com es durà a terme, quan o en quins moments i quines seran les persones responsables de realitzar-la.

Per a avaluar seguirem un procés metodològic, a través de com siguem capaços de prendre decisions objectives i coherents sobre si l'alumnat ha aconseguit els objectius que ens marcàvem. Igual que ens servirà per a valorar tot el procés d'aprenentatge, inclosa metodologia, organització, les persones formadores, és a dir el total de la proposta que presentem en aquesta guia didàctica (QUÈ S'AVALUA).

No oblidarem l'autoavaluació (QUI AVALUA), és a dir que el propi alumne o alumna reflexione entorn del seu aprenentatge: implicació, canvis que detecta en els seus hàbits, coneixements i actituds, competències adquirides. L'alumnat serà protagonista de l'avaluació, per la qual cosa proposem instruments i procediments participatius (QUÈ S'AVALUA).

Avaluarà el centre educatiu i el professorat implicat en la proposta, els resultats obtinguts i tot el procés d'aprenentatge (QUI i QUÈ S'AVALUA).

Durant el desenvolupament de les activitats de les diferents unitats de la Guia Didàctica, les persones formadores i facilitadores hauran de comprovar de forma contínua si s'han assolit els objectius amb ajuda dels identificadors d'assoliment previstos en aquesta programació (QUI AVALUA).

Serà una valoració contínua de l'adquisició dels aprenentatges i s'aplicarà a la resta del procés formatiu. Es realitzarà una avaluació diagnòstica (inicial), prèvia a la realització dels tallers formatius, per a conèixer el grau de coneixements de l'alumnat sobre la temàtica a treballar. Aquesta avaluació ens serà de gran ajuda, ja que ens permetrà conèixer, què és el que sap, quina cosa no sap i el que creu saber. Avaluarem en finalitzar cada unitat treballada, i en finalitzar totes les unitats de la present Guia Didàctica -realització de la recerca- (QUAN S'AVALUA).

Entenem que les tècniques són estratègies o pautes d'actuació concretes i particulars utilitzades per a la recollida de dades i els instruments són les eines concretes per a aquesta recollida d'informació. Dit açò, utilitzarem les següents tècniques i instruments d'avaluació, que al seu torn faciliten el control i seguiment del procés d'avaluació, per a arreplegar la informació (COM S'AVALUA):

- Proves de selecció i identificació verbals: identificar elements, situacions, gràfics, etc. Aquest tipus de prova, que està classificada com a objectiva, ens permetrà avaluar la conceptualització i l'assimilació de l'aprenentatge.
- Prova d'assaig: utilitzarem simulacions i role-playing. Aquest tipus de prova ens permetrà avaluar l'assimilació de l'aprenentatge.
- Tècniques d'observació i d'informació directa. Aquestes tècniques, sobretot, ens permetran avaluar conductes, actituds i comportaments.
- Dinàmiques d'avaluació creativa i qualitativa. El professorat coordinarà tot el procés d'avaluació (QUI AVALUA). Amb els resultats obtinguts al llarg de tot el procés, es realitzarà un informe d'avaluació, útil per al professorat i el centre educatiu.

3_Continguts

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

_Ods 12: Garantir modalitats de consum i producció sostenibles

INFO ONU

El consum i la producció sostenibles consisteixen a fomentar l'ús eficient dels recursos i l'eficiència energètica, infraestructures sostenibles i facilitar l'accés als serveis bàsics, ocupacions ecològiques i decents, i una millor qualitat de vida per a tots. La seua aplicació ajuda a aconseguir els plans generals de desenvolupament, reduir els futurs costos econòmics, ambientals i socials, augmentar la competitivitat econòmica i reduir la pobresa.

L'objectiu del consum i la producció sostenibles és fer més i millors coses amb menys recursos, incrementant els guanys nets de benestar de les activitats econòmiques mitjançant la reducció de la utilització dels recursos, la degradació i la contaminació durant tot el cicle de vida, aconseguint al mateix temps una millor qualitat de vida. En aquest procés participen diferents persones interessades, empreses, consumidores, encarregades de la formulació de polítiques, investigadores, científiques, minoristes, mitjans de comunicació i organismes de cooperació per al desenvolupament.

També és necessari adoptar un enfocament sistemàtic i aconseguir la cooperació entre els participants de la cadena de subministrament, des del productor

fins al consumidor i consumidora final. Consisteix a involucrar a les persones consumidores mitjançant la sensibilització i l'educació sobre el consum i les maneres de vida sostenibles, facilitant-los informació adequada a través de normes i etiquetes, i participant en la contractació pública sostenible, entre uns altres.

DADES I XIFRES

- Es calcula que cada any al voltant d'una tercera part dels aliments produïts –l'equivalent a 1300 milions de tones valorades en un bilió de dòlars aproximadament– acaba podrint-se en els poals de la brossa dels consumidors i els detallistes, o bé es desbarata a causa del transport i els mètodes de recollecció deficients
- Si la població mundial començara a utilitzar bombetes de baix consum, s'estalviarien 120.000 milions de dòlars anuals a nivell mundial
- Si la població mundial arriba als 9600 milions per a 2050, farien falta quasi 3 planetes per a proporcionar els recursos naturals necessaris per a mantenir les maneres de vida actuals

Aigua

- Menys del 3% de l'aigua del planeta és dolça (potable), de la qual el 2,5% està congelada en l'Àrtic i les glaceres. Per tant, la humanitat conta solament amb el 0,5% per a satisfer totes les necessitats d'aigua dolça dels ecosistemes i de l'home
- L'ésser humà està contaminant l'aigua a un ritme més ràpid del que precisa la naturalesa per a reciclar-la i purificar-la en els rius i els llacs
- Més d'1.000 milions de persones encara no tenen accés a aigua dolça
- L'ús excessiu d'aigua contribueix a l'estrès mundial per dèficit hídric
- L'aigua s'obté gratuïtament de la naturalesa, però la infraestructura necessària per a subministrar-la és costosa

Energia

- Malgrat els avanços tecnològics que han promogut millores en matèria d'eficiència energètica, l'ús d'energia en els països de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmics (OCDE) seguirà creixent un altre 35% d'ací a 2020. L'ús d'energia comercial i residencial és el segon sector de consum energètic mundial que més ràpid està creixent, després del transport
- En 2002, la quantitat de vehicles automotors en els països de l'OCDE era de 550 milions de vehicles (el 75% dels quals eren automòbils per a ús personal). Es preveu un augment del 32% en la propietat de vehicles d'ací a 2020. Al mateix temps, s'espera que el kilometratge dels vehicles automotors augmente en un 40% i que el transport aeri global es triplique en el mateix període
- Les llars consumeixen el 29% de l'energia mundial i, en conseqüència, contribueixen al 21% de les emissions de CO2 resultants
- En 2013, una cinquena part del consum final d'energia en el món va procedir de les fonts d'energia renovables

Aliments

- Si bé el principal impacte ambiental dels aliments es deu a la fase de producció (agricultura, elaboració d'aliments), les llars influeixen en l'impacte a través de les seues opcions i hàbits alimentaris, amb els seus consegüents efectes en el medi ambient a causa del consum d'energia i la generació de deixalles relacionades amb els aliments
- Mentre que cada any es malgasten 3.000 milions de tones d'aliments, quasi 1.000 milions de persones estan subalimentades i altres 1.000 milions pateixen fam
- El consum excessiu d'aliments és perjudicial per a la salut i el medi ambient
- A nivell mundial, 2.000 milions de persones pateixen sobrepès o obesitat
- La degradació de la terra, la disminució de la fertilitat dels sòls, l'ús insostenible de l'aigua, la sobrepesca i la degradació del mitjà marí estan disminuint la capacitat de la base de recursos naturals per a subministrar aliments
- El sector de l'alimentació representa al voltant del 30% del consum total d'energia del món i prop del 22% de les emissions totals de gasos d'efecte hivernacle

METES

- Aplicar el Marc Decenal de Programes sobre Modalitats de Consum i Producció Sostenibles, amb la participació de tots els països i sota el lideratge dels països desenvolupats, tenint en compte el grau de desenvolupament i les capacitats dels països en desenvolupament
- Per a 2030, aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals
- Per a 2030, reduir a la meitat el desaprofitament mundial d'aliments per càpita en la venda al detall i a nivell dels consumidors i reduir les pèrdues d'aliments en les cadenes de producció i distribució, incloses les pèrdues posteriors a les collites
- Per a 2020, aconseguir la gestió ecològicament racional dels productes químics i de totes les deixalles al llarg del seu cicle de vida, de conformitat amb els marcs internacionals convinguts, i reduir de manera significativa el seu alliberament a l'atmosfera, l'aigua i el sòl a fi de reduir al mínim els seus efectes adversos en la salut humana i el medi ambient

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

- Per a 2030, disminuir de manera substancial la generació de deixalles mitjançant polítiques de prevenció, reducció, reciclatge i reutilització
- Encoratjar a les empreses, especialment les grans empreses i les empreses transnacionals, al fet que adopten pràctiques sostenibles i incorporen informació sobre la sostenibilitat en el seu cicle de presentació d'informes
- Promoure pràctiques de contractació pública que siguin sostenibles, de conformitat amb les polítiques i prioritats nacionals
- Per a 2030, vetlar perquè les persones de tot el món tinguin informació i coneixements pertinents per al desenvolupament sostenible i els estils de vida en harmonia amb la naturalesa
- Recolzar als països en desenvolupament en l'enfortiment de la seua capacitat científica i tecnològica a fi d'avançar cap a modalitats de consum i producció més sostenibles
- Elaborar i aplicar instruments que permeten seguir de prop els efectes en el desenvolupament sostenible amb la intenció d'aconseguir un turisme sostenible que cree llocs de treball i promoga la cultura i els productes locals
- Racionalitzar els subsidis ineficients als combustibles fòssils que encoratgen el consum antieconòmic mitjançant l'eliminació de les distorsions del mercat, d'acord amb les circumstàncies nacionals, fins i tot mitjançant la reestructuració dels sistemes tributaris i l'eliminació gradual dels subsidis perjudicials, quan existisquen, perquè es pose de manifest el seu impacte ambiental, tenint plenament en compte les necessitats i condicions particulars dels països en desenvolupament i reduint al mínim els possibles efectes adversos en el seu desenvolupament, de manera que es protegisca als pobres i les comunitats afectades

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'ODS 12: Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.

La nostra cultura consumista suporta i justifica en bona part el nostre actual model de societat. Així, en aquest model social es considera que una major oferta de béns de consum posats a l'abast de la ciutadania és fonamental per a aconseguir un major benestar, i que un nivell de consum més elevat ens reporta, al seu torn, un grau superior de felicitat

individual i col·lectiva. La condició que es considera necessària per a aconseguir satisfer les nostres ingents necessitats de consum és el creixement econòmic.

Només una activitat econòmica en contínua expansió serà capaç de satisfer aquesta il·lusió d'aconseguir el benestar a força de consumir cada vegada més. Aquestes creences i valors estan molt arrelats entre nosaltres, fins a tal punt que un dels indicadors clau per a mesurar el nostre estat de benestar sol ser l'increment del consum.

No obstant açò, cada vegada són més les veus de persones expertes, científiques i polítiques que demanden la necessitat de replantejar-se seriosament el nostre model de consum, perquè es considera insostenible des del punt de vista ambiental, econòmic i social.

NACIONS UNIDES I ELS CIMS MUNDIALS

L'Informe sobre Desenvolupament Humà del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), de 1998, ja assenyalava que: "(...) si es mantenen les tendències inalterades, sense redistribuir els consumidors d'elevat ingrés als de baix ingrés, sense canviar de béns i tecnologies de producció contaminants a altres més netes, sense fomentar béns que potencien als productors pobres, sense canviar les prioritats del consum per a canviar de l'exhibició conspicua a la satisfacció de les necessitats bàsiques, els actuals problemes de consum i desenvolupament humà s'agreuaran (...)"

La necessitat d'imprimir un canvi de rumb al consum ja va ser destacada en el Cim de la Terra de Rio de Janeiro de l'any 1992. Es van marcar objectius d'abast internacional com: "(...) promoure modalitats de consum i producció que reduïsquen la pressió sobre el medi ambient i satisfaguen les necessitats bàsiques de la humanitat" i "Millorar la comprensió de la funció que exerceix el consum i la manera d'originar modalitats de consum sostenibles (...)"

Les anomenades 'Agendes 21' locals són fruit d'aquest cim. Segons s'arreplega en els acords del Cim Mundial celebrat a Johannesburg (2002): "(...) el model actual de desenvolupament, que ha donat privilegis i prosperitat a aproximadament el 20% de la humanitat, també ha cobrat un preu alt en deterioració del planeta i esgotament dels seus recursos (...)"

COMPROMÍS DEL MINISTERI DE SANITAT I CONSUM

Les citades propostes internacionals van tenir repercussió en els plans i programes de la nostra Administració. Així, per exemple, el Pla Estratègic de Protecció al Consumidor per al període 2002-2005, del Ministeri de Sanitat i Consum, en la seua pàgina 5, deia textualment:

"(...) Un altre dels aspectes que s'han tingut en compte en la redacció d'aquest Pla Estratègic és que els sistemes de producció actuals, on la competitivitat exigeix produir millor a menor preu, poden posar en perill la supervivència mediambiental del planeta, o fins i tot el desenvolupament integral de determinats països. El consum solidari, el comerç just, el respecte al medi ambient, són referents als quals fins ara no s'havia donat una importància primordial en la planificació econòmica dels països desenvolupats. Però açò està canviant. Naix, així, un compromís de les Administracions de Consum, no solament amb els seus propis ciutadans actuals, sinó amb les generacions futures. No solament amb les del seu propi país, sinó amb les de tota la Terra (...)."

UNA PRIMERA APROXIMACIÓ TEÒRICA AL CONCEPTE DE CONSUM RESPONSABLE

S'ha convertit en una necessitat del nostre temps la realització d'un canvi social en el concepte que, en general, els ciutadans tenim del nostre consum. La deterioració ambiental, l'elevat consum de recursos naturals, i la situació de desigualtat entre els habitants dels països rics i els països pobres són les raons que ens han de moure a ser responsables a l'hora de consumir.

Consumir no és només satisfer una necessitat o un desig individual, encara que aquesta és la percepció que tenim habitualment. En consumir estem col·laborant en tots els processos que fan possible el servei consumit, siguem o no conscients d'açò. Aquests processos tenen implicacions de caràcter econòmic, social i mediambiental. El consum responsable consisteix a tenir en compte aquestes repercussions en el moment de triar entre les diferents opcions que ofereix el mercat.

UN MODEL DE CONSUM ES- GOTAT

El nostre model de consum no és possible generalitzar-lo al conjunt del planeta. Necessariem disposar de quasi quatre Terres més per a poder suportar la pressió de recursos ambientals que exigiria estendre el nostre model a tota la humanitat.

Referent a açò, cal recordar que el 20% dels humans (UE; EE.UU; Japó i pocs països més) controlen el 84,7% del comerç mundial; i que el 20% dels 6.000 milions d'habitants del nostre planeta, és a dir, 1.000 milions, som els que ens beneficiem del 84,7% del PIB mundial. A més, a la solemne pobresa del 80% de la humanitat, cal afegir la pobresa relativa d'una part del 20%.

Però el concepte de Consum Responsable (CR) no significa que en tots els casos i circumstàncies calga consumir menys, atès que un gran nombre de persones en el món necessiten consumir més, tan sols per a sobreviure. Així doncs, el CR ha d'aplicar-se a cada realitat social i econòmica, de tal forma que, en uns països aquest concepte haja de posar l'accent en la necessitat de consumir menys, però, en general, farà falta consumir de manera diferent i més eficient. En tots els casos serà necessari redistribuir i garantir l'oportunitat de consumir allò necessari. El concepte de CR és complex i en ocasions té accions diferents, encara que hi ha un consens generalitzat en alguns aspectes:

CARACTERÍSTIQUES DE CON- SUM RESPONSABLE

- Ajustar els consums a les necessitats reals: preguntar-nos si el que anem a comprar ho necessitem o no.
- Considerar l'impacte ambiental, des del punt de vista del cicle de vida del producte que comprem, tenint en compte el conjunt del procés des de la producció, transport, distribució, consum i els residus que genera al final de la seua vida.
- Plantejar quin tipus de comerç volem afavorir.
- Assegurar la qualitat del que comprem, de cara a adquirir béns més saludables i duradors.

AVANÇAR CAP A UN MODEL DE PRODUCCIÓ-CONSUM MÉS SOSTENIBLE

El model predominant de producció i elaboració de productes per a consum es basa en la utilització d'enormes quantitats de recursos naturals i artificials que provoquen irreversibles deterioracions mediambientals. Perquè puguem transitar cap a un model de producció consum més sostenible, és necessari que avancem en el desacoblament que en l'actualitat es genera entre la producció i el consum de recursos naturals, per a açò es necessita que: Els recursos naturals renovables no s'usen a una velocitat superior a la seua pròpia taxa de renovació; Els recursos naturals no renovables han de ser utilitzats a un ritme equivalent a la taxa de substitució per altres recursos renovables; L'emissió de residus i contaminació no pot excedir la capacitat d'assimilació i autodepuració dels ecosistemes.

Aquests criteris o principis operatius haurien d'aplicar-se tenint en compte el conjunt de la realitat mundial, la qual cosa ens portaria a reclamar una redistribució de la sostenibilitat des del Nord al Sud amb equitat històrica, present i futura.

El nou estil de consum que es reclama, segons s'arplega en l'informe del PNUD de 1998, anteriorment citat, ha de ser: Compartit, per a garantir les necessitats bàsiques de tots; Enfortidor, per a augmentar la capacitat humana; Socialment responsable, perquè el consum d'alguns no pose en perill el benestar d'uns altres; Sostenible, per a no comprometre les opcions de les futures generacions.

EL TRÀNSIT CAP A UN CONSUM MÉS SOSTENIBLE: UNA RESPONSABILITAT SOCIAL COMPARTIDA DE TOTS ELS AGENTS SOCIALS

Fer front als reptes actuals del consum obliga a tots els sectors socials a comprometre's: els governs, les institucions, les persones productores, els consumidors i consumidoras, els sindicats, les ONGs i la societat en general. Tots hem d'exercir el principi de la responsabilitat compartida en el trànsit cap al consum responsable.

Les estratègies prioritàries per a un consum més responsable i sostenible s'han de centrar en el consum final dels productes, especialment en les conductes dels consumidors com a usuaris finals de béns i serveis.

Els productors i productores han d'acceptar la responsabilitat dels productes que posen en el mercat, de manera que s'eviten la contaminació i els residus en el procés de fabricació, i que al final del seu cicle de vida, puguen ser reciclats i reutilitzats, per a evitar d'aquesta manera un major consum de recursos naturals.

Introduir processos d'ecoeficiència i de ecodisseny ajudarà a aconseguir aquests objectius.

Les Administracions han de fomentar normes, preus i incentius que faciliten l'adopció d'hàbits de consum més responsables i racionals.

Com a consumidors i consumidoras, les administracions, les persones productores i les diferents organitzacions que configurem el teixit social hem de donar exemple utilitzant els criteris de consum responsable aplicant les anomenades Compres verdes. Per la seua banda, les persones consumidoras necessiten una major informació i mecanismes de participació per a exercir la seua responsabilitat individual i col·lectiva en les compres.

El consumidor i consumidoras responsable és una persona consumidora sensibilitzada, informada, crítica i conscient, és a dir, preocupada per les repercussions econòmiques, socials i mediambientals que acompanyen a les societats de consum.

ACTIVITAT

Nom:

En Portada. R.D. del Congo: minerales de guerra.

Font:

RTVE. <http://www.rtve.es/television/20090315/portada-rd-del-congo-minerales-guerra/290831.shtml>

Objetius:

- Sensibilitzar a l'alumnat sobre les relacions nord-sud.
- Conèixer el tipus de materials que s'utilitzen per a la fabricació dels telèfons mòbils i altres aparells electrònics, i les seues implicacions per a les persones i el medi ambient.
- Reflexionar sobre les injustes relacions econòmiques entre països i la vulneració dels Drets Humans.

Temporalització:

1h 30minuts

Desenvolupament activitat:

Es projecta el documental "En Portada. RD del Congo: minerals de guerra". El documental explica com una de les majors riqueses de la República Democràtica del Congo, els minerals, des dels més comuns als més rars i estratègics, s'han convertit en una de la principal font de sofriment de la seua població.

Documental – 43 min 53 seg

Després de visionar el documental es planteja a l'alumnat reflexionar en grup sobre aquestes possibles qüestions: Què està passant en el Congo i en les zones limítrofes amb Rwanda, Uganda i Burundi?; com són les condicions humanes, laborals i mediambientals de les mines on s'extrauen els minerals tan cobejats en els mercats internacionals com la cassiterita, el coltan i l'or?; Com és la cadena d'exploració minera on participen compradors estrangers, població local treballadora, intermediaris, diversos grups armats i el propi exèrcit congolès?; Per què els rics recursos miners només han generat pobresa i sofriment a la població congoleesa (majoria sobreviu amb menys d'1\$ diari i l'esperança de vida és de 43 anys)?

Posteriorment, es lliura a l'alumnat la Fitxa 1: Mòbils tacats de sang, amb la finalitat de contextualitzar la RD del Congo, conèixer el coltán i pensar en alternatives de consum sostenible amb el medi ambient i les persones.

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç <http://www.rtve.es/television/20090315/portada-rd-del-congo-minerales-guerra/290831.shtml>

Fitxa 1: Mòbils "tacats de sang"

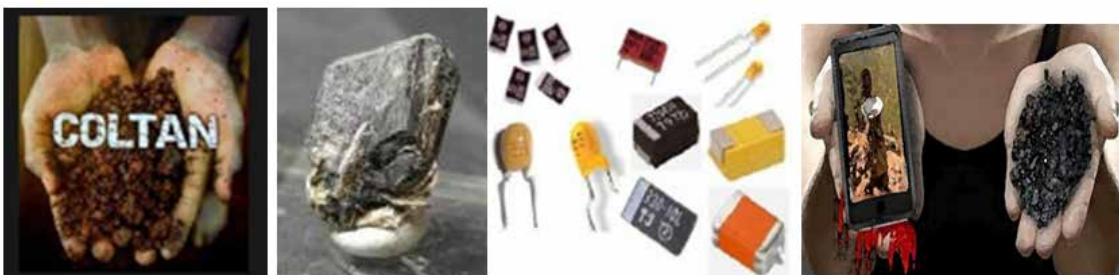

FITXA 1: MÒBILS "TACATS DE SANG"

ON ESTÀ LA REPÚBLICA DEMOCRÀTICA DEL CONGO I QUÈ TÉ A VEURE AMB EL MEU TELÈFON MÒBIL?

EL COLTAN ÉS EL MINERAL QUE MILLOR RESISTÈNCIA A LES ALTES TEMPERATURES TÉ EN EL MÓN I ESTÀ CONSIDERAT COM UN RECURS NO RENOVABLE. S'UTILITZA EN LA FABRICACIÓ DE CONDESADORES ELÈCTRICSS DE TANTALIA, ENCARREGATS DE MANTENIR LA CÀRREGA ELECTRÒNICA EN ELS MICROXIPS, QUE AI SEU TORN CONSTITUEIXEN TAMBÉ LA BASE DE L'EXISTÈNCIA DELS ORDINADORS. EL PENTÀGON EL CLASSIFICA COM A MATÈRIA PRIMERA ESTRATÈGICA. ENTRE LES SEUES ESFERES D'APLICACIÓ ES DESTAQUEN TAMBÉ L'AERONÀUTICA I LA INDÚSTRIA ESPACIAL. A MÉS, S'EMPRA EN PLANTES QUÍMIQUES I NUCLEARS, I EN TRENS DE LLISCAMENT MAGNÈTIC. TAMBÉ INTERVÉ EN LA FABRICACIÓ ÒPTICA I DE MOLTS DISPOSITIUS ELECTRÒNICS COM A VIDEOCONSOLES, TELÈFONS MÒBILS, TELEVISORS DE PLASMA, ORDINADORS PORTÀTILS, ARMES TELEDIRIGIDES, GPS, MP3, MP4, Etc.

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

1. QUANTS MÒBILS TENS EN LA TEUA CASA?
2. QUANTS MÒBILS HEU CONSUMIT CADA MEMBRE DE LA TEUA FAMÍLIA EN ELS ÚLTIMS 3 ANYS?
3. QUANTS MÒBILS HEU CONSUMIT TOTES LES PERSONES DE LA TEUA CLASSE (SUMAR LA QUANTITAT DE LA PREGUNTA 2)?
4. QUINES ALTERNATIVES EXISTEIXEN PER A EVITAR EL CONSUM DE MÒBILS "TACATS DE SANG"?
5. CONEIXES EL FAIRPHONE?

UNA ALTERNATIVA DE COMERÇ JUST I CONSUM RESPONSABLE.

AQUEST TELÈFON MÒBIL TÉ COM A OBJECTIU CREAR UN IMPACTE SOCIAL I MEDIAMBIENTAL POSITIU DES DEL PRINCIPI FINS AI FINAL DEL CICLE DE VIDA D'UN TELÈFON. LES SEUES CARACTERÍSTIQUES SÓN: DISSENY DURADOR, MATERIALS JUSTOS, BONES CONDICIONS LABORALS, REUTILITZACIÓ I RECICLATGE.

CONSULTA EL SEU WEB:

<https://www.fairphone.com>

FAIRPHONE

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

Les etiquetes

Font:

SETEM Federación. Campaña Ropa Limpia

Temporalizació:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Activitat que pretén acostar la realitat de les persones productores de roba a alguna cosa tan normal i quotidiana com és la roba que vestim, reflexionant sobre la informació que aporten les etiquetes, la procedència i les condicions de la seua fabricació.

Es demanarà a les persones participants que mirin les etiquetes de la roba que porten posada i vegin on estan fabricades eixes peces. Algú anirà apuntant els països que vagen dient. Després amb un mapamundi que tinga la línia de Peters (que separa els països rics d'aquells en vies de desenvolupament. ANNEX 2), anirem cercant eixos països en el mapa i cadascun col·locarà una piloteta de plastilina en aquells que apareixen en les etiquetes de la seua roba. El color d'aquesta dependrà que el país estiga per damunt o per sota de la línia. Posteriorment hauran de fixar-se quina quantitat de països estan en la part de dalt o de sota la línia.

Anàlisi, reflexió final i cerca de solucions:

Una vegada que s'adonen que la majoria dels països on es fabrica la roba estan en la part inferior del mapa, es preguntarà a l'alumnat: Per què creuen que els productes es fabriquen en els països del Sud? Fer-los caure en compte que si és rendible fabricar-los en un país i consumir-los en un altre, amb les despeses de transport, duana i altra, és pels baixos salaris que es paguen i per les condicions abusives del treball.

Concloure amb la proposta que quan vagen a una tenda a comprar alguna cosa, mirin l'etiqueta del que van a comprar. Si està fet en els Països del Sud, que li pregunten al dependent o dependenta si sap en quines condicions s'ha fabricat aquest article i si tenen garanties que es respecten els drets humans. No es vol extrapolar la idea que el lloc de procedència d'un producte implique directament condicions justes o injustes de treball. Informació sobre el dret dels consumidors en l'ANNEX 3.

Material:

Paper, bolígrafs, plastilina de 2 colors

ANNEXE 1: Mapamundi tradicional

ANNEXE 2: Mapamundi de Peters

ANNEXE 3: Dret a una informació correcta als consumidors i consumidores

ANNEXE 1: MAPAMUNDI TRADICIONAL

Projecció de Mercator

Tradicionalment, des de l'any 1569 en el qual el geògraf MERCATOR traça la línia dels mapes utilitzats fins ara, mapes que tenen les següents característiques:

- +Deforma les àrees allunyades de l'Equador.
- +Mostra Europa en el centre geogràfic del món.
- +Exagera la grandària de l'hemisferi Nord i situa la línia equatorial molt més a baix del centre del planisferi.

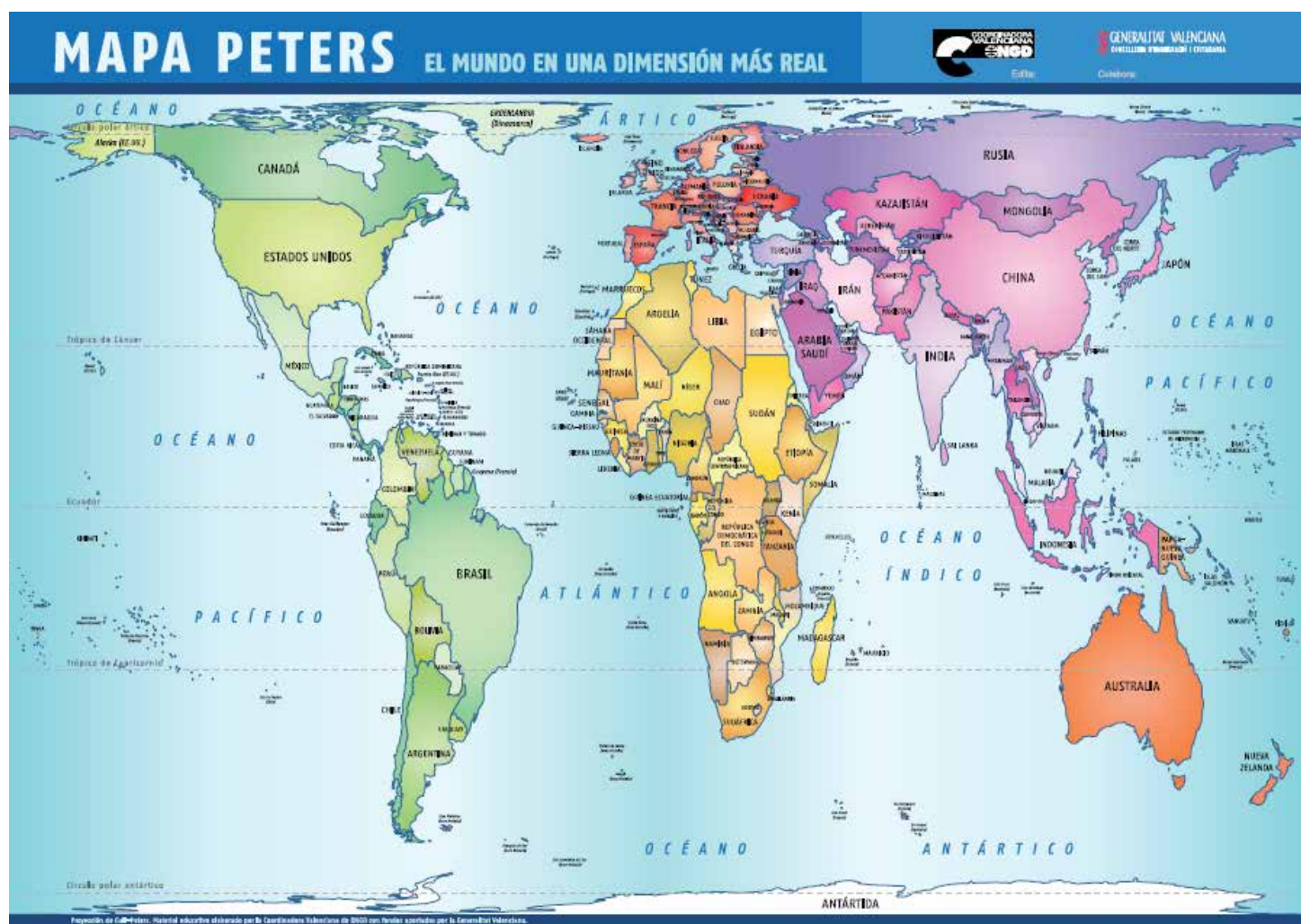
ANNEXE 2: MAPAMUNDI DE PETERS

Projecció de Peters

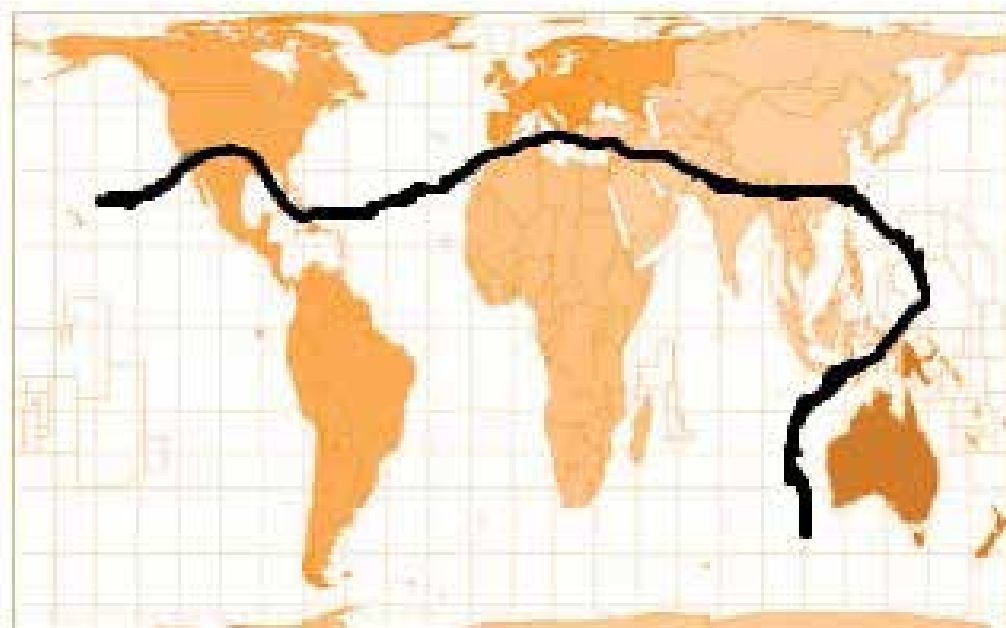
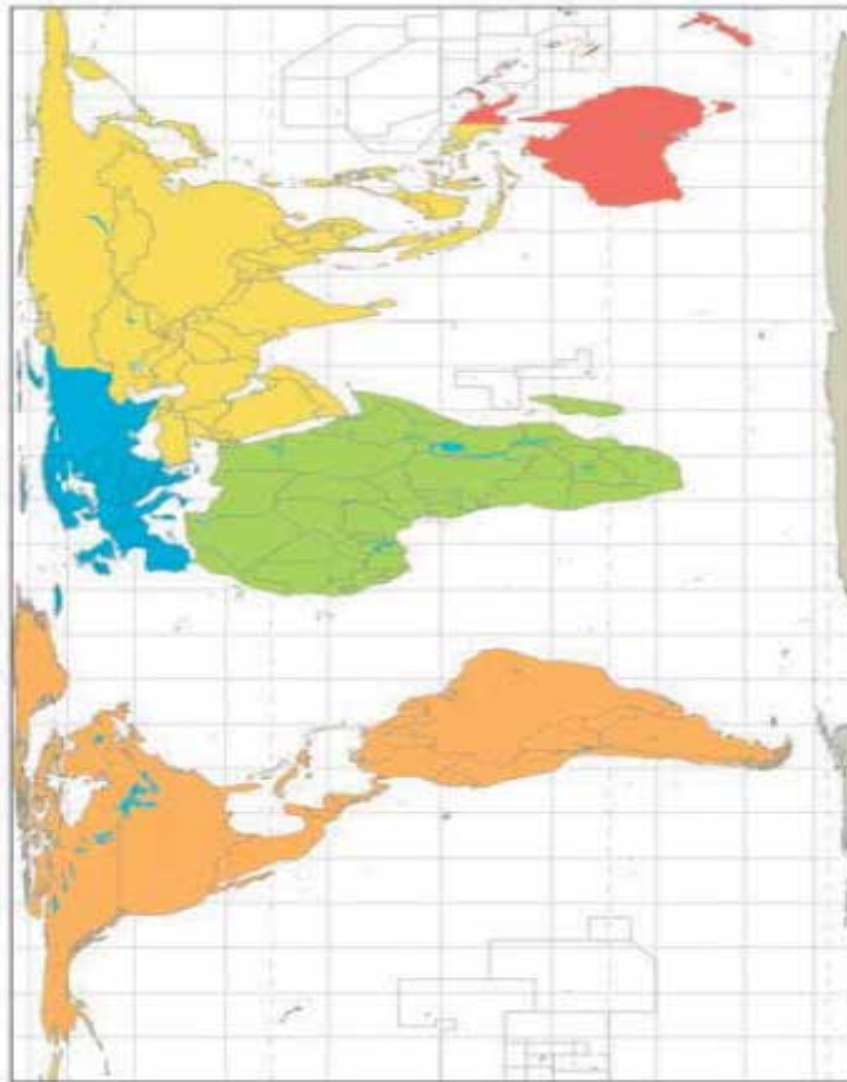
El cartògraf alemany Arno PETERS ve a corregir aquesta imatge del món i, en 1974, planteja un nou mapamundi en el qual:

- Respecta la superfície real de cada territori, possibilitant comparacions fiables.
- Tots dos hemisferis ocupen la mateixa superfície i cada continent apareix en el seu lloc.
- Totes les regions terrestres apareixen representades.

Aquest mapa té una gran dimensió pedagògica ja que ens ajuda a superar actituds eurocentristes. Ens convida a reconsiderar la nostra concepció de les relacions entre els pobles i impulsa una visió més igualitària, justa i solitària restituint a cada país el seu lloc en el mapa, en el món

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

ANNEX 3: DRET A UNA INFORMACIÓ CORRECTA ALS CONSUMIDORS I CONSUMIDORES

Dret a una informació correcta als consumidors i consumidores.

L'article 13 de la Llei 26/84 garanteix una informació veraç, eficaç i suficient sobre les característiques essencials dels productes o serveis posats a la disposició de consumidors i usuaris. A més, enumera a continuació, sense caràcter exhaustiu, els diversos extrems sobre els quals ha de versar aquesta informació:

1. Origen, naturalesa, composició i finalitat.
2. Additius autoritzats que, si s'escau, porten incorporats.
3. Qualitat, quantitat, categoria o denominació usual o comercial.
4. Preu complet o pressupost, si s'escau, i condicions jurídiques i econòmiques d'adquisició o utilització, indicant amb claredat i de manera diferenciada el preu del producte o servei i l'import dels increments o descomptes, si s'escau, i dels costos addicionals per serveis, accessoris, finançament, ajornament i similars.
5. Data de producció o subministrament, termini recomanat per a l'ús o consum o data de caducitat.

Instruccions o indicacions per al seu correcte ús o consum, advertiments i riscos previsibles. Les exigències concretes en aquesta matèria es determinaran en els Reglaments d'Etiquetatge, presentació i publicitat dels productes o serveis i en les reglamentacions o normatives especials aplicables en cada cas.

Font www.msc.es (Ministeri de Sanitat i Consum)

Nom:

Tu tries

Font:

SETEM Federació. Campaña Roba Neta

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Es planteja una dinàmica de síntesi en la qual es discuteix sobre les nostres actituds i comportaments respecte del comerç i el consum, amb l'objectiu de construir una opinió respecte del Comerç Just i el Consum Responsable.

Marcar una línia sobre el sòl que separa l'espai de joc en 2: d'un costat s'escriu SÍ, de l'altre costat s'escriu NO.

Per a començar, el professorat farà una afirmació i les persones participants individualment hauran de situar-se en un dels 2 espais, el del SÍ o el del NO, segons la seua opinió sobre la qüestió plantejada.

Una vegada totes les persones posicionades, tenen 5 minuts per grup per a argumentar la seua resposta.

Quan finalitze l'argumentació d'ambdues parts, l'alumnat tindrà la possibilitat de canviar d'opinió i per tant d'espai. En el cas que algú canvie d'espai, haurà d'argumentar el seu canvi. Segons el grup, pot resultar interessant tornar a plantejar l'argumentació per diferents sectors d'opinió (SÍ/NO).

Una vegada acabada l'argumentació, se'ls planteja una nova afirmació i reparteix el procés de definició d'opinions.

Propostes d'afirmacions a plantejar:

- No comprar allò més barat és inevitable
- Cal comprar alguna cosa que dure més
- Cal comprar el que realment necessitem
- El nostre consum no té molta importància
- Els productes sense embalatge són menys higiènics i menys saludables.

La dinàmica és molt flexible i pot resultar interessant a l'hora de generar debat sobre actituds i comportaments, però és molt important adaptar-la a les característiques del grup, tenint en compte que les afirmacions han de ser adequades per a l'edat de les persones participants i l'activitat del grup.

Material:

Guix blanc o cinta adhesiva per a marcar la línia del SÍ/NO

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

Nom:

Consum Responsable versus consum insostenible

Font:

SETEM Comunitat Valenciana

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

L'activitat pretén sensibilitzar sobre la importància d'adoptar un consum més responsable i d'incloure el comerç just en els seus hàbits quotidians, com una forma de mitigar els efectes negatius que el nostre consum insostenible té sobre les persones i el medi ambient.

Per a açò fem grups en l'aula, cada grup treballarà sobre una fitxa que conté dues imatges. A través de cada fitxa s'han de reflexionar sobre les següents qüestions:

Què ens mostra la 1a imatge de cada fitxa i la 2a?; Quines alternatives ens proposa la 1a imatge de cada fitxa?; Coneixies aquestes alternatives?; Podries proposar altres alternatives que conegues a la 2a imatge de cada fitxa?

Una vegada cada grup ha reflexionat sobre les imatges de cada fitxa, van eixint i presentant cadascun d'ells la seua fitxa i les conclusions a les quals han arribat, la resta de grups pot intervenir aportant idees.

Material:

Ordinador, projector, folis i bolígrafs

Fitxes de la 1 a la 5, cada fitxa conté dues imatges.

FITXA 1

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

FITXA 2

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

FITXA 3

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

FITXA 4

3.1. Unitat 1: Consum responsable i producció sostenible

FITXA 5

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- Programa de Nacions Unides per al Medi ambient (2017): Ací i ara. Educació per al consum sostenible Recomanacions i Orientacions. <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx1255xPA-Here%20and%20Now%20SPA.pdf>
- Rodriguez, María (2017): Obsolescència dels productes i consum responsable. Estratègies públiques i socials cap a un desenvolupament sostenible. Joaquín et al. (2011): Canvi Global Espanya 2020 2050. Energia, economia i Societat. <http://observatoriorisc.org/wp-content/uploads/2017/03/DyCn%C2%BA146-Obsolescencia.pdf>

Material audiovisual

- eVictims. Documental de Salvados en el Congo http://www.atresplayer.com/television/programas/salvados/temporada-12/capitulo-5-eVictims_2016111100676.html 60 min
- Tecnologia lliure de conflicte. **ALBOAN**. <https://youtu.be/HmKQqAVu7DM> 13min 21seg
- #DoylaLata. Recogida y caracterización de residuos en Madrid <https://www.tierra.org/videos-de-amigos-de-la-tierra/> 2min 30seg
- Consumeix Fins a Morir. <https://youtu.be/8Yj3oIppF4> 60 min
- Comprar fins a rebentar. 1a i 2a part. HispanTV. <https://youtu.be/4JNkCzefG8> 25min <https://youtu.be/3LvHP4Bm1CQ> 25 min
- Ghana: cementeri digital. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2011/07/ghana-cementerio-digital/> 3min 54seg

Links

Guia VLC de Consum Responsable (2012). SETEM CV. http://www.setem.org/media/pdfs/SETEMCV_Guia_VLC_CR_CRISIS_2012.pdf

Fitxes didàctiques. Consum responsable: com és el nostre consum? SETEM MCM Madrid. http://www.setem.org/media/pdfs/Fichas_Unidades_Didacticas.pdf

Guia per a un consum crític de roba. Moda: indústria i drets laborals. Campanya Roba Neta. SETEM Federació. http://www.setem.org/media/pdfs/moda_industria_y_derechos_laborales_ropa_limpia.pdf

Guia didàctica sobre el tractament del Consum Responsable a l'Aula. <http://www.economiasolidaria.org/files/guia-didactica-para-o-docente.pdf>

Guia general sobre consum sostenible. Greenpeace <http://consumo.greenpeace.es/>

Unitat i guia didàctica. Nivell I. Mòdul I. L'aigua: un recurs escàs. Ministeri d'Educació. Govern Espanya. <http://www.mecd.gob.es/dms-static/6c2a2849-d4c6-49dc-8fab-b8c328fc622d/2012-unidad-didactica-interactiva-pdf.pdf>

Fundació Energia i Innovació Sostenible sense Obsolescència Programada. <http://feniss.org/>

Amics de la terra. <https://www.tierra.org/>

<http://ccoltan.blogspot.com.es/>

www.tecnologialibredeconflicto.org

<https://www.fairphone.com>

<http://www.millorquenou.cat/>

<https://alargascencia.org/es>

http://www.fundaciouv.es/consum_responsable/index.asp?pagina=445&idioma=cas

<http://www.makeatuvida.net/>

www.ecodes.org

<http://www.consumoresponsable.org/calculadoras>

<http://www.consumehastamorir.org/>

<http://www.setem.org/site/es/catalunya/mobile-social-congress>

PAM A PAM

Setem

3.2. Unitat 2: Pobresa mundial

_ Ods 1: posar fi a la pobresa en totes les seues formes a tot el món.

INFO ONU

Els índexs de pobresa extrema s'han reduït a la meitat des de 1990. Si bé es tracta d'un assoliment notable, 1 de cada 5 persones de les regions en desenvolupament encara viu amb menys d'1,25 dòlars al dia, i n'hi ha molts més milions de persones que guanyen poc més d'esta quantitat diària, la qual cosa fa que hi haja moltes persones en risc de recaure en la pobresa.

La pobresa va més enllà de la falta d'ingressos i recursos per a garantir uns mitjans de vida sostenibles. Entre les seues manifestacions s'inclouen la fam i la malnutrició, l'accés limitat a l'educació i a altres serveis bàsics, la discriminació i l'exclusió socials i la falta de participació en l'adopció de decisions. El creixement econòmic ha de ser inclusiu amb la finalitat de crear ocupacions sostenibles i promoure la igualtat.

DADES I XIFRES

- 836 milions de persones encara viuen en la pobresa extrema
- Al voltant d'1 de cada 5 persones de les regions en desenvolupament viu amb menys d'1,25 dòlars diaris
- La gran majoria d'aquests pobres pertanyen a 2 regions: Àsia Meridional i Àfrica Subsahariana
- Els elevats índexs de pobresa es veuen sovint en països xicotets, fràgils i afectats per conflictes
- En el món, 1 de cada 4 xiquets menors de 5 anys no té una altura adequada per a la seua edat
- En 2014, 42 000 persones van haver d'abandonar les seues llars cada dia a la recerca de protecció a causa d'un conflicte

METES

- Per a 2030, eradicar la pobresa extrema per a totes les persones en el món, actualment mesurada per un ingrés per persona inferior a 1,25 dòlars dels Estats Units al dia
- Per a 2030, reduir almenys a la meitat la proporció d'homes, dones i xiquets de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seues dimensions atenent les definicions nacionals
- Posar en pràctica a nivell nacional sistemes i mesures apropiades de protecció social per a tots, inclosos nivells mínims, i, per a 2030, aconseguir una àmplia cobertura dels pobres i els vulnerables
- Per a 2030, garantir que tots els homes i dones, en particular els pobres i els vulnerables, tinguen els mateixos drets als recursos econòmics, així com accés als serveis bàsics, la propietat i el control de les terres i altres béns, l'herència, els recursos naturals, les noves tecnologies apropiades i els serveis financers, inclosa la microfinanciació
- Per a 2030, fomentar la resiliència dels pobres i les persones que es troben en situacions vulnerables i reduir la seua exposició i vulnerabilitat als fenòmens extrems relacionats amb el clima i altres crisis i desastres econòmics, socials i ambientals
- Garantir una mobilització important de recursos procedents de diverses fonts, fins i tot mitjançant la millora de la cooperació per al desenvolupament, a fi de proporcionar mitjans suficients i previsibles als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, per a posar en pràctica programes i polítiques encaminats a posar fi a la pobresa en totes les seues dimensions
- Crear marcs normatius sòlids en els plànols nacional, regional i internacional, sobre la base d'estratègies de desenvolupament en favor dels pobres que tinguen en compte les qüestions de gènere, a fi de recolzar la inversió accelerada en mesures per a eradicar la pobresa

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 1: Eradicar la pobresa en totes les seues formes a tot el món.**

Des del moviment de Comerç Just es promou un sistema comercial solidari i alternatiu al convencional que persegueix el desenvolupament dels pobles i la lluita contra la pobresa, a través del qual s'afavoreix un comerç amb més equitat que dignifica el treball de xicotets productors/es i treballadors/es, agrícoles i artesans/es, que representen l'anell feble de la cadena de subministraments i viuen en comunitats empobrides per les dinàmiques econòmiques nacionals i globals. (document el CJ i els ODS: un compromís de tots)

Ens centrarem en el cas concret de la indústria tèxtil que és una de les que més treball genera a tot el món, en el cas d'Àsia, dóna treball a més de 15 milions de persones que en la seua gran majoria són dones. Les marques internacionals guanyen milions en beneficis tots els anys, però aquesta indústria florent depèn de la mà d'obra barata de milions de treballadores, a qui s'explota i es paga sous que estan molt per sota dels salaris dignes.

QUINA ÉS LA SITUACIÓ DEL SECTOR TÈXTEL?

La indústria tèxtil mundial és responsable del benestar de milions de persones a tot el món. Les cadenes que uneixen les tendes de moda com H&M, Zara i Marks & Spencer i les persones que confeccionen la roba que venen, travessen tothom.

Un salari digne és un dret humà. Però l'escandalosa veritat és que la majoria de les treballadores de la indústria tèxtil global no pot permetre's una vida digna, ja que no guanyen més que 6€ al dia en una indústria que mou més de 34.000 milions d'euros a Europa. La Campanya Roba Neta (<https://www.roba-limpia.org>) creu que cap companyia pot afirmar que treballa de forma ètica si les persones que confeccionen la seua roba cobren menys d'un salari digne.

En una recerca realitzada per la Campanya Roba Neta, amb l'objectiu d'esbrinar si les persones que fabriquen la roba de les marques a les quals comprem cobren o no un salari digne que els permeta viure una vida digna a elles i a les seues famílies, concloem després de la recerca de 50 companyies del sector tèxtil, que desgraciadament poques companyies fan prou. Només quatre de les 50 companyies amb les quals es va contactar (Inditex, Marks & Spencer, Switcher i Tchibo) van poder provar que estan donant passos que considerem que, amb el temps, poden portar a un augment salarial significatiu, i cap de les companyies estudiades paga actualment salaris dignes.

Durant més de deu anys, les marques han promès a les treballadores i als consumidors que es pagaran salaris dignes, encara que la realitat reflecteix el contrari. S'ha fet esperar a les treballadores, dient-los que les marques han de definir el que significa un salari digne i buscar la forma de garantir que no paguen el seu cost.

S'ha dit a les persones consumidores que no es preocupen, que les marques es preocupen i estan fent-ho el millor que poden. El problema és que no és suficient, i les treballadores no poden esperar més.

QUÈ ÉS UN SALARI DIGNE?: EL DRET A UN SALARI DIGNE

Un salari digne hauria de guanyar-se amb el treball realitzat durant la setmana laboral estàndard (no més de 48 hores), i hauria de ser suficient perquè una treballadora del sector tèxtil compre menjar per a si mateixa i per a la seua família i perquè pugui pagar-se l'**habitatge**, l'**atenció mèdica**, la **roba**, el **transport** i l'**educació**, i hauria de quedar-li una xicoteta quantitat d'**estalvis** per a poder fer front a possibles imprevistos.

No obstant això, no es paguen salaris dignes, i açò fa que moltes treballadores del sector tèxtil es vegien obligades a treballar llargues jornades per a guanyar diners extra i no puguin arriscar-se a no treballar quan les seues condicions laborals són insegures o quan tenen problemes de salut.

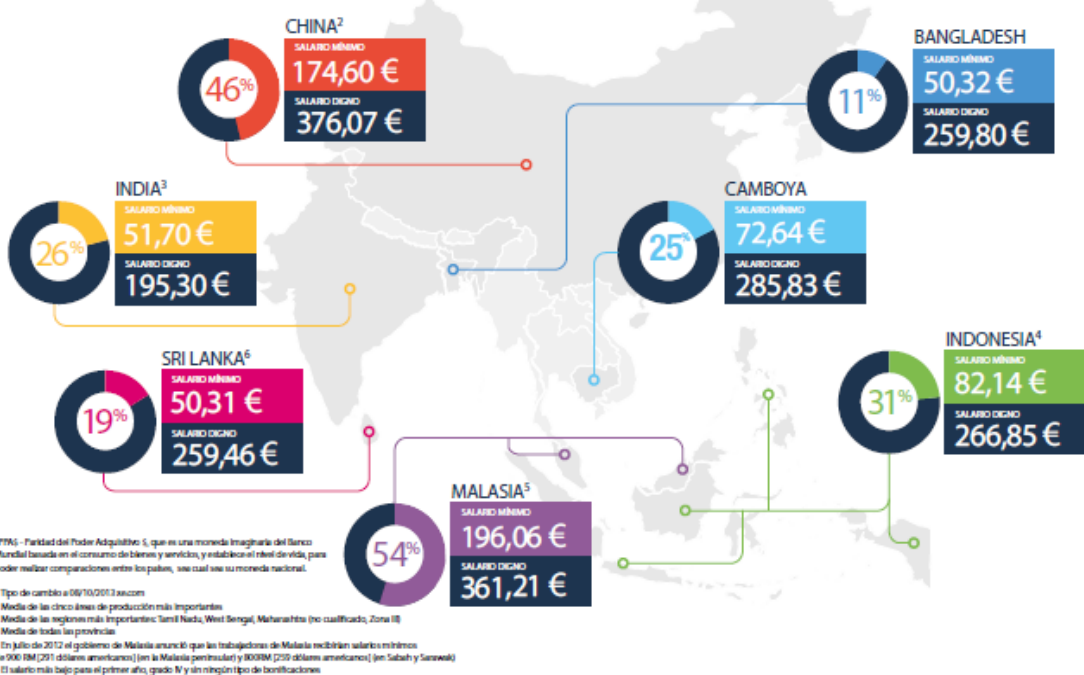
SALARI MÍNIM VS. SALARI DIGNE

Els salaris mínims legals dels països productors de la indústria tèxtil estan lluny d'arribar a un salari digne, i per culpa d'açò, les treballadores d'este sector no poden pagar-se ni les seues necessitats bàsiques, ni les de les seues famílies.

Els reptes diaris als quals s'enfronten les treballadores que cobren sous de pobresa no solament estan relacionats amb les dificultats econòmiques. Si el salari estàndard setmanal que cobra una treballadora no és prou per a cobrir les seues necessitats i les de la seua família, tant ella com la seua família pateixen els problemes relacionats amb la pobresa, com la baixa ingesta de calories, l'accés limitat a serveis de salut adequats, falta de seguretat social, condicions pobres d'habitatge, accés limitat a l'educació i participació limitada en la vida cultural i política ..., haurem de parlar doncs de salaris dignes?.

SALARIO MÍNIMO VS. SALARIO DIGNO

La diferencia entre el salario mínimo¹ y el salario digno.
El salario digno se ha calculado en base a la cifra del Salario Digno de Asia de 2013, de 725PPAS*.

ACTIVITAT

Nom:

“Què és un salari digne?”

Font:

SETEMCV

Objectius:

- Reflexionar sobre les formes de producció i condicions de treball en productes de consum quotidià.
- Adoptar una actitud responsable i crítica davant el consum.
- Reconèixer el Comerç Just com una poderosa eina per a la reducció de la pobresa.
- Fer visible la necessitat d'un salari digne com a mesura per a mantenir a les famílies fora de la pobresa.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament de l'activitat:

A nivell d'individual cada participant ha d'escriure en 3 targetes diferents 3 idees/ conceptes sobre què creu què és un salari digne. Deixem 10 minuts per a realitzar aquesta tasca.

Una vegada cada persona ha anotat les seues tres idees, es fa un cercle, on fem 3 rondes ràpides en les quals cada persona llig (en cada ronda podem afegir alguna cosa a fer) el contingut d'una targeta (10 min).

Una vegada hem escoltat totes les idees, fem 6 grups per a treballar en la definició de què entenem per salari digne. Per a aquesta reflexió deixem 15 minuts.

Finalment fem una posada en comú de les diferents definicions, i passem a exposar la realitat del sector, què és i què ha de contemplar un salari digne (20 min).

Podem recolzar-nos en la visualització de:

“Un salari digne a Àsia”.

6.37min

<https://www.youtube.com/watch?v=0kAq2B9J0M4>

Coses a assenyalar i treballar:

- Jornades interminables
- Salaris baixos
- Salari mínim legal/ salari digne
- Dret humà/ necessitat
- Dret a sindicar-se
- Poder de les marques

“Treballadores de la indústria de la moda de Bulgària i Turquia”.

9.44min

https://www.youtube.com/watch?v=ZSP_g4Y2MJ8

Coses a assenyalar i treballar:

- Salari mínim
- Dret a sindicar-se
- Ser dona
- Sustentament de les famílies
- Deslocalització

Material:

Targetes de colors, retoladors, projector, ordinador

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

"Qui hi ha darrere de la roba que portem?"

Font:

SETEMCV

Temporalització:

55 min

Desenvolupament de l'activitat:

En grups hauran de revisar i tallar les etiquetes de la roba que cadascun/a porta. Posteriorment, cada grup col·locarà les etiquetes en un mapa, d'aquesta manera visualitzarem d'on prové la roba que portem (20 min).

Una vegada tinguem el mapa amb totes les etiquetes, plantejarem en gran grup les següents preguntes per a reflexionar (20 min):

- Què ens crida l'atenció del mapa resultant?
- Per què les empreses produeixen en aquests països?
- Qui es beneficia d'aquesta situació?
- Com pensem que són les condicions de les persones treballadores?

Vídeos testimoniatges dones treballadores "Made in Morocco"

<https://www.youtube.com/watch?v=XHHir8gucCo&list=PLL8Bv43rJNQJXfwDYz4uklxiasXuTeS50>

(són vídeos d'1 min, el documental sencer "Perdre el fil", 26.58min)

Material:

Mapa Peters, tisores, cinta adhesiva

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- "Salari dignes: El salari que paguen les marques a les persones que confeccionen la nostra roba és suficient com per a pagar-se la vida?". SETEM. Campaña Roba Neta. (Any 2014).
- "Teixint salaris dignes en el món". Campaña Roba Neta.

Material audiovisual

TALLA 38

Any: 2011

Gènere: Curtmetratge

Durada: 3'50 min.

<https://www.youtube.com/watch?v=6MAZKTJiZGs>

L'ÚLTIM EN MODA

Any: 2007

Gènere: Documental

Durada: 27 min.

Adreça: Arturo Sampson

Sobre la producció tèxtil

XINA BLUE

Adreça i Producció: Micha X. Peled

País: USA

Any: 2005

Durada: 86 min.

Links

- Web Campaña Roba Neta. Campaña Salari Dignes. <https://www.ropalimpia.org>. <https://www.ropalimpia.org/es/salariosdignos>.

3.3. Unitat 3: Fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició

_Ods 2: Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible

INFO ONU

Si es fa bé, l'agricultura, la silvicultura i les piscifactories poden subministrar-nos menjar nutritiu per a tots i generar ingressos decents, mentre es recolza el desenvolupament de les gentes del camp i la protecció del medi ambient.

Però ara mateix, els nostres sòls, aigua, oceans, boscos i la nostra biodiversitat estan sent ràpidament degradats. El canvi climàtic està posant major pressió sobre els recursos dels quals depenem i augmenten els riscos associats a desastres tals com a sequeres i inundacions. Moltes llauradores i llauradors ja no poden guanyar-se la vida en les seues terres, la qual cosa els obliga a emigrar a les ciutats a la recerca d'oportunitats.

Necessitem una profunda reforma del sistema mundial d'agricultura i alimentació si volem nodrir als 925 milions de famolencs que existeixen actualment i els dos mil milions addicionals de persones que viuran l'any 2050.

El sector alimentari i el sector agrícola ofereixen solucions claus per al desenvolupament i són vitals per a l'eliminació de la fam i la pobresa.

DADES I XIFRES

Fam

- Al voltant de 795 milions de persones no disposen d'aliments suficients per a portar una vida saludable i activa. Això és, 1 de cada 9 persones en la Terra.
- La gran majoria de famolencs viu en països en desenvolupament, on el 12,9% de la població està subalimentada.
- Àsia és el continent on hi ha més persones que pateixen fam: dues terceres parts del total. En els últims anys s'ha reduït el percentatge a Àsia Meridional, però ha augmentat lleugerament a Àsia Occidental.
- Àsia Meridional enfronta la major càrrega de fam, amb prop de 281 milions de persones desnutrides. A Àfrica subsahariana, les projeccions per al període 2014-2016 indiquen una taxa de desnutrició de quasi 23%.
- La nutrició deficient provoca quasi la meitat (45%) de les morts de xiquets menors de 5 anys: 3,1 milions de xiquets a l'any.

3.3. Unitat 3: Fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició

- En el món, 1 de cada 4 xiquets pateix retard del creixement. En els països en desenvolupament la proporció pot ascendir a 1 de cada 3.
- En el món en desenvolupament, 66 milions de xiquets en edat d'assistir a l'escola primària acudeixen a classe famolencs, 23 milions d'ells solament a Àfrica.

Seguretat Alimentària

- L'agricultura és el sector que més ocupació produeix en el món, subministrant la forma de vida del 40% de la població mundial. És la major font d'ingressos i treball en les llars pobres rurals.
- 500 milions de xicotetes granges en el món, la majoria de secà, proporcionen un 80% dels aliments que es consumeixen en la major part del món en desenvolupament. Invertir en els xicotets agricultors, dones i homes, és una forma important d'augmentar la seguretat alimentària i la nutrició per als més pobres, així com la producció d'aliments per a mercats locals i mundials.
- Des de 1900, el 75% de la diversitat de les collites s'ha perdut en els camps. Un millor ús de la biodiversitat agrícola pot contribuir a una alimentació sana, millorar la vida de les comunitats agrícoles i fer més resistents i sostenibles els sistemes agrícoles.
- Si les dones agricultores tingueren el mateix accés als recursos que els homes, el nombre de famolencs en el món podria ser reduït fins a 150 milions de dòlars.

1,4 milions de persones no tenen accés a l'electricitat, la majoria d'elles viuen en zones rurals del món en desenvolupament. En moltes regions, la pobresa energètica és un dels principals obstacles per a la reducció de la fam i la garantia que el món pot produir aliments suficients per a satisfer la demanda futura.

METES

- Per a 2030, posar fi a la fam i assegurar l'accés de totes les persones, en particular els pobres i les persones en situacions vulnerables, incloses els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l'any.
- Per a 2030, posar fi a totes les formes de malnutrició, fins i tot aconseguint, a tot tardar en 2025, les metes convingudes internacionalment sobre el retard del creixement i la emaciació dels xiquets menors de 5 anys, i abordar les necessitats de nutrició de les adolescents, les dones embarassades i lactants i les persones d'edat.
- Per a 2030, duplicar la productivitat agrícola i els ingressos dels productors d'aliments en xicoteta escala, en particular les dones, els pobles indígenes, els agricultors familiars, els pastors i els pescadors, entre altres coses mitjançant un accés segur i equitatiu a les terres, a altres recursos de producció i *inputs*, coneixements, serveis financers, mercats i oportunitats per a la generació de valor afegit i ocupacions no agrícoles.
- Per a 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilients que augmenten la productivitat i la producció, contribuïssin al manteniment dels ecosistemes, enfortisquen la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, els fenòmens meteorològics extrems, les sequeres, les inundacions i altres desastres, i milloren progressivament la qualitat del sòl i la terra.
- Per a 2020, mantenir la diversitat genètica de les llavors, les plantes conreades i els animals de granja i domesticats i les seues espècies silvestres connexes, entre altres coses mitjançant una bona gestió i diversificació dels bancs de llavors i plantes a nivell nacional, regional i internacional, i promoure l'accés als beneficis que es deriven de la utilització dels recursos genètics i els coneixements tradicionals i la seua distribució justa i equitativa, com s'ha convingut internacionalment.
- Augmentar les inversions, fins i tot mitjançant una major cooperació internacional, en la infraestructura rural, la recerca agrícola i els serveis d'extensió, el desenvolupament tecnològic i els bancs de gens de plantes i bestiar a fi de millorar la capacitat de producció agrícola en els països en desenvolupament, en particular en els països menys avançats.
- Corregir i prevenir les restriccions i distorsions comercials en els mercats agropecuaris mundials, entre altres coses mitjançant l'eliminació paral·lela de totes les formes de subvencions a les exportacions agrícoles i totes les mesures d'exportació amb efectes equivalents, de conformitat amb el mandat de la Ronda de Doha per al Desenvolupament.
- Adoptar mesures per a assegurar el bon funcionament dels mercats de productes bàsics alimentaris i els seus derivats i facilitar l'accés oportú a informació sobre els mercats, en particular sobre les reserves d'aliments, a fi d'ajudar a limitar l'extrema volatilitat dels preus dels aliments.

_Ods 3: Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tots en totes les edats

INFO ONU

Per a aconseguir el desenvolupament sostenible és fonamental garantir una vida saludable i promoure el benestar per a tots a qualsevol edat. S'han obtingut grans progressos en relació amb l'augment de l'esperança de vida i la reducció d'algunes de les causes de mort més comunes relacionades amb la mortalitat infantil i materna. S'han aconseguit grans avanços quant a l'augment de l'accés a l'aigua neta i el sanejament, la reducció de la malària, la tuberculosi, la poliomielitis i la propagació del VIH/SIDA. No obstant això, es necessiten moltes més iniciatives per a eradicar per complet una àmplia gamma de malalties i fer front a nombroses i variades qüestions persistents i emergents relatives a la salut.

DADES I XIFRES

Salut infantil

- Cada dia moren 17 000 xiquets i xiquetes menys que en 1990, però més de sis milions segueixen morint abans de complir els cinc anys cada any.
- Des de l'any 2000, les vacunes contra el xarampió han evitat quasi 15,6 milions de morts.
- Malgrat els progressos mundials determinats, una proporció creixent de les morts infantils es troben a Àfrica subsahariana i Àsia meridional. Quatre de cada cinc morts de xiquets i xiquetes menors de cinc anys es produeixen en aquestes regions
- Els xiquets i xiquetes nascuts en la pobresa tenen quasi el doble de probabilitats de morir abans de complir cinc anys que els de famílies més riques.
- Els fills i filles de mares amb estudis, fins i tot les que solament tenen estudis primaris, tenen més probabilitats de sobreviure que els xiquets i xiquetes de mares sense educació.

Salut materna

- La mort maternal va caure quasi en un 50% des de 1990
- A Àsia Oriental, el nord d'Àfrica i el sud d'Àsia, la mortalitat materna s'ha reduït en al voltant de dos terços.
- Però la taxa de mortalitat materna – la proporció de mares que no sobreviuen el part en comparació d'aquelles que ho fan – en les regions en desenvolupament és encara 14 vegades major que en les regions no desenvolupades.

- Més dones estan rebent atenció prenatal. En les regions en desenvolupament, l'atenció prenatal va augmentar del 65 per cent en 1990 al 83 per cent en 2012
- Només la meitat de les dones en les regions en desenvolupament reben la quantitat recomanada d'atenció mèdica que necessiten
- Menys adolescents estan tenint xiquets en la majoria de les regions en desenvolupament, però els progressos s'han ralentit. El gran augment en l'ús d'anticonceptius en la dècada de 1990 no es va donar en la dècada de 2000.
- La necessitat de la planificació familiar s'està usant lentament per més dones, però la demanda està augmentant a un ritme ràpid.

EI VIH/SIDA, la malària i altres malalties

- A la fi de 2014, 13,6 milions de persones rebien teràpia antiretroviral.
- S'estima que en 2013 es van produir 2,1 milions de noves infeccions pel VIH, xifra que representava un 38% menys que en 2001.
- El nombre de persones que vivien amb el VIH era d'uns 35 milions a la fi de 2013.
- En eixe mateix any, 240.000 xiquets van resultar infectats pel virus.
- Les noves infeccions pel VIH entre els xiquets han disminuït en un 58% des de 2001
- A nivell mundial, les adolescents i les dones joves pateixen desigualtat, exclusió, discriminació i violència per raó de gènere, la qual cosa les exposa a un major risc de contraure el VIH.
- El VIH és la principal causa de mort entre les dones en edat reproductiva a tot el món.
- La mortandad relacionada amb la tuberculosi entre les persones que viuen amb el VIH ha disminuït en un 36% des de 2004.
- En 2013, es van registrar 250.000 noves infeccions pel VIH entre els adolescents, dos terços de les quals van afectar a dones.
- La SIDA és hui la principal causa de mort entre els adolescents (de 10 a 19 anys) a Àfrica i la segona més comuna entre els adolescents a nivell mundial.
- En molts llocs, el dret de les adolescents a la intimitat i l'autonomia corporal no es respecta; moltes informen que la seua primera experiència sexual va ser forçada.
- En 2013, 2,1 milions d'adolescents vivien amb el VIH.

3.3. Unitat 3: Fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició

- Entre 2000 i 2015, es van evitar més de 6,2 milions de morts per malària, principalment en xiquets menors de 5 anys d'edat a Àfrica Subsahariana. La taxa mundial d'incidència de la malària s'ha reduït en aproximadament un 37%, i la de la seua mortalitat, en un 58%.
- Entre 2000 i 2013, les intervencions de prevenció de la tuberculosi, juntament amb el seu diagnòstic i tractament, van salvar uns 37 milions de vides. La taxa de mortalitat per tuberculosi es va reduir en un 45% i la prevalença en un 41% entre 1990 i 2013.

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA:

En aquesta unitat treballarem sobre l'**ODS 2: Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible**. En aquest ODS s'aposta per treballar per a aconseguir l'objectiu de Fam Zero; i l'**ODS 3: Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tots en totes les edats**.

FAM

La fam extrema i la malnutrició segueixen sent un enorme obstacle per al desenvolupament sostenible i constitueixen un parany del qual no és fàcil escapar. La fam i la malnutrició fan que les persones siguin menys productives i més propenses a patir malalties, per la qual cosa no solen ser capaces d'augmentar els seus ingressos i millorar els seus mitjans de vida. Hi ha quasi 800 milions de persones que pateixen fam a tot el món, la gran majoria en els països empobrits.

Un món amb fam zero pot influir positivament en la nostra economia, així— com en la salut, l'educació, la igualtat i el desenvolupament social generals.

La fam zero és una peça clau de la construcció d'un futur millor per a tots i totes. A més, com la fam frena el desenvolupament humà, no podem aconseguir els altres Objectius de Desenvolupament Sostenible, com l'educació, la salut i la igualtat de gènere.

Per a aconseguir l'objectiu d'acabar amb la fam, nosaltres podem realitzar diferents accions que ajuden a aconseguir-ho. En primer lloc el consum de productes de comerç just assegura una retribució justa per a les persones. Això implica que com més augmenten els ingressos, major capacitat per a la compra de més aliments i més nutritius, la qual cosa influeix de manera positiva en tot el nucli familiar. També es poden fer canvis en la vida quotidiana — en la llar, en el treball i en la comunitat—, recolzant a les persones agricultores o als mercats locals i prenent decisions sostenibles sobre l'alimentació, recolzant la bona nutrició per a tots i lluitant contra el desaprofitament d'aliments.

També podem utilitzar el nostre poder com a persones consumidores i votants, exigint que les empreses i els governs prenguen les decisions i realitzen els canvis que facen possible aconseguir l'objectiu de Fam Zero. Podem participar, ja siga en les plataformes de les xarxes socials o en les nostres comunitats locals.

En aquest apartat hem de fer esment especial als termes de Pobresa i Pobresa Extrema. La pobresa va més enllà de la falta d'ingressos i recursos per a garantir uns mitjans de vida sostenibles. Entre les seues manifestacions s'inclouen la fam i la malnutrició, l'accés limitat a l'educació i a altres serveis bàsics, la discriminació i l'exclusió socials i la falta de participació en l'adopció de decisions. El creixement econòmic ha de ser inclúsiu amb la finalitat de crear ocupacions sostenibles i promoure la igualtat.

Es consideren pobres extrems els qui, encara destinant tots els seus ingressos a la compra d'aliments, no aconsegueixen comprar la canastra bàsica alimentària. Un exemple posa de relleu l'absurd d'aquesta proposta: una persona que inverteix tots els seus ingressos en la compra d'aliments, hauria de menjar-los crus. Generalment, se sap que fins i tot els més pobres dels pobres, a nivell internacional, dediquen un 30% dels seus ingressos per al consum d'altres coses que no són aliments. De fet, tots sabem que per a no ser pobre és necessari també tenir recursos per a poder vestir-se, llavar-se, cuinar, tenir un sostre i un llit, educar-se i cuidar la seua salut.

Sent el concepte de pobresa extrema un absurd impossible, se li sol donar validesa en el sentit de considerar a aquells que estan lluny de superar la seua condició de pobresa. El problema és que la distància entre la línia de pobresa extrema i la línia de pobresa, és variable, a causa que les necessitats i patrons de consum entre les regions són diferents. En aquest sentit, és una mesura que no mesura a tots per igual.

Tot allò exposat anteriorment ens porta a parlar sobre els determinants de salut.

QUÈ SÓN ELS DETERMINANTS DE LA SALUT?

Segons l'OMS, els determinants socials de la salut són les circumstàncies en què les persones naixen, creixen, viuen, treballen i envelleixen, inclòs el sistema de salut. Aquestes circumstàncies són el resultat de la distribució dels diners, el poder i els recursos a nivell mundial, nacional i local, que depèn al seu torn de les polítiques adoptades.

Els determinants socials de la salut expliquen la major part de les desigualtats sanitàries, això és, de les diferències injustes i evitables observades en i entre els països pel que fa a la situació sanitària.

QUÈ ÉS LA MALNUTRICIÓ?

El terme "malnutrició" es refereix a les manques, els excessos i els desequilibris de la ingesta calòrica i de nutrients d'una persona. Abasta tres grans grups d'afeccions:

- La desnutrició, que inclou l'emaciació (un pes insuficient respecte de la talla), el retard del creixement (una talla insuficient per a l'edat) i la insuficiència ponderal (un pes insuficient per a l'edat);
- La malnutrició relacionada amb els micronutrients, que inclou les manques de micronutrients (la falta de vitamines o minerals importants) o l'excés de micronutrients; i
- El sobrepès, l'obesitat i les malalties no transmissibles relacionades amb l'alimentació (com les cardiopaties, la diabetis i alguns càncers).

Tots els països del món estan afectats per una o més formes de malnutrició. Combatre totes les formes de malnutrició és un dels majors problemes sanitaris a escala mundial.

Dones, lactants, xiquets/es i adolescents són els qui estan particularment exposats a la malnutrició. L'optimització de la nutrició al començament de la vida (en particular durant els 1000 dies que transcorren entre la concepció i el segon aniversari del xiquet) assegura el millor començament possible de la vida, amb beneficis a llarg termini.

La pobresa multiplica el risc de patir malnutrició i les seues conseqüències. Les persones pobres tenen una major probabilitat de patir diferents formes de malnutrició. Per la seua banda, la malnutrició augmenta els costos de l'atenció de salut, redueix la productivitat i frena el creixement econòmic, la qual cosa pot perpetuar el cicle de pobresa i mala salut.

FAM I COMERÇ JUST

Si tenim en compte una dada com aquesta "les persones agrícoles han de tirar de mitjana entre un 20% i un 30% de les seues collites per motius estètics" hauria de ser suficient perquè ens remoguérem i passàrem a l'acció, una acció sostenible i responsable del nostre consum. Perquè quan decidim tirar un aliment a la brossa, no solament estem obviant el cost que ens ha suposat, sinó que obviem un altre tipus de costos com els mediambientals i socials que la mateixa producció o transport del producte en qüestió han provocat fins a arribar al nostre rebost.

Per a afrontar el repte de la fam, cal apostar clarament per la formació i sensibilització de les persones consumidores i de les persones treballadores de les empreses implicades en els sectors relacionats. És necessari igualment un esforç entre organismes i empreses, perquè

aquestes s'empren a través de la innovació contra el desaprofitament innecessari d'aliments. Com a conclusió, hem d'encaminar-nos cap a la sostenibilitat i l'ètica en els models de negoci i de consum actuals, tenint present la solidaritat i comptant amb les associacions que treballen per eradicar aquest terrible problema, hem de treballar per un consum més just i responsable, com és el consum de productes de Comerç Just o de productors locals. I apostar per un etiquetatge transparent i complet que dote el consumidor i consumidora del coneixement necessari per a evitar el desaprofitament. Les empreses han de, finalment, utilitzar totes les eines disponibles al seu abast, també les que els brinda el màrqueting sostenible i contribuir a fer d'aquest món un lloc millor.

El Comerç Just combat la pobresa i contribueix a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenibles. Així, l'Organització Mundial del Comerç Just (WFTO) considera que crear oportunitats per a les organitzacions productores, i en particular a les organitzacions xicotetes i més desfavorides –el primer dels principis del Comerç Just– contribueix de manera decidida a evitar la pobresa.

Les i els agricultors amb xicotetes explotacions, de menys de 2 hectàrees, proporcionen el 70% dels aliments que consumeix la població mundial. No obstant això, han de fer front a grans desafiaments com les conseqüències del canvi climàtic o la volatilitat dels preus. Per a poder alimentar a tota la població, és fonamental que les persones agrícoles reben un ingrés estable per a invertir en les seues finques i empreses, per a garantir la seguretat alimentària a llarg termini de les seues famílies i comunitats i per a mantenir a les persones que treballen en l'agricultura. El Comerç Just garanteix tot açò.

VIDA SANA I BENESTAR PER A TOTES LES PERSONES

Cada any segueixen morint més de 6 milions de xiquets i xiquetes menors de 5 anys, i solament la meitat de totes les dones de les regions en desenvolupament tenen accés a l'assistència sanitària que necessiten. Garantir una vida sana i promoure el benestar de totes les persones a totes les edats és important per a la construcció de societats pròsperes. Epidèmies com el VIH/SIDA creixen on la por i la discriminació limiten la capacitat de les persones per a rebre els serveis que necessiten a fi de portar una vida sana. Importants avanços s'han fet en els últims anys en la millora de la salut i el benestar de les persones, però encara persisteixen desigualtats en l'accés a l'assistència sanitària.

3.3. Unitat 3: Fam, seguretat alimentària i millora de la nutrició

L'accés a la salut i el benestar és un dret humà, i s'ha de garantir que totes les persones, no solament les de major poder adquisitiu, puguin accedir als més alts nivells de salut i assistència sanitària. Totes les persones podem començar per promoure i protegir la nostra pròpia salut i la del nostre entorn, prenent decisions ben informades, practicant relacions sexuals segures i vacunant els nostres fills i filles. A més podem conscienciar la nostra comunitat sobre la importància de la bona salut i d'un estil de vida saludable, així com donar a conèixer el dret de totes les persones a accedir a uns serveis de salut de qualitat. Aquestes accions per a millorar la salut i garantir una vida sana es poden fer a través de les escoles, associacions i organitzacions, que incidisquen especialment per a les persones més vulnerables, com les dones i menors. També es pot exigir a governs, dirigents locals i responsables de l'adopció de decisions que rendisquen comptes pel seu compromís de millorar l'accés de les persones a la salut i l'assistència sanitària.

Posteriorment s'inicia un debat en el qual s'exposen les impressions que els alumnes i alumnes extrauen.

Possibles preguntes per a guiar el debat:

Sabien els vertaders motius pels quals s'arriba a aquestes situacions?; Com és la situació en la Banya de Àfrica on hi ha 14 milions de persones mal alimentades i 750.000 corren el risc de morir de fam?; Com és possible que produint el doble dels aliments que es necessiten en el món segons la FAO no arriben aliments a Somàlia? Què passa amb l'ajuda que reben les persones a Somàlia?; Creus que és possible solucionar aquest problema posant una mica de la nostra part?; Estan fent tot el que poden els governs?; Creus que podrien fer més?

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç <http://www.rtve.es/alacarta/videos/informe-semanal/informe-semanal-fugitivos-del-hambre/1224428/>

ACTIVITAT

Nom:

Els fugitius de la fam

Font:

RTVE

<http://www.rtve.es/alacarta/videos/informe-semanal/informe-semanal-fugitivos-del-hambre/1224428/>

Objectius:

- Conèixer la situació de milions de persones que pateixen per la fam.
- Sensibilitzar sobre les causes i conseqüències de la fam en el món.

Temporalització: 55 minuts

Desenvolupament de l'activitat:

Es visualitza el documental "Els fugitius de la fam"

2011 - Reportatge – Somàlia – 15min 38seg– RTVE

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Nom:

Passem fam?

Font:

FAO

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament de l'activitat:

Amb aquesta activitat es pretén reflexionar sobre la fam en el món i conèixer com es mesura la fam. Per a això, s'utilitzaran unes preguntes que s'extrauen d'un nou instrument que s'ha elaborat des de la FAO denominat *Escala d'experiència d'inseguretat alimentària* <http://www.fao.org/in-action/voices-of-the-hungry/food-insecurity-experience-scale/es/> per a obtenir informació sobre la capacitat de les persones d'accedir als aliments mitjançant la formulació de 8 preguntes.

Les preguntes es basen en recerques que demostren que a tot el món les persones tenen experiències similars quan el seu accés als aliments empitjora: la preocupació per quedar-se sense aliments fa que canvien el que mengen perquè els aliments duren, per exemple, menjar els mateixos aliments en cada menjar i reduir la grandària de les porcions i, en les situacions pitjors, menjar un sola vegada al dia o no menjar res.

Les preguntes es plantegen després de la premissa "En els últims 12 mesos, a causa de falta de diners o d'altres recursos, va haver-hi un moment en què..." i són les següents (fitxa 1):

1. Li preocupava quedar-se sense aliments?
2. No va poder menjar aliments sans i nutritius?
3. Va haver de menjar una varietat limitada d'aliments?
4. Va haver de saltar un menjar?
5. Va menjar menys del que devia?
6. En la seua llar es van quedar sense aliments?
7. Va sentir fam però no va menjar?
8. Va deixar de menjar durant tot un dia?

Després de visualitzar el vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=znf5aiivijm> es divideix el grup en quatre subgrups i es donen dues preguntes a cada grup i han de debatre i reflexionar sobre com se sentiria depenent de la contestació a cadascuna de les preguntes.

A continuació, es visualitza un vídeo de 5min 23seg, on s'explica aquesta *Escala d'experiència d'inseguretat alimentària*: <https://www.youtube.com/watch?v=znf5aiivijm>

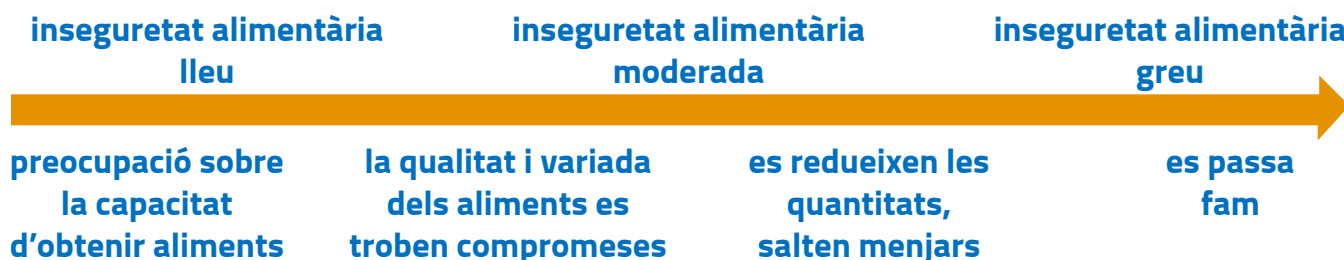
Observacions: El vídeo està en anglès. Polsant el botó "Configuració" es poden posar els subtítols en castellà.

Es divideix el grup aula en quatre subgrups i es donen 2 de les 8 preguntes a cada grup, que ha de debatre i reflexionar sobre com se sentirien, en no tenir accés adequat als aliments i davant d'una situació greu, depenent de la contestació personal a cadascuna de les preguntes.

Material:

Bolígrafs i fitxa 1

El conjunt de huit preguntes forma una escala que cobreix una varietat de nivells de gravetat de la inseguretat alimentària:

FITXA 1

“En els últims 12 mesos, a causa de falta de diners o d’altres recursos, va haver-hi un moment en què”

1. Li preocupava quedar-se sense aliments?

2. No va poder menjar aliments sans i nutritius?

“En els últims 12 mesos, a causa de falta de diners o d’altres recursos, va haver-hi un moment en què”

3. Va haver de menjar una varietat limitada d’aliments?

4. Va haver de saltar un menjar?

“En els últims 12 mesos, a causa de falta de diners o d’altres recursos, va haver-hi un moment en què”

3. Va haver de menjar una varietat limitada d’aliments?

4. Va haver de saltar un menjar?

“En els últims 12 mesos, a causa de falta de diners o d’altres recursos, va haver-hi un moment en què . . .”

7. Va sentir fam però no va menjar?

8. Va deixar de menjar durant tot un dia?

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- Informe final de la Comissió OMS sobre Determinants Socials de la Salut:

<http://apps.who.int/iris/>

bitstream/10665/44084/1/9789243563701_spa.pdf

http://www.who.int/social_determinants/final_report/media/csdh_report_wrs_es.pdf?ua=1

- L'estat mundial de l'agricultura i l'alimentació

<http://www.fao.org/3/a-i6030s.pdf>

Material audiovisual

- Informe Setmanal: Units contra la fam.

<http://www.rtve.es/alacarta/videos/informe-semanal/is-alimentacion/904355/> 13 min 18seg

Links

- FAO: Estadístiques sobre seguretat alimentària

<http://www.fao.org/economic/ess/ess-fs/es/>

- OMS: Dades de l'Observatori mundial de la salut

http://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/es/

- FAO: Mapa de la fam

<http://www.fao.org/hunger/es/>

<http://www.nutricion10hambrezero.org/>

3.4. Unitat 4: Importància de l'educació

_Ods 4: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots

INFO ONU

La consecució d'una educació de qualitat és la base per a millorar la vida de les persones i el desenvolupament sostenible. S'han produït importants avanços en relació amb la millora en l'accés a l'educació a tots els nivells i l'increment en les taxes d'escolarització en les escoles, sobretot en el cas de les dones i les xiquetes. S'ha incrementat en gran manera el nivell mínim d'alfabetització, tot i així és necessari redoblar els esforços per a aconseguir majors avanços en la consecució dels objectius de l'educació universal. Per exemple, s'ha aconseguit la igualtat entre xiquetes i xiquets en l'educació primària en el món, però pocs països han aconseguit aquest objectiu a tots els nivells educatius.

DADES I XIFRES

- La matrícula en l'educació primària en els països en desenvolupament ha aconseguit el 91%, però 57 milions de xiquets segueixen sense escolaritzar
- Més de la meitat dels xiquets que no s'han inscrit en l'escola viuen en l'Àfrica subsahariana
- Es calcula que el 50% dels xiquets en edat de rebre educació primària però que no van a l'escola viu en zones afectades pels conflictes
- En el món, 103 milions de joves no tenen un nivell mínim d'alfabetització, més del 60% són dones

METES

- Per a 2030, vetlar perquè totes les xiquetes i tots els xiquets acaben els cicles de l'ensenyament primari i secundari, que ha de ser gratuït, equitatiu i de qualitat i produir resultats escolars pertinents i eficaços
- Per a 2030, vetlar perquè totes les xiquetes i tots els xiquets tinguen accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infància i a un ensenyament preescolar de qualitat, a fi que estiguen preparats per a l'ensenyament primari
- Per a 2030, assegurar l'accés en condicions d'igualtat per a tots els homes i les dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari
- Per a 2030, augmentar substancialment el nombre de joves i adults que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per a accedir a l'ocupació, el treball decent i l'emprenedoria
- Per a 2030, eliminar les disparitats de gènere en l'educació i garantir l'accés en condicions d'igualtat de les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els xiquets en situacions de vulnerabilitat, a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional
- Per a 2030, garantir que tots els joves i almenys una proporció substancial dels adults, tant homes com dones, tinguen competències de lectura, escriptura i aritmètica
- Per a 2030, garantir que tots els alumnes adquireixen els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat entre els gèneres, la promoció d'una cultura de pau i no violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible, entre altres mitjans
- Construir i adequar instal·lacions escolars que responguen a les necessitats dels xiquets i les persones discapacitades i tinguen en compte les qüestions de gènere, i que oferisquen entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusivament i eficaços per a tots i totes
- Per a 2020, augmentar substancialment a nivell mundial el nombre de beques disponibles per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els xicotets Estats insulars en desenvolupament i els països d'Àfrica, per tal que els seus estudiants puguin matricular-se en programes d'estudis superiors, inclosos programes de formació professional i programes tècnics, científics, d'enginyeria i de tecnologia de la informació i les comunicacions, en països desenvolupats i altres països en desenvolupament
- Per a 2030, augmentar substancialment l'oferta de mestres qualificats, entre altres coses mitjançant la cooperació internacional per a la formació de docents en els països en desenvolupament, especialment els països menys avançats i els xicotets Estats insulars en desenvolupament

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA:

En aquesta unitat treballarem sobre l'**ODS 4: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots.**

Dins dels criteris del comerç just està el respecte a les normes de treball infantil i explotació laboral. Respectant els drets de la infància que estan plenament estipulats en la Convenció sobre els Drets del Xiquet de Nacions Unides, aprovada com a tractat internacional de drets humans en 1989. Entre els drets que promou i protegeix la Convenció està el dret de la infància a l'educació, a través de la prestació de béns i serveis essencials. Dret a rebre educació, gratuïta i obligatòria almenys en les etapes elementals. El comerç just també respecta les lleis locals i del país respecte a treball infantil i s'assegura que no hi haja explotació laboral durant els processos de producció d'articles (incloent l'aprenentatge d'un art tradicional o artesanal), controlant que, si existeix participació de xiquets i xiquetes, aquesta no afecte negativament el seu benestar i seguretat, així com que no interferisca en la seua educació (per exemple: impedit el seu accés a l'escolarització) i la seua necessitat de jugar.

L'educació és un dret humà a nivell mundial, per la qual cosa totes les persones han de poder accedir independentment de la seua condició (gènere, lloc de naixement, edat, religió, etc.). També es reconeix com una necessitat i un bé indispensable per aconseguir el desenvolupament econòmic i humà desitjable, per tant societats més igualitàries sense disparitats en el plànol individual, familiar, educatiu, econòmic, laboral i social.

Quan les persones poden accedir a una educació de qualitat, poden escapar del cicle de la pobresa, per la qual cosa l'educació és clau per aconseguir molts Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Contribuint l'educació a reduir les desigualtats i a aconseguir la igualtat de gènere. També apodera les persones de tot el món perquè porten una vida més saludable i sostenible. L'educació és també fonamental per a fomentar la tolerància entre les persones, i contribueix a crear societats més pacífiques. Garantint una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promovent oportunitats d'aprenentatge permanent per a tots i totes, es contribueix al fet que les persones aconseguisquen millors ocupacions i gaudisquen d'una millor vida, reduint desigualtats. Per tot açò, s'ha de treballar a augmentar els percentatges d'escolarització en el món. I reduir la dificultat d'accés a l'educació de determinats grups, com són les dones i les xiquetes, aconseguint paritat entre gèneres en l'ensenyament primari, per a augmentar la seua capacitat i, conseqüentment, les seues oportunitats per a accedir al mercat de treball.

Una de les lluites del Comerç Just és promoure l'equitat de gènere i l'apoderament de les dones, impulsant accions per a enfortir el seu lideratge i la seua autonomia en l'exercici dels seus drets i responsabilitats dins de les organitzacions productores i de persones treballadores. En els últims anys s'han produït avanços importants per a les dones i xiquetes en l'accés a l'educació, atenció mèdica, treball decent i representació en processos de decisions polítiques i econòmiques.

ACTIVITAT

Nom:

Tertúlia Dialògica / Camí a l'Escola

Font:

Comunitats d'Aprenentatge <https://www.comunidaddeaprendizaje.com.es/tertulias-dialogicas>

ABORDAR. Casa de Pel·lícules <http://www.caminoalaescuela.com/>

Objectius:

- Sensibilitzar l'alumnat sobre el dret a l'educació de qualitat.
- Fomentar valors que permeten l'alumnat treballar per un món més just, solidari i amb igualtat d'oportunitats.
- Compartir i investigar sobre els esforços que realitzen uns altres i altres estudiants del seu entorn i/o d'altres països del món per a anar a escola.
- Conèixer les dificultats de moltes xiquetes i xiquets per a anar a escola i qüestionar quines són les causes de les dificultats.

Temporalització:

2h 45minuts

Desenvolupament activitat:

- Es realitzarà la tècnica de la tertúlia dialògica durant aproximadament 55 minuts, que permetrà la construcció col·lectiva de significat i coneixement sobre la base del diàleg entre l'alumnat.
- La tècnica "Tertúlia Dialògica" es basa en els 7 principis de l'Aprenentatge Dialògic en el seu funcionament i es desenvolupa sobre la base de les millors creacions de la humanitat en diferents camps: des de la literatura fins a l'art o la música. Per a aquesta activitat s'adaptarà el desenvolupament de la tècnica quant a les creacions, per a enfocar la reflexió sobre el dret a l'educació.
- Des de la perspectiva de l'aprenentatge dialògic, basat en una concepció comunicativa, es comprèn que l'alumnat participant aprenga a partir de les interaccions amb les altres persones, comunicant-se i establint-se un diàleg en el qual es done significat a la seua realitat. Aconseguint que la forma de construir coneixement siga: 1r des d'un plànol intersubjectiu, des del plànol social; i 2n des del plànol intrasubjectiu, interioritzant progressivament com a coneixement propi. Les interaccions que es produeixen en el taller han de ser diverses i el diàleg que s'establisca caldrà basar-lo en una relació d'igualtat i no de poder, on totes les persones participants aporten coneixement, reconeixent la intel·ligència cultural individual.
- Els 7 principis de l'Aprenentatge Dialògic en els quals es basa la "Tertúlia Dialògica" són els següents:

Fuente: Comunidades de Aprendizaje

- El professorat, moderador/a de la tertúlia Dialògica, repartirà a l'alumnat els següents textos:
 - o Article 26 de la Declaració d'Universal dels Drets Humans
 - o La introducció del document de la Convenció sobre els Drets del Xiquet
- Les indicacions seran que cada persona llija el document individualment durant aproximadament 15 minuts, cada persona ha de seleccionar un paràgraf o diversos paràgrafs, per a, posteriorment, reunir-se en grup i exposar el perquè de la seua elecció.
- A l'hora d'expressar-se, l'alumnat explicarà per què havia seleccionat uns determinats paràgrafs, llegint-los en veu alta, i explicant el perquè de la seua elecció i debatent, aportant al voltant d'ells.
- Cada participant exposarà la seua opinió, a través del diàleg i les aportacions que generen coneixement a l'hora d'exposar opinions, amb similituds i diferències entre participants durant 25 minuts.
- S'ha d'aconseguir un intercanvi enriquidor que permeta aprofundir en els paràgrafs dels textos citats entre l'alumnat, i que alhora es promogua la construcció de nous coneixements sobre el tema de la tertúlia dialògica: el dret a l'educació.

Documental:

Per a completar la Tertúlia Dialògica, es pot projectar la pel·lícula-documental "Camí a l'Escola". Que narra la història real de quatre xiquets/es en diferents llocs del món que viuen dificultats, perills, així com extraordinàries i diverses experiències per a assistir a les seues escoles. Es mostra el valor que té l'educació per a Jackson, Carlitos, Zahira i Samuel per a aconseguir un futur millor.

Després de visionar la pel·lícula es planteja a l'alumnat reflexionar sobre les persones protagonistes que apareixen en la pel·lícula, que viuen en les zones rurals d'Índia (4 km, 1 hora per a accedir a l'escola), Argentina (18 km, 1 h 30'), el Marroc (22 km, 4 h) i Kenya (15 km, 2 h). Durant 15 minuts, les possibles qüestions per a la reflexió podrien ser: Si tingueres l'oportunitat de conèixer els xiquets i xiquetes protagonistes, Què els preguntaries?; Saps com anaven a escola el teu iaio i la teua iaia?, Quines diferències trobes entre la seua època i la teua?, Existeixen semblances en la realitat que van viure els teus iaies i els xiquets/es de la pel·lícula?

Material:

Document 1: Article 26 de la Declaració d'Universal dels Drets Humans http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/spn.pdf

Document 2: La introducció del document de la Convenció sobre els Drets del Xiquet <http://www.un.org/es/events/childrenday/pdf/derechos.pdf>

Ordinador, projectador i accés a internet per a accedir al documental Camí a l'Escola, a través a través dels següents enllaços

<https://youtu.be/-iYnRBITSZO>

<https://youtu.be/M4OhrUpguJU>

2013 - Documental – França - 1h 17min - Director: Pascal Plisson

DOCUMENT 1: ARTICLE 26 DE LA DECLARACIÓ D'UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS

Declaració Universal dels Drets Humans

Adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 217 A (III), de 10 de desembre de 1948

Article 26

1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.
2. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.
3. El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

DOCUMENT 2: LA INTRODUCCIÓ DEL DOCUMENT DE LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL XIQUET

CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL XIQUET

20 DE NOVEMBRE DE 1989

INTRODUCCIÓ CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL XIQUET

Els drets de la infància estan plenament estipulats en la Convenció sobre els Drets del Xiquet. Elaborada durant 10 anys amb les aportacions de representants de diverses societats, cultures i religions, la Convenció va ser aprovada com a tractat internacional de drets humans el 20 de novembre de 1989.

La Convenció, al llarg dels seus 54 articles, reconeix que els xiquets (éssers humans menors de 18 anys) són individus amb dret de ple desenvolupament físic, mental i social, i amb dret a expressar lliurement les seues opinions. A més la Convenció és també un model per a la salut, la supervivència i el progrés de tota la societat humana.

La Convenció, com a primera llei internacional sobre els drets dels xiquets i xiquetes, és de caràcter obligatori per als Estats signataris. Aquests països informen al Comitè dels Drets del Xiquet sobre els passos que han adoptat per a aplicar l'establert en la Convenció.

És també obligació de l'Estat adoptar les mesures necessàries per a donar efectivitat a tots els drets reconeguts en la Convenció.

Una Convenció sobre els drets del xiquet era necessària perquè encara que molts països tenien lleis que protegien la infància, alguns no les respectaven. Per als xiquets, això

significava amb freqüència pobresa, accés desigual a l'educació, abandó. Uns problemes que afectaven tant als xiquets dels països rics com a pobres.

En aquest sentit, l'acceptació de la Convenció per part d'un nombre tan elevat de països ha reforçat el reconeixement de la dignitat humana fonamental de la infància així com la necessitat de garantir la seua protecció i desenvolupament.

La Convenció sobre els Drets del Xiquet s'ha utilitzat a tot el món per a promoure i protegir els drets de la infància. Des de la seua aprovació, en el món, s'han produït avanços considerables en el compliment dels drets de la infància a la supervivència, la salut i l'educació, a través de la prestació de béns i serveis essencials; així com un reconeixement cada vegada major de la necessitat d'establir un entorn protector que defense els xiquets i xiquetes de l'explotació, els maltractaments i la violència. Prova d'açò és l'entrada en vigor en 2002 de dos Protocols Facultatius, un relatiu a la venda de xiquets, la prostitució infantil i la utilització de xiquets en la pornografia, i el relatiu a la participació de xiquets en els conflictes armats.

3.4. Unitat 4: Importància de l'educació

No obstant això, encara queda molt per fer per a crear un món apropiat per a la infància. Els progressos han sigut desiguals, i alguns països es troben més retardats que uns altres en l'obligació de donar als drets de la infància la importància que mereixen. I en diverses regions i països, alguns dels avanços semblen estar en perill per la reculada a causa de les amenaces que suposen la pobresa, els conflictes armats i el VIH/SIDA.

Tots i cadascun de nosaltres tenim una funció que exercir per a assegurar que tots els xiquets i xiquetes gaudisquen de la seua infància.

La missió d'UNICEF consisteix a protegir els drets de xiquets i xiquetes, per a contribuir a resoldre les seues necessitats bàsiques i ampliar les seues oportunitats a fi que aconseguisquen el seu ple potencial. Per a això, UNICEF es regeix sota les disposicions i principis de la Convenció sobre els Drets del Xiquet.

Existeix una nova perspectiva d'avanç del compliment dels drets de la infància, a través dels Objectius de Desenvolupament per al Mil·lenni que 189 Estats membres de Nacions Unides van signar l'any 2000 i que suposen un renovat compromís col·lectiu de la comunitat internacional per a avançar cap al desenvolupament humà dels països.

Sis dels huit Objectius de Desenvolupament per al Mil·lenni poden aconseguir-se millor si es protegeixen els drets de la infància a la salut, l'educació, la protecció i la igualtat. D'aquesta manera, el compromís d'UNICEF a favor de la infància, des dels seus 60 anys d'existència, assumeix necessàriament una funció central per a fer realitat aquests objectius i transformar el món en un lloc millor per a tots.

UNICEF – COMITÉ ESPANYOL

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Nom:

Com van les xiquetes a l'escola al voltant del món?

Font:

Col·lecció de fotos de l'edició nord-americana del HuffPost.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Es projecta la col·lecció de 60 fotografies de xiques de tot el món anant a escola amb la finalitat de sensibilitzar sobre la importància de l'educació per a canviar el món.

Una vegada vistes les fotografies, l'alumnat reflexionarà en grup sobre les imatges i les situacions visualitzades en les fotos. Posteriorment es realitzarà una posada en comú del treball realitzat en cada grup.

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir a la col·lecció de fotos a través de l'enllaç http://www.huffingtonpost.es/2017/03/09/60-fotos-sorprendentes-de-chicas-de-todo-el-mundo-yendo-al-coleg_a_21876942/

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- L'educació de les xiquetes: les dades. UNES-CO. <http://studylib.es/doc/5402080/la-educaci%C3%B3n-de-las-ni%C3%B1as--los-datos>
- Agencia Espanyola de Cooperació i Desenvolupament (AECID). ODS 4 - Educació de qualitat <http://www.xn--cooperacionespaola-10b.es/es/comunidad/cooperablog/ods-4-educacion-de-calidad>

Material audiovisual

- En el món a cada estona. <https://youtu.be/2A5IDIBY5rk> 116 min

Links

<http://www.caminoalaescuela.com/material-didactico/>

<http://comunidadesdeaprendizaje.net/>

Guia didàctica: Treballant la infància. Comerç Just i explotació Infantil. SETEM País València (2012). Recurs didàctic per a la formació en Comerç Just i el seu tractament pel que fa al treball infantil. Guia en castellà i valencià. http://www.setem.org/media/pdfs/SETEMCV_Trabajando_la_infancia_Guia_didactica_cas.pdf

http://www.setem.org/media/pdfs/SETEMCV_Trabajando_la_infancia_Guia_didactica_val2.pdf

Com és la situació de les xiquetes i les dones a l'hora d'anar a escola?	Quins són les diferències amb els xiquets i els homes?	Com es pot aconseguir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat?

Model de fitxa a realitzar pels grups:

PAM A PAM

Setem

3.5. Unitat 5: Igualtat de gènere

_Ods 5: Aconseguir la igualtat entre els gèneres i apoderar a totes les dones i les xiquetes

INFO ONU

Si bé s'han produït avanços a nivell mundial en relació amb la igualtat entre els gèneres a través dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (inclosa la igualtat d'accés entre xiquetes i xiquets a l'ensenyament primari), les dones i les xiquetes segueixen patint discriminació i violència en tots els llocs del món.

La igualtat entre els gèneres no és solament un dret humà fonamental, sinó la base necessària per aconseguir un món pacífic, pròsper i sostenible.

Si es facilita a les dones i xiquetes igualtat en l'accés a l'educació, atenció mèdica, un treball decent i representació en els processos d'adopció de decisions polítiques i econòmiques, s'impulsaran les economies sostenibles i es beneficiaran les societats i la humanitat en el seu conjunt.

DADES I XIFRES

- Al voltant de dos terços dels països de les regions en desenvolupament han aconseguit l'equitat de gènere en l'educació primària.
- En 1990, a Àsia meridional tan sols hi havia 74 xiquetes matriculades en l'escola primària per cada 100 xiquets homes. En 2012, les taxes de matriculació eren iguals per a xiquetes i xiquets.
- A Àfrica Subsahariana, Oceania i Àsia Occidental, les xiquetes encara s'enfronten a obstacles per a ingressar en l'escola primària i secundària.
- En el nord d'Àfrica les dones suposen menys del 20% de les ocupacions remunerades en el sector no agrícola. En la resta del món, la proporció de dones amb ocupació remunerada fora del sector agrícola ha crescut del 35 per cent en 1990 al 41 per cent en 2015.
- En 46 països, les dones ocupen més del 30% dels escons en els parlaments nacionals, almenys en una de les càmeres.

METES

- Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les xiquetes a tot el món.
- Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les xiquetes en l'àmbit públic i privat, incloses la tracta i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació.
- Eliminar totes les pràctiques nocives, com el matrimoni infantil, precoç i forçat i la mutilació genital femenina.
- Reconèixer i valorar les atencions no remunerades i el treball domèstic no remunerat mitjançant la prestació de serveis públics, la provisió d'infraestructures i la formulació de polítiques de protecció social, així com mitjançant la promoció de la responsabilitat compartida en la llar i la família, segons com pertocarà en cada país.
- Vetlar per la participació plena i efectiva de les dones i la igualtat d'oportunitats de lideratge a tots els nivells de l'adopció de decisions en la vida política, econòmica i pública.
- Garantir l'accés universal a la salut sexual i reproductiva i els drets reproductius, de conformitat amb el Programa d'Acció de la Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament, la Plataforma d'Acció de Beijing i els documents finals de les seues conferències d'examen.
- Emprendre reformes que atorguen a les dones el dret als recursos econòmics en condicions d'igualtat, així com l'accés a la propietat i al control de les terres i altres béns, els serveis financers, l'herència i els recursos naturals, de conformitat amb les lleis nacionals.
- Millorar l'ús de la tecnologia instrumental, en particular la tecnologia de la informació i les comunicacions, per a promoure l'apoderament de la dona.
- Aprovar i enfortir polítiques encertades i lleis aplicables per a promoure la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de les dones i les xiquetes a tots els nivells.

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA:

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 5: Aconseguir la igualtat entre els gèneres i apoderar totes les dones i xiquetes**. Les relacions de comerç just influeixen positivament en les dinàmiques familiars, sent l'equitat de gènere i l'apoderament de dones i joves, pilars fonamentals del moviment.

El Comerç Just fomenta una participació activa de les dones en les organitzacions de productors i treballadors; processos de copropietat de les terres entre espòs i esposa, i també programes educatius i de capacitacions que permeten a les dones apoderar-se realment de totes les activitats productives i comercials.

L'organització no discrimina en la contractació, remuneració, accés a la capacitació, promoció, terminació o jubilació per motius de la raça, casta, origen nacional, religió, discapacitat, gènere, orientació sexual, unió d'afiliació (afiliació sindical), afiliació política, estatus o edat. L'organització proporciona oportunitats per a les dones i els homes a desenvolupar les seues habilitats i fomenta activament les sol·licituds de les dones per a llocs de treball i per als càrrecs de lideratge en l'organització. L'organització té en compte les necessitats especials de salut i seguretat de les dones embarassades i mares en període de lactància. Les dones participen plenament en les decisions concernents a l'ús dels beneficis resultants del procés de producció.

«Els països en els quals hi ha més igualtat de gènere experimenten un major creixement econòmic. Les empreses que compten amb més dones capdavanteres aconsegueixen millors rendiments. Els acords de pau que inclouen a les dones són més duradors. Els parlaments en els quals hi ha més dones aproven més lleis sobre qüestions socials clau com la salut, l'educació, la lluita contra la discriminació i la manutenció dels xiquets. Les proves no deixen lloc a dubtes: la igualtat de la dona suposa progressos per a tots.»

Secretari General, Ban Ki-moon

La Carta de les Nacions Unides, signada en 1945, va ser el primer acord internacional per a afirmar el principi d'igualtat entre dones i homes. Des de llavors, l'ONU ha ajudat a crear un llegat històric d'estratègies, normes, programes i objectius acordats internacionalment per a millorar la condició de les dones a tot el món.

Amb els anys, l'ONU i els seus organismes tècnics han promogut la participació de les dones en condicions d'igualtat amb els homes en l'assoliment del desenvolupament sostenible, la pau, la seguretat i el ple respecte dels drets humans. L'apoderament de la dona segueix sent un element central dels esforços de l'Organització per a fer front als desafiaments socials, econòmics i polítics a tot el món.

ACTIVITAT

Nom:

"Caramels"

Font:

SETEMCV

Objectius:

- Obtenir informació a través dels exemples de la realitat econòmica dels països del Sud i les seues conseqüències.
- Ser conscient de les injustes regles del comerç internacional i a qui afecten.
- Descobrir alternatives com el Comerç Just.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament de l'activitat:

Part I:

S'explica que cada alumne/a s'alçarà i llegirà en veu alta una fitxa que per atzar li corresponga. Han de seguir les introduccions que la fitxa els indica, la qual cosa suposarà que uns podran agafar caramels i uns altres no.

Regles:

- No es poden donar els caramels que ens toquen, almenys fins que finalitze la dinàmica.
- Els caramels es poden menjar.

Part II:

Avaluació i reflexió:

Qüestions per a facilitar la posada en comú:

- Com us heu sentit?, la gent que no ha agafat caramels què ha sentit en veure que els altres menjaven?
- Penseu que són situacions reals o no?, quines sí i quines no?
- De quina part del món pot ser el rol que t'ha tocat?

Material:

Fitxes rols, Caramels

3.5. Unitat 5: Igualtat de gènere

<p>El teu pare té un bon treball però ha de pagar el teu col·legi i el dels teus germans</p> <p>Pots menjar una lllaminadura</p>	<p>Encara que la teua família és una de les més riques del poble, acabeu de gastar molts diners en el funeral del teu iaio.</p> <p>Menja una lllaminadura</p>	<p>El teu pare ha estat buscant treball tots els dies però hi ha molta gent en la mateixa situació i encara no ha tingut sort.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>
<p>Acabes d'ajudar la teua família a recol·lectar la collita. Ha sigut un treball molt dur.</p> <p>Pots agafar una lllaminadura</p>	<p>Es necessita tot l'ingrés de la teua família de tot l'any per a cobrir les despeses de l'hospital de quan et vas trencar la cama.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>Treballes al Marroc en un taller clandestí fent jaquetes per a Decathlon. Et paguen molt poc i has de buscar un altre treball per a mantenir la teua família.</p> <p>Agafa 1 lllaminadura</p>
<p>Fas vestits de bany per a <i>El Corte Inglés</i> en una fàbrica del sud. Com teixiu més a poc a poc del que l'empresa requereix, us retiren la meitat del sou.</p> <p>Agafa 3 lllaminadures i dóna-li 2 a l'amo de la teua empresa.</p>	<p>Els teus pares treballen encara que els seus salaris no siguem molt alts.</p> <p>Et pots permetre 6 lllaminadures</p>	<p>La teua família acaba d'heretar una gran summa de diners d'un parent ric.</p> <p>Pots menjar-te 12 lllaminadures</p>

<p>La major part de la collita de la teua família ha sigut arrasada per una plaga enguany i no et pots permetre pagar un pesticida.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>El teu pare va tenir una educació gratuïta i ara té un bon treball.</p> <p>Pots menjar 10 lllaminadures</p>	<p>La teua família té un xicotet negoci. Com tots/es heu treballat dur, us ha anat bastant bé.</p> <p>Pots agafar 10 lllaminadures</p>
<p>La teua família conrea café. Com que la collita ha sigut bona enguany, hi ha hagut un excendent i el preu ha baixat.</p> <p>Només pots menjar una lllaminadura en comptes de dues com l'any passat.</p>	<p>Hi ha hagut una forta sequera i les collites de la teua família no han crescut.</p> <p>No et pots permetre cap lllaminadura</p>	<p>Has recol·lectat una gran collita enguany. Et podries permetre 3 caramels si la granja fóra teua, però has de donar 2 terceres parts dels teus ingressos al propietari de la terra que viu en una gran casa en la ciutat.</p> <p>Menja solament una lllaminadura</p>
<p>La teua mare treballa en una maquila on elabora samarretes de Zara. Es troba malalta i no pot anar a treballar. No cobra gens.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>La teua germana treballa fent sabatilles per a Adidas. Els/es productors/es volien tenir drets laborals, l'empresa se n'ha anat a un altre país on els/es treballadors/es cobren menys i no tenen drets, ja que això fa que l'empresa guanye més diners.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>El teu pare treballa en una mina de ferro. Pujar-li el sou significaria que la companyia tindria menys beneficis per als propietaris dels països rics.</p> <p>Pots menjar una lllaminadura</p>

3.5. Unitat 5: Igualtat de gènere

<p>Els ingressos per aliments de la teua família han pujat molt enguany a causa de les comandes de gra per a engreixar els animals del país ric.</p> <p>Agafa 2 lllaminadures, però menja només 1. Al final del joc, dóna-li la segona al que més lllaminadures tinga.</p>	<p>Has acabat el col·legi i has tingut la sort de trobar un treball, però necessites tots els diners per a ajudar al teu germà xicotet perquè vaja a escola.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>Al teu pare li acaben de pujar el sou</p> <p>Pots menjar 7 lllaminadures</p>
<p>Una inundació ha arrasat les collites de la teua família i no tens diners.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>El teu pare està cec a causa d'una infecció de l'aigua. La teua mare no pot treballar perquè no té a ningú que us pugui cuidar.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>El teu pare no pot aconseguir un treball perquè no sap llegir ni escriure (no hi havia escola en el seu poble quan era jove)</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>
<p>El teu pare és un dels propietaris de <i>El Corte Inglés</i>. Tens molts diners.</p> <p>Agafa 14 lllaminadures</p>	<p>Treballes en una fàbrica que fa camises per a la marca Adolfo Domínguez en un país del Sud. Has de cuidar de la teua mare perquè està malalta i no et paguen res. Estàs malament econòmicament.</p> <p>No agafes cap lllaminadura</p>	<p>Encara que els teus pares no tinguen treball, els dos tenen diners estalviats</p> <p>Pots menjar-te 4 lllaminadures</p>

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Nom: "Joc de rol"

Font: Llei Verda/ SETEMCV

Temporalització: 55 minuts

Material:

Fitxes rols, mapa, fulla explicativa situació

Metodologia:

Es planteja una situació, es reparteix 9 rols, però farem 10 grups, ja que cada grup prepararà un rol, i el desè grup, seran els observadors/es, que han de planificar la seua estratègia per a observar.

Deixem uns 15 minuts perquè cada grup prepare el seu rol i després duem a terme el joc, 15 minuts. El temps restant el destinem al fet que el grup observador expose les seues conclusions, i donem torn al fet que cada grup també explique.

ROLS:

1.- GOVERN

Tens el poder executiu sobre la societat i comparteixes el teu poder amb un grup format per un president/a i un grup de ministres, secretaris/es i funcionaris/es.

La vostra missió és crear un sistema de protecció social per a les famílies que viuen en l'Estat que siga segur a llarg termini, de molt bona qualitat i sense corrupció.

Objectiu: assegurar el futur de la salut, educació, propietat, pensió i habitatge del teu propi estat que són els ciutadans, la ciutadania, aquells/es que et voten, que col·laboren en l'economia del país, que paguen els impostos per al desenvolupament del país.

2.- EMPRESA MULTINACIONAL

Realitza activitats mercantils de venda, compra i producció tant en el teu país d'origen com en els països on t'has establert.

Explores els països en els quals t'estableixes perquè els salaris dels treballadors/es són baixos i així els costos dels productes són menors. Explores els recursos, quasi sempre naturals, d'aquests països sense que els guanys que obtens hi siguen reinvertits. A més, tot el que obtens ho envies a la teua companyia principal, així que aquests països pateixen una fugida de diners i no poden contribuir a l'economia nacional.

Objectiu : Expandir la producció al voltant de tothom i mobilitzar plantes industrials d'un país a un altre. Com el teu país d'origen, on està la Companyia principal, no obté els beneficis suficients, la teua missió és aconseguir més eficiència en la producció, si és necessari explotar recursos naturals i humans dels països on t'has situat.

3.- EMPRESA DE SERVEIS

Prestes els teus serveis sense participar en la producció dels béns de l'empresa multinacional. Dirigeixes, organitzes i facilites l'activitat productiva de les altres empreses.

Encara que pertanys al sector de la producció, el teu paper principal es troba en els dos passos següents de l'activitat econòmica: la distribució i el consum.

Objectiu: Has d'aconseguir l'empresa que t'aporte el màxim de beneficis, ja siga l'Empresa Multinacional o l'Agrupació Internacional de Comerç Just. Pots negociar els teus serveis oferint la matèria primera o distribuint el producte.

4.- DONES TREBALLADORES

Sou la majoria de treballadores en l'empresa, així i tot se us discrimina pel vostre sexe i cobreu molt menys que els altres homes treballadors (entre un 20% i 50%)Algunes de les vostres companyes han patit maltractaments físics, psicològics o dels dos tipus.

Si teniu família us veieu obligades a treballar hores extres per a poder tirar endavant.

Objectiu: Millorar les teues condicions buscant l'empresa més adequada i idònia per al teu benestar en el treball, que et proporcione unes condicions laborals més justes, i no patisques abusos de cap tipus.

5.- HOMES

Gràcies a la discriminació de gènere que pateix la dona, us sentiu amb major poder, és per això que us creieu amb el dret de manipular i intimidar els altres.

Els vostres treballs són els millor pagats dins de la maquila, us dediqueu al tall i la supervisió, pressionant perquè estiga tot a punt i controlar la producció.

Objectiu: Persuadir les treballadores perquè acaten les condicions imposades pels seus superiors o inclinar-se per un camí més just i solidari respecte a les seues companyes (organitzar activitats per a reivindicar la igualtat de drets, agrupar-se amb elles per a solidaritzar-se, etc..)

6.-AGRUPACIÓ INTERNACIONAL DE COMERÇ JUST

Milloreu les condicions de vida i el benestar d'homes i dones productores.

Faciliteu el seu accés als mercats i reforceu organitzacions de producció.

Pagueu un millor preu pels seus productes i proporcioneu una continuïtat en les relacions comercials.

Organitzeu adequadament el treball de les dones tot al llarg de la cadena productiva.

Objectiu: Negociar un preu equitatiu o just al treball que es realitza amb l'Empresa de serveis. Pactar acords amb la Tenda de Comerç Just per a aconseguir el bon intercanvi de productes i la bona distribució. Promoure un canvi d'actitud en les relacions comercials i fomentar la igualtat d'oportunitats per a les dones.

7.-TENDA DE ROBA

Eres la franquícia d'una gran empresa i aquesta et prové de robes i complements de les primeres marques.

El preu d'aquesta roba, en ser tan alt, resulta exclusiu per a la majoria de la població, a causa de les seues rendes.

Encara que les vendes no et solen anar malament, ja que hi ha gent que li agraden més les aparences externes que les internes.

Objectiu: Buscar aquella empresa que t'aporte més beneficis distribuint el producte mitjançant la col·laboració amb l'Agrupació internacional de Comerç Just o amb l'Empresa de Serveis i pactar amb la que més t'interesse.

8.-TENDA DE COMERÇ JUST

Vens productes de Comerç Just i fas campanyes informatives, exposicions, programes educatius, etc per a informar al consumidor/a.

Treballes a escala local, regional, nacional i internacional, i t'ajuden les teues corresponents associacions nacionals.

Objectiu: vendre el teu producte, informar els/es consumidors/es sobre el seu origen, qui els ha fet, com ...etc. Sensibilitzar sobre el comerç just i el consum responsable, que es practica tenint en compte la justícia social, l'ètica i el medi ambient.

9-CONSUMIDORS

Som la gran majoria de la població i fins ara no ens havíem parat a pensar en allò que consumim dia a dia, pel fet de ser coses insignificants i quotidianes. Però tenim l'opció i el dret de saber com es fabriquen o realitzen totes aquestes coses.

Objectiu: Buscar tots aquells productes que et facen adoptar una postura més conscient i responsable d'allò que adquireixes i compres, sent tu part de la cadena de comerç.

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- "El comerç just a Espanya: qüestió de gènere".
Coordinadora Estatal de Comerç Just. 2009

Articles

- "La perspectiva de gènere en el Comerç Just: una perspectiva econòmica – antropològica". Autors Mª Encarnación Quesada – Herrera i Héctor Manuel Gachs - Sánchez

Materiales didácticos

- "Se vende justo: cuatro experiencias sobre el Comercio Justo en el Sur de México". SETEMCV. 2009
- "Es ven just: Quatre experiències sobre el Comerç Just en el Sud de Mèxic". SETEMCV. 2009

Material audiovisual

- "Es ven just". <https://vimeo.com/8227427>.
37.16min

PAMAPAM

Setem

3.6. Unitat 6: Energia

_Ods 7: Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per tots

INFO ONU

L'energia és central per a quasi tots els grans reptes i oportunitats als quals fa front el món actualment. Ja siga per a les ocupacions, la seguretat, el canvi climàtic, la producció d'aliments o per a augmentar els ingressos, l'accés a l'energia per a tots és essencial.

L'energia sostenible és una oportunitat – que transforma vides, economies i el planeta. El Secretari General de les Nacions Unides, BanKi-moon està al capdavant de la iniciativa Energia sostenible per a tots per tal d'assegurar l'accés universal als serveis d'energia moderns, millorar el rendiment i augmentar l'ús de fonts renovables.

DADES I XIFRES

- Una de cada cinc persones encara no té accés a l'electricitat moderna
- Tres mil milions de persones depenen de la biomassa tradicional, com la fusta i els residus de plantes animals, per a cuinar i per a la calefacció
- L'energia és el principal contribuent al canvi climàtic, i representa al voltant del 60% del total d'emissions de gasos d'efecte hivernacle a nivell mundial
- Reduir les emissions de carboni de l'energia és un objectiu a llarg termini relacionat amb el clima

3.6. Unitat 6: Energia

METES

- Per a 2030, garantir l'accés universal a serveis d'energia assequibles, confiables i moderns
- Per a 2030, augmentar substancialment el percentatge de l'energia renovable en el conjunt de fonts d'energia
- Per a 2030, duplicar la taxa mundial de millora de l'eficiència energètica
- Per a 2030, augmentar la cooperació internacional a fi de facilitar l'accés a la recerca i les tecnologies energètiques no contaminants, incloses les fonts d'energia renovables, l'eficiència energètica i les tecnologies avançades i menys contaminants de combustibles fòssils, i promoure la inversió en infraestructures energètiques i tecnologies d'energia no contaminant
- Per a 2030, ampliar la infraestructura i millorar la tecnologia per a prestar serveis d'energia moderns i sostenibles per a tots en els països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els xicotets estats insulars en desenvolupament i els països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb els seus respectius programes de suport

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre el **ODS7: Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tots.**

Els models no sostenibles de producció i consum d'energia amenacen la salut i la qualitat de vida, afectant els ecosistemes i contribuint al canvi climàtic. Per la qual cosa, l'energia sostenible pot ser un motor en la reducció de la pobresa, progrés social, equitat, resiliència, creixement econòmic i sostenibilitat mediambiental. En l'ús d'energia sostenible existeixen iniciatives com el Comerç Just que té com un dels seus criteris el respecte pel Medi ambient.

El Comerç Just aposta per l'ús de matèries primeres d'origens sustentables dins de les mateixes regions de les organitzacions que produeixen productes de Comerç Just. Comprant a productors/es locals i usant tecnologies de producció que busquen reduir el consum d'energia, com per exemple l'ús de tecnologies d'energia renovable, sempre que siga possible, que minimitzen emissions contaminants i reduïsquen l'impacte de les seues deixalles al Medi ambient.

Les persones compradores i importadores de productes de Comerç Just donen prioritat als productes fets amb matèries primeres procedents de fonts sustentables, i que tenen el menor impacte al Medi ambient, mínim ús de pesticides o ús de pesticides orgànics en els seus mètodes de producció, utilització de materials reciclats/ reciclables o de fàcil descomposició per als seus embalatges i utilització de mitjans de transport menys contaminants.

Des de Nacions Unides es recolza i promou una transformació del mercat del sector de l'energia, a través d'una sèrie d'intervencions en polítiques, finances, creació de capacitats i concientització. Promovent les inversions que ajuden a obtenir productes i serveis d'energia sostenible, i reduint el risc de l'entorn polític i financer, ajudant a crear contextos socioeconòmics i de Consum Responsable, on l'energia sostenible siga possible i viable.

Als últims 20 anys, s'han realitzat programes que centren en l'accés a l'energia, energia renovable i eficiència energètica en més de 120 països en desenvolupament i d'ingressos mitjans. A nivell mundial i regional, Nacions Unides ha promogut l'energia sostenible entorn dels esforços de desenvolupament i eradicació de la pobresa, sent un soci important la Iniciativa d'Energia Sostenible per a Tots (ES4ALL, per les seues sigles en anglés), que treballa per a afavorir el desenvolupament d'un procés de transformació dels sistemes d'energia mundials, eliminar la pobresa energètica i millorar la prosperitat.

S'aposta per un sistema energètic mundial que recolze tots els sectors (empreses, medicina, educació, agricultura, comunicacions, etc.), basat en serveis energètics fiables i assequibles per a funcionar de forma equitativa, i que siga accessible per a un real desenvolupament humà i econòmic.

El món necessita d'energies sostenibles, per açò s'ha de fer esforços per a trobar alternatives netes, eficients i assequibles a nivell mundial, invertir en recursos energètics renovables, que prioritzen pràctiques d'alt rendiment energètic i adoptar tecnologies i infraestructures d'energia no contaminant. Una de les solucions a la crisi energètica i a l'impacte ambiental que ocasiona el model actual energètic, és la substitució per les energies alternatives, que procedeixen de recursos nets i causen un impacte menor en el medi ambient. A més d'eixa possible substitució, la principal solució està en que cada persona realitze un Consum

Responsable. Assumint senzilles pautes de conducta per a contribuir a la bona salut del nostre planeta, realitzant xicotets gestos quotidians que reduïsquen la necessitat de generar tanta energia.

Mitjançant Consum Responsable contribuïm a reduir la petjada ecològica, que avalua la superfície productiva necessària segons la població que en ella habita per a produir els recursos consumits i per a absorbir els residus que genera. Calcula l'impacte de les persones, mesurant quant de la naturalesa utilitza la gent hui en dia per al seu sustent, basant-se en el registre de la majoria dels recursos que consumim i de moltes de les deixalles que generem, i la major part del flux d'aquests recursos i deixalles poden mesurar-se com un àrea biològicament productiva que correspon a aquest flux. D'aquesta manera, la petjada ecològica d'una població determinada (des d'un individu fins a una ciutat o país complets) s'expressa com l'àrea de terra biològicament productiva i l'aigua requerida exclusivament per a produir els recursos consumits i per a assimilar les deixalles generades per la població, amb l'ús de la tecnologia que preval. Com la gent utilitza els recursos de tot el món i afecta llocs llunyans amb els seus residus, les petjades són la suma de l'extensió d'aqueixes àrees ecològiques on siga que es troben en el planeta.

ACTIVITAT

Nom:

Comprar, tirar, comprar. La història secreta de l'obsolescència programada.

Font:

RTVE. <http://www.rtve.es/alacarta/videos/el-documental/documental-comprar-tirar-comprar/1382261/>

Objectius:

- Sensibilitzar l'alumnat sobre l'ús d'energia que fem i el Consum Responsable.
- Saber què és l'obsolescència programada (reducció deliberada de la vida d'un producte per a incrementar el seu consum).
- Conèixer exemples de vies alternatives a l'obsolescència programada amb la finalitat de canviar l'economia actual i conservar el medi ambient.

Temporalització:

1h 30minuts

2010 - Documental – França/Espanya - 1h 17min - Directora: Cosima Dannoritzer

Desenvolupament activitat:

L'alumnat contestarà en grup les següents qüestions sobre un aparell electrònic: Quin és l'últim que se t'ha trencat?; Quant de temps abans l'havies adquirit?; Estava en garantia?; Quina ha sigut la teua reacció?; Has pensat a reparar-lo o no? En aquest cas, has trobat dificultats a reparar-lo?; O més aviat has decidit adquirir un producte nou?; Has tirat el producte vell?; T'has preguntat alguna vegada on van les coses que tirem? Posteriorment es realitzarà una posada en comú del treball realitzat en cada grup.

Es projecta el documental "Comprar, tirar, comprar. La història secreta de l'obsolescència programada". El documental és el resultat de 3 anys de recerca, que aporta proves documentals d'una pràctica empresarial que consisteix en la reducció deliberada de la vida d'un producte per a incrementar el seu consum i mostra les nefastes conseqüències mediambientals que se'n deriven.

Després de visionar el documental es planteja a l'alumnat reflexionar en grup sobre aquestes possibles qüestions: Per què els productes electrònics duren cada vegada menys?; Com és possible que en 1911 una bombeta tinguera una durada certificada de 2.500 hores i 100 anys després la seua vida útil s'haja vist reduïda a la meitat?; És compatible un sistema de producció infinit en un planeta amb recursos limitats?

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç <http://www.rtve.es/alacarta/videos/el-documental/documental-comprar-tirar-comprar/1382261/>

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

Calcula el teu consum energètic diari

Font:

SETEM Comunitat Valenciana.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Es reparteix a cada persona els documents 1 i 2 de l'activitat perquè coneguen com calcular el consum d'energia diari que realitzen i quina és la potència dels electrodomèstics i il·luminació en watts. L'alumnat, individualment, emplenarà un model de d'un a taula per a saber l'energia que consumeix diàriament (document 3). Per a açò, triarà els electrodomèstics que diàriament utilitza (TV, ordinador, torradora, il·luminació, aire condicionat, impressora, equip de música, etc), cercarà la potència en watts (W) que consumeix i anotarà les hores de consum diari (H). Després, mitjançant una multiplicació senzilla (WxH) obtindrà com a resultat l'energia que consumeix diàriament.

Posteriorment es realitzarà una posada en comú del treball realitzat a la resta de l'aula i es reflexionarà sobre possibles mesures d'estalvi energètic.

Material:

Document 1: Com calcular el consum d'energia?

<http://www.comparatarifasenergia.es>

Document 2: Potència electrodomèstics (W)

Document 3: Model de taula a realitzar per l'alumnat

DOCUMENT 1: COM CALCULAR EL CONSUM D'ENERGIA?

El consum d'energia elèctrica es mesura en Kwh sent:

K = quilo = 1000

W = watts = watt =unitat de potència

H = hora = unitat de temps

Un Quilowatt hora (Kwh) és l'equivalent a mantenir un consum de potència de 1000 watts durant una hora.

1000 watts és l'equivalent a 10 llums de 100 watts enceses al mateix temps.

El kWh és la unitat de mesura que utilitzen les empreses elèctriques per a cobrar el que consumeixen els usuaris i la forma convenient d'expressar un consum energètic, en tots els casos es refereix a la quantitat d'energia consumida durant un període determinat, per exemple:

1 Kwh consumit durant 10 hores per dia, que és l'equivalent a mantenir enceses 10 llums de 100 watts durant 10 hores contínues o interrompudes, ens dóna per resultat un consum d'energia de 10 Kwh/dia, que, si al seu torn mantenim constant durant els 30 dies d'un mes, tindrem un consum energètic de 300 kWh/mes.

En definitiva si tinguérem connectat un mesurador d'energia elèctrica ens cobrarien, mensualment un total de 300 kWh d'energia consumida al preu establert segons la tarifa vigent, més despeses i impostos.

Per a estimar un consum d'energia de forma pràctica i ràpida utilitzem una taula com la de l'exemple que correspon a un consum familiar tipus.

CONSUM IL·LUMINACIÓ O ELECTRODOMÈSTIC	POTÈNCIA EN WATTS (W)	HORES D'ÚS DIARI (H)	ENERGIA CONSUMIDA (WxH)
Il·luminació cuina	40	6	240
Menjador	40	6	240
3 habitacions i bany	60	3	180
Exterior	40	6	240
Frigorífic	150	12	1800
TV amb Satèlit	250	6	1500
Ordinador amb impressora	250	1	250
Llavadora	1500	1	1500
Planxa	1500	0,5	750
Altres	200	1	200
TOTAL DE CONSUM ENERGÈTIC DIARI			6900

3.6. Unitat 6: Energia

En aquest exemple l'energia consumida diàriament serà de 6900 watts per dia o siga 6,9 Kwh/dia

En definitiva, aquesta família haurà d'abonar mensualment el cost corresponent $6,9 \times 30 \text{ dies} = 207 \text{ Kwh}$.

Aquests valors de consum són estimats per a una casa ben il·luminada amb llums tipus baix consum, habitada per una família tipus, amb un criteri de consum estalviador.

Per a calcular el consum d'il·luminació quan hi ha més d'un llum, solament cal sumar els valors de potència, o siga que 3 llums de 20 watts consumeixen l'equivalent a 60 watts.

En el cas de l'exemple podem suposar que la il·luminació exterior de 40 watts està composta per 4 llums de 10 watts utilitzades al mateix temps.

Per a conèixer la potència d'un electrodomèstic podem fixar-nos en el manual o en la seua placa de fabricació, normalment situada en la base, o en la seua part posterior.

En el cas del frigorífic, les marques informen de quanta energia consumeixen, si no disposem ja de la informació, s'estima que el motor treballarà durant 12 hores diàries, que és el temps de marxa en condicions normals.

<http://www.comparatarifasenergia.es>

Ahorra Energía

Televisió
Si és de pantalla comuna, en funcionament consumeix 186 watts. En espera utilitza 3,06 watts. Apagat però encara endollat, gasta 2,88 watts. Els LCD consumeixen 28 watts encesos, 0,38 quan estan en espera, i 1,13 apagats i endollats.

Estufa elèctrica
Enceses solen consumir 340 watts, però apagades i endollades segueixen consumint 4,21 watts.

Aire condicionat
Llevat que es desendolle, segueix consumint quasi 1 watt.

Computadora d'escriptori
Mentre està en ús consumeix 74 watts. Quan està en espera 21 watts, i estant apagada però encara endollada usa 2,84 watts.

Carregador de telèfon mòbil
Quan està carregant consumeix entre 2 i 3 watts, però quan es deixa endollat sense que carregue gens, consumeix 0,26 watts.

Computadora Notebook
Totalment carregada i funcionant usa uns 30 watts. En ús i carregant-se usa 44 watts. En espera, 15 watts. Apagada i endollada, segueix consumint 8,9 watts. El carregador sol si està endollat consumeix 4,42 watts.

Radie rellotge
Consumeix 2 watts

Monitor de la computadora
Si és CRT consumeix 65 watts quan està encès, mentre roman en stand by, o siga quan es "apaga" automàticament segueix consumint 12 watts, i estant apagat i endollat gasta 0,8 watts.

DVD, REPRODUCTOR
Mentre funciona consumeix 9,91 watts, encès però sense passar DVD usa 7,54 watts. Apagat però endollat 1,55.

Mòdem
Un de DSL, funcionant, consumeix 5,37 watts. Apagat i endollat segueix usant 1,37 watts. El mòdem de cable usa 6,25 watts quan està en funcionament i 3,84 estant apagat i endollat.

Equip de música
Mentre funciona amb un cd consumeix 6,8 watts, amb la ràdio 3,3 watts. En endido però sense tocar música consumeix 4,11 watts. Apagat en espera 1,66.

Impressora
En manera stand by té un consum mitjà de 5 watts hora.

Cafetera
Encara que estiga apagada, si segueix endollada consumeix 1,14 watts

Fax
Si és a raig de tinta consumeix 5,31 watts quan està apagat, i 6,22 quan està encès. En canvi un làser no consumeix res estant apagat, i 6 encès.

Forn de microones
Culnant consumeix 1433 watts. Si no està desendollat, consum 3,08 watts, però si es va oblidar la porta oberta i segueix endollat, consum 25,79 watts.

Escàner
En ús consumeix 9,6 watts, però si segueix endollat quan es deixa d'usar continua consumint 2,48 watts.

ELECTRICARIBE
Creemos con la gente

DOCUMENT 2: POTÈNCIA ELECTRODOMÈSTICS (W)

POTÈNCIA ELECTRODOMÈSTICS (W)

Cuina elèctrica
3000 a 7000

Congelador
100 a 300

Aire condicionat
1000 a 2000

Forn elèctric
2000 a 3000

Llavaplat
2500 a 3000

Termo elèctric
700 a 1500

Microones
500 a 1000

Llavadora
2000 a 3000

Televisor
100 a 400

Torradora
500 a 1500

Assecadora
2000 a 2500

Ordinador
100 a 200

Nevera
100 a 200

Calefacció
1000 a 2500

Il·luminació
50 a 500

DOCUMENT 3: MODEL DE TAULA

**CONSUM
IL·LUMINACIÓ O
ELECTRODOMÈSTICS**

**POTENCIA EN
WATTS (W)**

**HORES D'ÚS DIARI
(H)**

**ENERGIA
CONSUMIDA (WxH)**

**TOTAL DE CONSUM
ENERGÈTIC DIARI**

Nom:

R+D Civil i Militar

Font:

SETEM Comunitat Valenciana.

Temporalització:

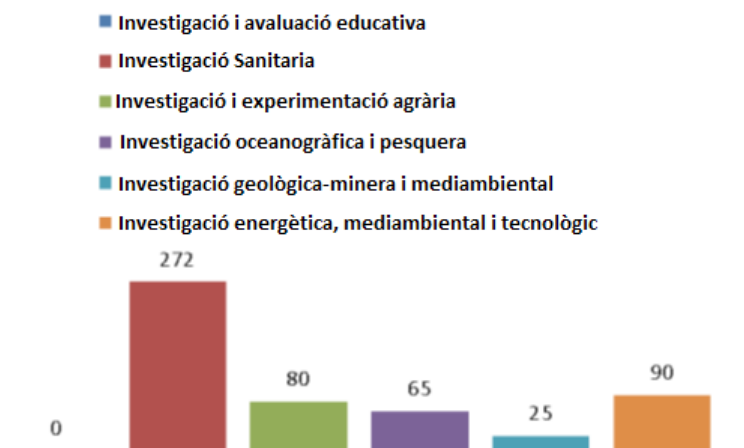
55 minuts

Desenvolupament activitat:

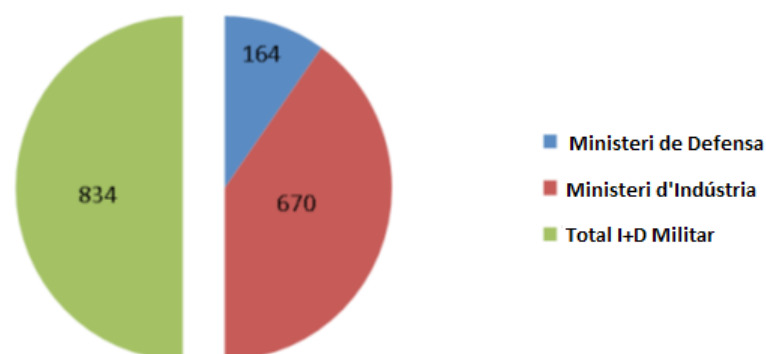
Analitzar les gràfiques extretes dels pressupostos generals de l'Estat Espanyol de l'any 2016. Reflexionant sobre com és la despesa dels pressupostos, on el cost d'oportunitat de la població es veu afectat en mantenir unes sobredimensionades forces armades i empreses de producció d'armes, en compte que tots els recursos es destinen a recerca i despeses socials amb efectives polítiques públiques per a millorar el desenvolupament humà de la població (educació, salut, creixement econòmic, benestar, energia, etc.)

Material:

Document 1: Gràfic R+D Civil i Militar (en milions d'€)

DOCUMENT 1: GRÀFICS I+D CIVIL I MILITAR (EN MILIONS D'EUROS)**GRÀFIC: I+D CIVIL EN MILIONS D'EUROS**

Font: Elaboració pròpia sobre la base dels pressupostos Generals d'Estat 2016

GRÀFIC I+D MILITAR EN MILIONS D'EUROS

Font: Elaboració pròpia sobre la base dels pressupostos Generals d'Estat 2016

<http://www.sepg.pap.minhafp.gob.es/sitios/sepg/esES/Presupuestos/Estadisticas/Documents/2016/01%20Presupuestos%20Generales%20del%20Estado%20Consolidados.pdf>

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- Nieto, Joaquín et al. (2011): Canvi Global Espanya 2020 2050. Energia, economia i Societat. CCEIM. https://pendientedemigracion.ucm.es/info/fgu/descargas/cceim/programa_energia_2020_2050.pdf
- Informe 26: Fraud i improvisació en la despesa militar. Anàlisi del pressupost de Defensa espanyol de l'any 2016. Centre Delàs d'Estudis per la Pau http://www.centredelas.org/images/informe26_cas_web.pdf

Material audiovisual

- L'Ultimàtum Evolutiu. <https://youtu.be/c5SEHz3Y6q8> 10min 23seg

Links

- L'ús del documental "Comprar, tirar, comprar. La història secreta de l'obsolescència programada" en l'aula http://leer.es/documents/235507/242734/eso4_cs_his_prof_usodocumental_albaambros_ramonbreu.pdf/5d9e5579-26ad-4a85-9bdd-7050e817c5db
- Guia VLC de Consum Responsable. SETEMComunitat Valenciana (2012). Recurs pràctic, que ofereix un ampli mostrari de propostes per a aplicar a la vida quotidiana i abasta temes com l'alimentació, moda, transport, ús eficient de l'energia, reciclat, estalvi responsable, etc. http://www.setem.org/media/pdfs/setemcv_guia_vlc_cr_crisis_2012.pdf
- Guia bàsica per a la supervivència terrícola: De Consumus a Responsabilus (2011). SETEMComunitat Valenciana. Proporciona eines educatives sobre el consum actual i les possibles alternatives. http://www.setem.org/media/pdfs/setemcv_guiaresponsabilus_val_web.pdf
- Iniciativa Energia Sostenible per a tots (ES4ALL). <https://www.unops.org/espanol/where-we-work/multi-country-programmes/paginas/sustainable-energy-for-all.aspx>
- <https://www.ecointeligencia.com/2011/03/que-es-la-huella-ecologica/>
- www.energias-renovables.com
- www.idae.es
- www.iea.org
- <http://www.comparatarifasenergia.es/info-energia/calcular-el-consumo>
- <https://www.somenergia.coop/es/>

3.7. Unitat 7: Ocupació digna i creixement econòmic

_Ods 8: Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots

INFO ONU

Aproximadament la meitat de la població mundial encara viu amb l'equivalent a uns 2 dòlars dels Estats Units diaris, i en molts llocs el fet de tenir una ocupació no garanteix la capacitat per a escapar de la pobresa. Hem de reflexionar sobre aquest progrés lent i desigual, i revisar les nostres polítiques econòmiques i socials destinades a eradicar la pobresa.

La contínua falta d'oportunitats per a obtenir un de treball decent, la insuficient inversió i el baix consum produeixen una erosió del contracte social bàsic subjacent en les societats democràtiques: el dret de tots a compartir el progrés. La creació d'ocupacions de qualitat seguirà constituint un gran desafiament per a quasi totes les economies més enllà de 2015.

Per a aconseguir un desenvolupament econòmic sostenible, les societats hauran de crear les condicions necessàries perquè les persones accedisquen a ocupacions de qualitat, estimulant l'economia mitjançant accions que garantisquen els drets laborals, els drets humans i la recerca de justícia social. Tot açò sense crear desigualtats per raó de gènere, edat, religió...

DADES I XIFRES

- La desocupació mundial va augmentar de 170 milions en 2007 a quasi 202 milions en 2012, dels quals al voltant de 75 milions són dones i homes joves
Prop de 2200 mil milions de persones viuen per sota del llindar de pobresa de 2 dòlars
- L'eradicació de la pobresa només és possible a través d'ocupacions estables i ben remunerades
- Es necessiten 470 milions d'ocupacions a nivell mundial per a les persones que s'incorporaran al mercat laboral entre 2016 i 2030 (o siga, uns 30 milions d'ocupacions a l'any)
- És necessari millorar les condicions d'uns 780 milions de dones i homes que treballen però no guanyen la suficient quantitat perquè ells i les seues famílies puguin eixir de la pobresa

3.7. Unitat 7: Ocupació digna i creixement econòmic

METES

- Mantenir el creixement econòmic per càpita de conformitat amb les circumstàncies nacionals i, en particular, un creixement del producte intern brut d'almenys un 7% anual en els països menys avançats
- Aconseguir nivells més elevats de productivitat econòmica mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, entre altres coses centrant l'atenció en sectors de major valor afegit i ús intensiu de mà d'obra
- Promoure polítiques orientades al desenvolupament que recolzen les activitats productives, la creació d'ocupació decent, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i encoratjar l'oficialització i el creixement de les microempreses i les xicotetes i mitjanes empreses, entre altres coses mitjançant l'accés a serveis financers
- Millorar progressivament, per a 2030, la producció i el consum eficients dels recursos mundials i procurar desvincular el creixement econòmic de la degradació del medi ambient, de conformitat amb el marc decenal de programes sobre modalitats sostenibles de consum i producció, començant pels països desenvolupats
- Per a 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i garantir un treball decent per a tots els homes i dones, inclosos els joves i les persones amb discapacitat, i la igualtat de remuneració per treball d'igual valor
- Per a 2020, reduir substancialment la proporció de joves que no estan emprats i no cursen estudis ni reben capacitació
- Adoptar mesures immediates i eficaces per a eradicar el treball forçós, posar fi a les formes modernes d'esclavitud i la tracta d'éssers humans i assegurar la prohibició i eliminació de les pitjors formes de treball infantil, inclosos el reclutament i la utilització de xiquets soldats, i, a tot tardar en 2025, posar fi al treball infantil en totes les seues formes
- Protegir els drets laborals i promoure un entorn de treball segur i protegit per a tots els treballadors, inclosos els treballadors migrants, en particular les dones migrants i les persones amb ocupacions precàries
- Per a 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques encaminades a promoure un turisme sostenible que cree llocs de treball i promoga la cultura i els productes locals.

- Enfortir la capacitat de les institucions financeres nacionals per a encoratjar i ampliar l'accés als serveis bancaris, financers i d'assegurances per a tots
- Augmentar el suport a la iniciativa d'ajuda per al comerç en els països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, fins i tot en el context del Marc Integrat Millorat d'Assistència Tècnica Relacionada amb el Comerç per als Països Menys Avançats.
Per a 2020, desenvolupar i engegar una estratègia mundial per a l'ocupació dels joves i aplicar el Pacte Mundial per a l'Ocupació de l'Organització Internacional del Treball

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA:

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 8: Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots**. Per a açò, cal destacar que tota societat ix beneficiada com més persones siguen productives i contribuïsqen al creixement del seu país. L'ocupació productiva i el treball decent són elements clau per a aconseguir una globalització justa i la reducció de la pobresa. A més, si no se soluciona, la desocupació pot donar lloc a disturbis i pertorbar la pau.

RELACIÓ ENTRE TREBALL DECENT, CREIXEMENT ECONÒMIC I DESENVOLUPAMENT

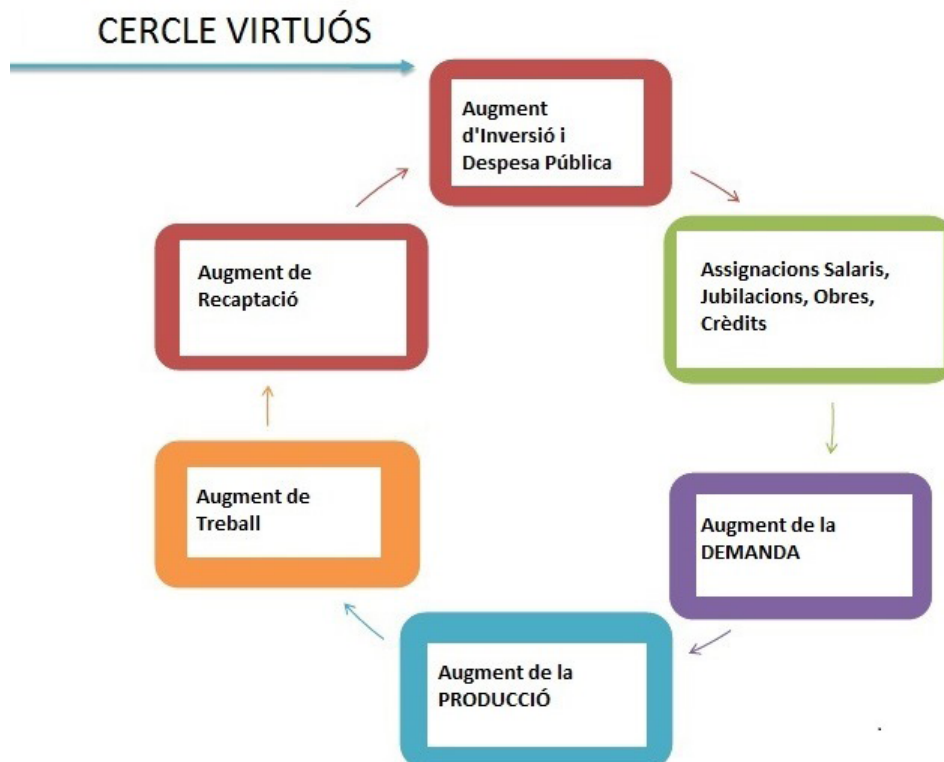
Què s'entén per "Treball Decent"? El treball decent implica que totes les persones tinguen oportunitats per a realitzar una activitat productiva que aporte un ingrés just, seguretat en el lloc de treball i protecció social per a les famílies; que oferisca millors perspectives de desenvolupament personal i afavorisca la integració social. També és important que totes les dones i els homes tinguen les mateixes oportunitats en el lloc de treball. La contínua falta d'oportunitats de treball decent, la insuficiència de les inversions i el baix consum erosionen el contracte social bàsic subjacent en les societats democràtiques, on tots hem de beneficiar-nos del progrés.

3.7. Unitat 7: Ocupació digna i creixement econòmic

El Treball Decent no és només un objectiu, és un motor del desenvolupament sostenible. Un nombre major de persones amb ocupacions decents significa un creixement econòmic més fort i inclusiu, i major creixement significa més recursos disponibles per a crear ocupacions decents. És una equació simple, però que ha sigut àmpliament oblidada en la formulació de polítiques internacionals, tant abans com després de la crisi financera de 2008. El Treball Decent incrementa els ingressos de les persones i de les famílies, que poden ser gastats en l'economia local. El seu poder adquisitiu incentiva el creixement i el desenvolupament d'empreses sostenibles, sobretot de les xicotetes empreses, que al seu torn poden contractar a un nombre major de treballadors i treballadores, i millorar els seus salaris i condicions de treball.

El Treball Decent augmenta els ingressos fiscals perquè els governs puguen finançar mesures socials dirigides a protegir als qui no troben una ocupació o no poden treballar. Promoure l'ocupació i les empreses, garantir els drets en el treball, estendre la protecció social i fomentar el diàleg social són els quatre pilars del Programa de Treball Decent de l'OIT, amb la igualtat de gènere com a tema transversal. El Treball Decent per a totes les persones redueix les desigualtats i incrementa la resiliència. Les polítiques elaborades a través del diàleg social ajuden les persones i les comunitats a fer front al canvi climàtic i, al mateix temps, faciliten la transició cap a una economia més sostenible. I, no menys important, la dignitat, l'esperança i el sentit de justícia social que es deriven de tenir un treball decent ajuden a construir i mantenir la pau social. Com va dir el Secretari General de les Nacions Unides, Ba Ki-moon, els objectius per a 2030: "responen a les necessitats de tota la humanitat de viure decentment sense pobresa, fam o desigualtat, a fi que tots els homes, dones, xiquetes i xiquets puguen desenvolupar plenament el seu potencial. Aquests objectius ens comprometen a tots a ser ciutadans del món responsables, considerats amb els menys afortunats, així com amb els ecosistemes del nostre planeta i amb l'acció sobre el clima, del qual tota vida depèn".

El cercle virtuós de l'OCUPACIÓ:

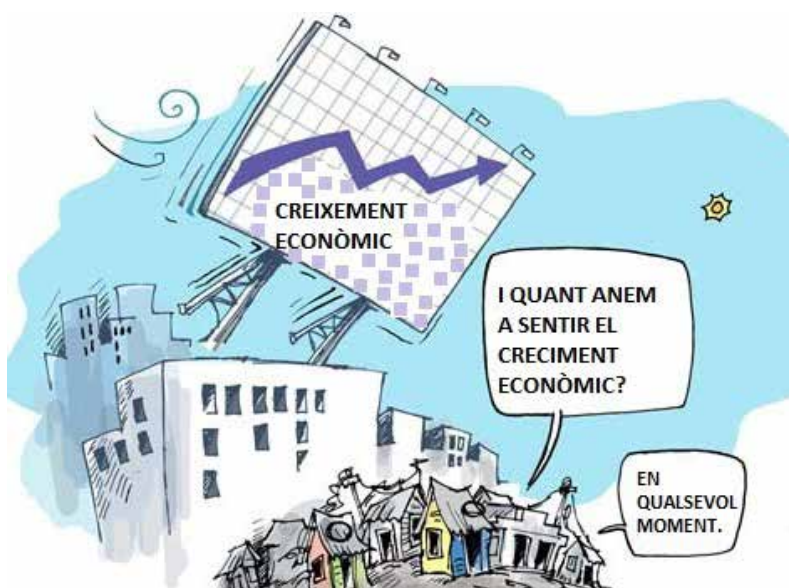

3.7. Unitat 7: Ocupació digna i creixement econòmic

En situar la creació d'ocupació en el cor de la formulació de les polítiques econòmiques i dels plans de desenvolupament, no solament veurem augmentar les oportunitats de treball decent, sinó també un creixement més sòlid i inclusiu que permetrà reduir la pobresa. Entre els països en desenvolupament i emergents, els que van invertir més en ocupacions de qualitat des de començaments del 2000 van registrar, a partir de 2007, un creixement anual de prop d'un punt percentual per sobre de les altres economies emergents i en desenvolupament, i van experimentar menors desigualtats en els ingressos. El creixement econòmic centrat en l'ocupació genera un cercle virtuós que és bo tant per a l'economia com per a les persones i, a més, impulsa el desenvolupament sostenible.

UN TREBALL DECENT PER A TOTES LES PERSONES –ACABAR AMB LES DESIGUALTATS

En moltes regions del món, les dones ocupen amb freqüència ocupacions infravalorades i mal remunerades. Manquen d'accés a l'educació, a la formació i a oportunitats de treball. Tenen un poder de negociació i de presa de decisions limitat i segueixen carregant amb la responsabilitat de la major part del treball domèstic no remunerat. A nivell mundial, només la meitat de les dones del món formen part de la força de treball, enfront de 80% dels homes, i per mitjana guanyen un 23 % menys que els homes.

A nivell mundial, més de 73 milions de joves (entre 15 i 24 anys) estaven buscant treball en 2014. La proporció mundial de joves que no treballen, no cursen estudis ni reben formació és de més d'un de cada cinc. A més, més d'una tercera part de les persones joves empleades en el món en desenvolupament vivia amb menys de 2 dòlars al dia en 2013. Els qui abandonen prematurament l'escola són els qui tenen majors probabilitats de quedar atrapats en ocupacions on els seus drets no són respectats i on treballen en condicions de gran inseguretat i pobresa. L'experiència de la desocupació o de la subocupació en etapes primerenques de la vida té profundes conseqüències que poden perjudicar les perspectives de vida i de treball a llarg termini. Instaurar un cercle virtuós d'educació i formació, major productivitat, més ocupacions i de millor qualitat i creixement econòmic produiria enormes beneficis socials i econòmics.

168 milions de xiquets i xiquetes -més del 1% de la població infantil del món- es veuen obligades a treballar. El nombre ha disminuït des de 2000, però segueix en un nivell inacceptablement alt. 21 milions de persones són víctimes del treball forçós en el món, més d'11 milions són dones i xiquetes. La gran majoria de les víctimes són explotades per individus o empreses en l'economia privada, generant guanys il·lícits de més de 150.000 milions de dòlars anuals.

El creixement econòmic afavoreix el desenvolupament d'un país, però no totes les persones són iguals. Existeixen públics menys afavorits com les dones, els joves, les persones discapacitades o els migrants. L'ocupació decent per a tots és necessari llavors per a garantir que ningú es quede arrere.

LA IMPORTÀNCIA DE LES XICOTETES EMPRESES

Les microempreses i les xicotetes i mitjanes empreses (MIPYME) són les principals creadores d'ocupacions en el món, ja que concentren almenys dues tercers parts de totes les ocupacions a nivell mundial. També són les més afectades per la crisi financera i per les restriccions a l'accés al crèdit. Les xicotetes empreses amb freqüència es troben en el sector informal, on les relacions de treball, en la pràctica, no estan reglamentades.

Les xicotetes empreses han de ser recolzades en els pròxims anys a mesura que els mercats laborals es transformen i l'activitat empresarial s'enfortisca. Les polítiques haurien de reflectir i respondre a la diversitat de les noves empreses, en termes de grandària, estructura i sector. També és necessari facilitar l'accés al finançament i crear les condicions apropiades per a permetre que les empreses prosperen. Les condicions de treball haurien de ser millorades en les MIPYME que reben recolzament en la seua transició cap a l'economia formal.

COMERÇ JUST I TREBALL DECENT

El Comerç Just es basa en criteris com unes condicions de treball dignes i segures, el pagament d'un salari adequat i d'un preu just per la producció, i a assegurar l'absència d'explotació laboral infantil. A més, les seues pràctiques comercials respecten a les organitzacions productores i no tracten de maximitzar els beneficis a la seua costa.

La transparència en la gestió i la participació dels treballadors i treballadores en la presa de decisions són uns altres dels principis d'aquesta alternativa comercial. D'aquesta manera el Comerç Just contribueix activament a disminuir la pobresa, aconseguir la seguretat alimentària, promoure el treball decent, reduir la desigualtat en i entre els països i promoure societats justes, pacífiques i inclusives.

Un altre dels principis fonamentals del Comerç Just és garantir la igualtat de gènere, afavorint una justa remuneració, igual a la dels seus companys per les mateixes tasques, i fomentant la seua presència en òrgans de decisió.

ACTIVITAT

Nom:

Què fan amb els teus diners?

Font:

ACOEC

Objectius:

- Realitzar una primera aproximació als coneixements sobre la banca tradicional que tenen les alumnes i alumnes.

Temporalització:

20 minuts

Desenvolupament activitat:

Es reparteixen les fitxes (2) a l'alumnat. Cadascuna de les fitxes té una pregunta diferent.

Els i les alumnes contestaran primer a la pregunta de la fitxa 1: "Què creus que fan els bancs amb els teus diners? Deixant 5 minuts per a pensar.

Posteriorment es reparteix la fitxa 2 i l'alumnat contestarà la següent pregunta de la fitxa 2: Què t'agradaria que fera el banc amb els teus diners? Deixant altres 5 minuts per a reflexionar. Una vegada transcorregut eixe temps i contestades les 2 preguntes de les fitxes repartides, s'aniran llegint en veu alta les contestacions que han donat. Anotant les més interessants o menys comunes en una pissarra o paperògraf.

Durant la lectura s'ha de començar a obrir el debat sobre la quantitat d'informació que posseeixen els i les alumnes sobre les diferents estratègies de la banca tradicional.

Material:

Paper, bolígrafs, pissarra o paperògraf, fitxes.

FITXA 1:

QUÈ CREUS QUE FAN ELS BANCS AMB ELS TEUS DINERS?

QUÈ CREUS QUE FAN ELS BANCS AMB ELS TEUS DINERS?

QUÈ CREUS QUE FAN ELS BANCS AMB ELS TEUS DINERS?

FITXA 2:

QUÈ T'AGRADARIA QUE ES FERA AMS ELS TEUS DINERS?

QUÈ T'AGRADARIA QUE ES FERA AMS ELS TEUS DINERS?

QUÈ T'AGRADARIA QUE ES FERA AMS ELS TEUS DINERS?

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Nom:

Qui em finança?

Font:

ACOEC

Temporalització:

50 minuts

Desenvolupament activitat:

Amb aquesta activitat, es pretén que l'alumnat experimente les diferents parts existents en la cerca de finançament per a un projecte empresarial. Per a açò, es realitzen diversos passos:

L'aula s'organitza en grups (4 grups). Després es reparteixen als grups diferents rols (4 fitxes). Durant 15 minuts preparen els arguments a debatre amb la resta dels grups. S'ha de tenir en compte el rol que li ha sigut assignat a cada grup.

Després de preparar els arguments, cada grup tindrà 3 minuts per a exposar els seus arguments a la resta de grups. I cada grup tindrà 3 minuts per a respondre a les argumentacions de la resta de grups.

Per a finalitzar es donaran 3 minuts més per grup per a una última exposició.

Una vegada finalitzada la dinàmica, es formularan una sèrie de preguntes per a posar en comú en l'aula, que són les següents:

1. Us heu sentit a gust en el paper que heu interpretat?
2. Creieu que es donen en la realitat aquestes situacions?
3. El grup de banquers tradicionals, penseu que són justes les mesures que heu pres?
4. Banca ètica. Creieu que us han pres com una alternativa fiable i realista?
5. Ciutadans. Heu sentit que la vostra visió era respectada i tinguda en compte?
6. Empresa social: Què se sent quan us demanen solament nombres quan la vostra finalitat és una altra?
7. Empresa tradicional Creieu que seria possible fer el mateix des d'un enfocament més participatiu i entre vosaltres i amb la ciutadania?

Material:

Paper, bolígrafs, fitxes

FITXA 1:

ETIKABANK

Sou una banca ètica que es basa en principis de transparència i participació, tant a nivell intern com extern. Genereu informes que avalen la vostra activitat, per tant els interessats tenen a l'abast la gestió dels comptes i els projectes que financeu.

El vostre doble objectiu és ser rendibles econòmicament i obtenir un benefici social i ambiental positiu.

Qualsevol persona que vulga obrir un compte o demane finançament serà benvinguda, sempre que el seu projecte reporte una transformació social en positiu, o vulga que els seus estalvis servisquen per a millorar la societat.

Intentareu que els projectes i/o els i les estalviadores vetlen per principis de coherència i implicació, així podreu oferir alternatives per a fer efectiva la relació entre tots dos.

Es prefereixen projectes i persones emprenedores que vulguen engegar un negoci o similar amb impacte local, que done resposta a les necessitats del barri o la zona entre tots dos.

Prioritzeu formes jurídiques que treballen de forma horitzontal, com les cooperatives o les associacions, on els treballadors comparteixen i treballen conjuntament.

Quan rebeu demandes de finançament demaneu, com totes les entitats bancàries, una garantia o aval que asseure la recuperació dels diners prestats en cas que el projecte no vaja bé. Com sou una Banca ètica, no exigiu que les persones als qui presteu diners hagen d'avaluar-vos amb les seues propietats, sinó que considereu també els avals socials, és a dir que el projecte finançat estiga arrelat en el barri i que tinga suport de les entitats i les xarxes socials.

FITXA 2:

CLIENTS DE DÒLARBANK

Sou un grup de clients de banca tradicional, heu estat estalviant durant un temps i no voleu que els vostres diners estiguen en un calaix de casa.

Heu triat una entitat financera on dipositar els estalvis esperant un cert rendiment econòmic.

No sou amants del consumisme i per tant creiu que els vostres diners han d'usar-se per a coses realment importants i necessàries.

Us heu unit com a grup per a estudiar les accions que el vostre banc finança.

Creieu que esteu en el vostre dret de realitzar les preguntes oportunes i exigir explicacions sobre la destinació de les inversions dels bancs.

La poca informació que existeix sobre la banca ètica fa que no penseu a canviar de banc.

Els bancs tradicionals us han dit que els bancs ètics tenen moltes possibilitats de fer fallida

FITXA 3

COOPNOSOTROS

Sou un grup d'amics que fa poc us heu ajuntat per a fer realitat un somni, crear un club d'oci i temps lliure destinat al Skate. Disposeu d'un terreny arbrat que voleu aprofitar per a construir una zona de patinatge, paintball...d'aquesta manera les pistes i les rampes estan integrades dins de la configuració de la mateixa vegetació.

Un dels vostres objectius és acostar la joventut del barri, generar un espai propi d'identitat i pertinença; crear un espai de trobada enmig de la naturalesa.

Una de les vostres activitats seria oferir cursos de skate a les escoles, instituts, xiquets/es i joves de 9 a 17 anys.

Us heu constituït de manera legal com a cooperativa. Les decisions es prenen en assemblea i amb la participació dels i les cooperativistes.

Sou 15 dones i 12 homes.

Teniu l'aval i cartes de suport de diferents associacions, associació de veïns, scouts...

Heu contactat amb una empresa del tercer sector per a oferir els llocs de treball que es generen a col·lectius en risc d'exclusió social. (Persones amb diversitat funcional, dones víctimes de violència de gènere...)

Cadascú de vosaltres té les seues destreses però us falten els diners per a engegar el projecte. Per açò heu d'acudir a una entitat financera perquè us presten els diners. Preteneu demanar un préstec a un dels dos bancs disponibles.

FITXA 4

JUNTANDOIDEAS S.L

Sou un grup d'empresaris de diferents àrees comercials (Hostaleria, temps lliure, turisme guiat...)

Heu decidit unir cadascuna de les vostres especialitats per a crear un gran complex hotelier.

El projecte està ideat en una zona boscosa, en la qual caldrà talar una gran superfície arbòria.

Com és una zona en la qual en època estival les temperatures són altes, s'ha decidit construir una gran zona de piscines.

La construcció de totes aquestes instal·lacions generarà llocs de treball en la localitat.

Hi ha signat un conveni amb la facultat de Turisme de la universitat perquè realitzen les pràctiques els alumnes que acaben el grau.

Busqueu finançament per a aquest projecte. Heu reunit una part del capital necessari, i us falta $\frac{3}{4}$ parts.

L'aval oferit a l'entitat bancària correspon a d'altres negocis oberts pels socis de manera independent.

No existeix una política de contractació amb perspectiva de gènere

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Material audiovisual

- L'ocupació: <https://www.youtube.com/watch?v=cxuuu1jwmgm> 6min 14seg
- Introducció al Treball Decent: <https://youtu.be/8i0iuuofhzy> 2min 36seg
- Treball digne en les maquiles: <https://youtu.be/ddyo8drctfi> 10min 38seg

Links

- Fiés banca ètica <http://www.fiarebancaetica.coop>
- Triodos Bank <https://www.triodos.es/es/particulars/>
- Xarxa Enclau <http://enclau.org>

PAM A PAM

Setem

3.8. Unitat 8: Desigualtat en i entre els països

_Ods 10: Reduir la desigualtat en i entre els països

INFO ONU

La comunitat internacional ha aconseguit grans avanços traient a les persones de la pobresa. Les nacions més vulnerables –els països menys avançats, els països en desenvolupament sense litoral i els xicotets Estats insulars en desenvolupament– continuen avançant en l'àmbit de la reducció de la pobresa. No obstant això, segueixen existint desigualtats i grans disparitats en l'accés als serveis sanitaris i educatius i a altres béns productius.

A més, a pesar que la desigualtat dels ingressos entre països ha pogut reduir-se, dins dels mateixos països ha augmentat la desigualtat. Existeix un consens cada vegada major al voltant que el creixement econòmic no és suficient per a reduir la pobresa si aquest no és inclusiu ni té en compte les tres dimensions del desenvolupament sostenible: econòmica, social i ambiental.

Amb la finalitat de reduir la desigualtat, s'ha recomanat l'aplicació de polítiques universals que presten també especial atenció a les necessitats de les poblacions desfavorides i marginades.

DADES I XIFRES

- En mitjana –i tenint en compte la grandària de la població– la desigualtat dels ingressos va augmentar un 11% en els països en desenvolupament entre 1990 i 2010
- La gran majoria de les llars en els països en desenvolupament –més del 75% de la població– es troben avui dia en societats on els ingressos es distribueixen de manera molt més desigual que en la dècada de 1990
- Els fets demostren que, per sobre d'un determinat llindar, la desigualtat perjudica al creixement i la reducció de la pobresa, a la qualitat de les relacions en els àmbits públic i polític de la vida, i al sentiment de realització i autoestima de les persones
- No hi ha res que siga inevitable quant a l'increment de la desigualtat dels ingressos; diversos països han aconseguit contenir o reduir la desigualtat dels ingressos, aconseguint al mateix temps un fort creixement
- Si no es prenen en consideració els vincles intrínsecs entre la desigualtat dels ingressos i la desigualtat d'oportunitats, no es podrà fer front a la desigualtat de manera eficaç

3.8. Unitat 8: Desigualtat en i entre els països

- En una enquesta mundial duta a terme pel Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, encarregats de la formulació de polítiques de tot el món van reconèixer que, en general, les desigualtats en els seus països són elevades i poden constituir una amenaça per al desenvolupament social i econòmic a llarg termini
- Les proves obtingudes en els països en desenvolupament mostren que els xiquets pertanyents al quintil més pobre segueixen tenint fins a 3 vegades més probabilitats de morir abans de complir els 5 anys que aquells dels quintils més rics
- S'ha ampliat considerablement la protecció social a nivell mundial, però les persones amb discapacitat són cinc vegades més propenses que la mitjana a contraure despeses en salut catastròfiques
- Malgrat la disminució general de la mortalitat materna en la majoria dels països en desenvolupament, les dones en les zones rurals segueixen tenint fins a tres vegades més probabilitats de morir durant el part que les viuen en els centres urbans
- Facilitar la migració i la mobilitat ordenades, segures, regulars i responsables de les persones, entre altres coses mitjançant l'aplicació de polítiques migratòries planificades i ben gestionades.
- Aplicar el principi del tracte especial i diferenciat per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, de conformitat amb els acords de l'Organització Mundial del Comerç
- Encoratjar l'assistència oficial per al desenvolupament i els corrents financers, inclosa la inversió estrangera directa, per als Estats amb majors necessitats, en particular els països menys avançats, els països d'Àfrica, els xicotets Estats insulars en desenvolupament i els països en desenvolupament sense litoral, d'acord amb els seus plans i programes nacionals
- Per a 2030, reduir a menys del 3% els costos de transacció de les remeses dels migrants i eliminar els canals d'enviament de remeses amb un cost superior al 5%

METES

- Per a 2030, aconseguir progressivament i mantenir el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional
- Per a 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de la seua edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o una altra condició
- Garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat dels resultats, en particular mitjançant l'eliminació de les lleis, polítiques i pràctiques discriminatòries i la promoció de lleis, polítiques i mesures adequades al respecte.
- Adoptar polítiques, especialment fiscals, salarials i de protecció social, i aconseguir progressivament una major igualtat
- Millorar la reglamentació i vigilància de les institucions i els mercats financers mundials i enfortir l'aplicació d'aquesta reglamentació
- Vetlar per una major representació i veu dels països en desenvolupament en l'adopció de decisions en les institucions econòmiques i financeres internacionals perquè aquestes siguin més eficaces, fiables, responsables i legítimes

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS10: Reduir la desigualtat en i entre els països.**

El comerç just contribueix a la reducció de les desigualtats entre els que (productors o països) tenen oportunitats i les poden aprofitar, tenen accés als mercats, tenen força comercial i poden negociar preus i condicions contractuals, i els que no; entre els que compleixen amb els requisits del sistema bancari convencional i poden llavors tenir accés al crèdit, i els que no; entre els que poden finançar recerques i implementar noves tecnologies, poden internalitzar els costos i els riscos del canvi climàtic, i els que no poden. El comerç just treballa quotidianament, amb el xicotet productor i els treballadors rurals, per tal que el desenvolupament de capacitats i l'enfortiment associatiu siguin les bases per a la construcció d'un camí propi cap al desenvolupament o el "bon viure".

ACTIVITAT

Nom:

El món en la nostra aula

Font:

Diverses

Objectius:

- Comprendre les desigualtats econòmiques que hi ha actualment al món.
- Ser conscient del repartiment de la riquesa entre els diferents països del món.
- Adonar-se que no totes les persones del planeta poden cobrir les seues necessitats bàsiques.
- Comprendre les desigualtats Nord- Sud.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament de la sessió:

L'aula ha d'estar buida i es col·locaran cartells per diversos espais de l'aula amb els noms de les següents regions: Europa, Amèrica Llatina, Amèrica del Nord, Àsia i Àfrica.

Inicialment treballarem sobre la distribució de la població a nivell mundial. S'explica que es va a simbolitzar el repartiment de la població mundial com si l'aula fóra el món i l'alumnat, la seua població: cada persona estarà censada per a representar a "x" milions d'habitants.

Se li demana a l'alumnat que es distribuïska per l'aula i s'agrupe sota els cartells de les cinc regions del món, representant així el possible repartiment de la població mundial, això ho faran tal com consideren que ocorre en realitat.

Una vegada col·locats els mostrarem les xifres reals i corregirem, sempre que siga necessari, la seua col·locació per a la correcta representació del repartiment de la població mundial. (Fitxa 2)

En segon lloc, representarem la riquesa mundial que estarà simbolitzada per cadires. Se'ls explica que cada cadira representa "x" milions de dòlars. El grup ha de repartir les cadires per les 5 regions fent una estimació de la mateixa manera que s'ha fet anteriorment amb la població.

Després d'açò, els mostrarem les xifres reals i aprovarem o corregirem la representació. (Fitxa 3)

Una vegada col·locades correctament les cadires, l'alumnat que simbolitze els habitants de les regions han d'ocupar totes les cadires. Cap pot quedar buida i cap persona pot quedar-se dempeus. Totes han d'estar ocupades.

Veurem com els habitants americans estan escampats per les cadires amb seients buits, enfront d'habitants asiàtics que s'amuntegaran com conglomerats als seus escassos seients.

****Nota:** Les regions no es corresponen amb els continents geogràfics perquè el criteri a treballar és la importància de l'impacte econòmic.

REFLEXIÓ:

Aquest exercici representa molt clarament com està repartit el món tant en habitants, com en riquesa. És important que l'alumnat s'adone que les desigualtats són més clares del que semblen i reflexionen sobre el fet que viure en aquest planeta afecta els seus habitants i no solament al del país on et trobes.

Podem parlar d'on estan les riqueses naturals que proveeixen el món, i fer-los veure que la gran majoria d'elles estan en aquells països amb densitat de població alta i elevats índexs de pobresa, conseqüència de l'explotació dels països rics.

Material:

Fitxa 1: Taula de dades del banc mundial
 Fitxa 2: Repartiment mundial de la població
 Fitxa 3: Repartiment de la riquesa mundial
 Cartolina
 Cadires
 Projector.

FITXA 1: INFORMACIÓ DEL BANC MUNDIAL I THE WORLD FACTBOOK, 2015

	Habitants en milions	PIB ANUAL (en milers de milions dòlars \$)	PIB ANUAL (per habitants en dòlars \$)
ÀFRICA	1.113	2.239	2.012
ASIA	4.366	28.901	6.620
AMÈRICA DEL SUD	673	4.948	7.352
AMÈRICA DEL NORD	397	19.540	49.219
EUROPA	798	18.830	23.596
TOTAL	7.347	74.458	10.134

FITXA 2: DISTRIBUCIÓ MUNDIAL DE LA POBLACIÓ

N. DE PERSONES	ÀFRICA	ÀSIA	AMÈRICA DEL SUD	AMÈRICA DEL NORD	EUROPA	1 PERSONA REPRESENTA (EN MILIONS D'HABITANTS)
12	2	7	1	1	1	612
13	2	8	1	1	1	565
14	2	9	1	1	1	525
15	2	9	1	1	2	490
16	2	10	1	1	2	459
17	2	10	2	1	2	432
18	2	11	2	1	2	408
19	2	12	2	1	2	387
20	3	12	2	1	2	367
21	3	13	2	1	2	350
22	3	14	2	1	2	334
23	3	15	2	1	2	319
24	3	15	2	1	3	306
25	3	16	2	1	3	294
26	4	16	2	1	3	283
27	4	17	2	1	3	272
28	4	17	3	1	3	262
29	4	18	3	1	3	253
30	4	18	3	2	3	245
31	4	19	3	2	3	237
32	5	19	3	2	3	230
33	5	20	3	2	3	223
34	5	20	3	2	4	216
35	5	21	3	2	4	210
36	6	21	3	2	4	204
37	6	22	3	2	4	199
38	7	22	3	2	4	193
39	7	22	4	2	4	188
40	7	23	4	2	4	184
41	8	23	4	2	4	179
42	8	24	4	2	4	175
43	8	24	4	2	5	171
44	8	25	4	2	5	167
45	9	25	4	2	5	163
46	9	26	4	2	5	160
47	10	26	4	2	5	156
48	10	27	4	2	5	153
49	11	27	4	2	5	150
50	11	28	4	2	5	147

FITXA 3: DISTRIBUCIÓ RIQUESA MUNDIAL

N. DE PERSONES	ÀFRICA	ÀSIA	AMÈRICA DEL SUD	AMÈRICA DEL NORD	EUROPA	1 CADIRA REPRESENTA (EN MILIONS D'HABITANTS)
12	1	4	1	3	3	6.205
13	1	5	1	3	3	5.728
14	1	6	1	3	3	5.318
15	1	7	1	3	3	4.964
16	1	7	1	4	3	4.654
17	1	8	1	4	3	4.380
18	1	8	1	4	4	4.137
19	1	9	1	4	4	3.919
20	1	9	1	5	4	3.723
21	1	9	1	5	5	3.546
22	1	10	1	5	5	3.384
23	1	10	1	6	5	3.237
24	1	10	2	6	5	3.102
25	1	11	2	6	5	2.978
26	1	11	2	6	6	2.864
27	1	12	2	6	6	2.758
28	1	12	2	7	6	2.659
29	1	13	2	7	6	2.568
30	1	13	2	7	7	2.482
31	1	14	2	7	7	2.402
32	1	14	2	8	7	2.327
33	1	14	2	8	8	2.256
34	2	14	2	8	8	2.190
35	2	15	2	8	8	2.127
36	2	15	3	8	8	2.068
37	2	15	3	9	8	2.012
38	2	16	3	9	8	1.959
39	2	16	3	9	9	1.909
40	2	17	3	9	9	1.861
41	2	17	3	10	9	1.816
42	2	17	3	10	10	1.773
43	2	18	3	10	10	1.732
44	2	18	3	11	10	1.692
45	2	18	3	11	11	1.655
46	2	19	3	11	11	1.619
47	2	19	3	12	11	1.584
48	2	19	4	12	11	1.551
49	2	20	4	12	11	1.520
50	2	20	4	12	12	1.489

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Font:

SETEM CATALUNYA/ SETEM COMUNITATVALENCIANA

Temporalització:

55 minuts

Material:

Fitxes, bolígrafs, video, projector

Metodologia:

Per a començar amb la sessió, projectarem imatges relacionades amb situacions d'injustícia i vulnerabilitat que ocorren en el món (buscar en bases de dades multimèdia, aconsellable que tinguin llicències Creative Commons: <http://es.creativecommons.org/blog/licencias/>).

A partir d'ací, en grups treballarem sobre el perquè de les mateixes, qui o quins han provocat aquesta situació, i quines mesures o accions podem aplicar per a evitar-les. Una vegada realitzat el treball en els grups, farem una posada en comú del treball realitzat per cada grup.

Model de fitxa a realitzar pels grups:

SITUACIÓ	QUI L'HA PROVOCAT	POSSIBLES ACCIONS

Nom:

"Tertúlia dialògica"

Font:

SETEM CV.

Temporalització:

55 minuts

Material:

Fotocòpia document "Queden bé aquestes sabates?"

Metodologia:

Lectura individual del document "Queden bé aquestes sabates?". Després tindrà lloc una tertúlia, per a això cada participant ha de seleccionar un paràgraf, que li haja cridat l'atenció per alguna cosa en concret, alguna cosa que no li ha quedat clar, que no ha comprès, que li haja sorprès ... i a partir d'ací sorgirà el diàleg.

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

<http://ropalimpia.org/es/cambiatuszapatos/materialespropios>:

- Drets laborals calcigats.
- Queden bé aquestes sabates?
- Vida en la corda fluixa.
- Un camí complicat.
- Es deixen la pell.

Material audiovisual

- "Saps com s'han fet les sabates que portes?".
https://www.youtube.com/watch?v=01_k3vj4plk.
1.09' min.
- "Va patir una commoció mentre comprava sabates?". <https://www.youtube.com/watch?v=vcmfqtvtvxi>. 1.23*min

Links

<https://www.ropalimpia.org/es/>

<http://ropalimpia.org/es/cambiatuszapatos>

PAM A PAM

Setem

3.9. Unitat 9: Ciutats i comunitats sostenibles

_Ods 11: Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilientes i sostenibles

INFO ONU

Les ciutats són formiguers d'idees, comerç, cultura, ciència, productivitat, desenvolupament social i molt més. En el millor dels casos, les ciutats han permès a les persones progressar social i econòmicament.

Ara bé, són molts els problemes que existeixen per a mantenir ciutats de manera que se segueixen creant ocupacions i prosperitat sense exercir pressió sobre la terra i els recursos. Els problemes comuns de les ciutats són la congestió, la falta de fons per a prestar serveis bàsics, l'escassetat d'habitatge adequat i la deterioració de la infraestructura.

Els problemes que enfronten les ciutats es poden vèncer de manera que els permeta seguir prosperant i creixent, i al mateix temps aprofitar millor els recursos i reduir la contaminació i la pobresa. El futur que volem inclou ciutats d'oportunitats, amb accés a serveis bàsics, energia, habitatge, transport i més facilitats per a tots.

DADES I XIFRES

- La meitat de la humanitat, 3500 milions de persones, viu avui dia en les ciutats
- Per a 2030, quasi 60% de la població mundial viuran en zones urbanes
- Un 95% de l'expansió urbana en els pròxims dècennis es produirà en el món en desenvolupament
- 828 milions de persones viuen en barris marginals i el nombre segueix augmentant
- Les ciutats ocupen el 3% del planeta, però representen entre el 60 i 80% del consum d'energia i el 75% de les emissions de carboni
- La ràpida urbanització està exercint pressió sobre el proveïment d'aigua dolça, les aigües residuals, els mitjans de vida i la salut pública
- Però la densitat relativament alta de les ciutats pot aconseguir un augment de l'eficiència i la innovació tecnològica i al mateix temps reduir el consum de recursos i d'energia

METES

- Per a 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatges i serveis bàsics adequats, segurs i assequibles i millorar els barris marginals
- Per a 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tots i millorar la seguretat vial, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació vulnerable, les dones, els xiquets, les persones amb discapacitat i les persones d'edat
- Per a 2030, augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a una planificació i gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentaments humans en tots els països
- Redoblar els esforços per a protegir i salvaguardar el patrimoni cultural i natural del món
- Per a 2030, reduir de forma significativa el nombre de morts i de persones afectades pels desastres, inclosos els relacionats amb l'aigua, i reduir substancialment les pèrdues econòmiques directes vinculades al producte intern brut mundial causades pels desastres, posant l'accent principalment en la protecció dels pobres i les persones en situacions vulnerables
- Per a 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, fins i tot prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió de les deixalles municipals i d'un altre tipus
- Per a 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusivament i accessibles, en particular per a les dones i els xiquets, les persones d'edat i les persones amb discapacitat
- Recolzar els vincles econòmics, socials i ambientals positius entre les zones urbanes, periurbanes i rurals mitjançant l'enfortiment de la planificació del desenvolupament nacional i regional
- Per a 2020, augmentar substancialment el nombre de ciutats i assentaments humans que adopten i engeguen polítiques i plans integrats per a promoure la inclusió, l'ús eficient dels recursos, la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació a ell i la resiliència davant dels desastres; i desenvolupar i posar en pràctica, d'acord amb el Marc de Sendai per a la Reducció del Risc de Desastres 2015-2030, la gestió integral dels riscos de desastre a tots els nivells
- Proporcionar suport als països menys avançats, fins i tot mitjançant l'assistència financera i tècnica, perquè puguin construir edificis sostenibles i resilientment utilitzant materials locals

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 11: Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusivament, segurs, resilientment i sostenibles.**

És important que les ciutats siguin sostenibles, ja que la meitat de la humanitat (3.500 milions de persones) viuen actualment en ciutats. Es preveu que augmente el nombre de persones que viuran en les ciutats, per la qual cosa el futur de la majoria de les persones del planeta serà urbà i les solucions a alguns dels seus principals problemes als quals s'enfronten (pobresa, canvi climàtic, assistència sanitària i educació) han de trobar-se en la vida de la ciutat.

En les ciutats, una de les principals preocupacions és la desigualtat. 828 milions de persones viuen en barris marginals, xifra que segueix augmentant. La desigualtat pot provocar disturbis i inseguretat. També són preocupants els nivells de consum d'energia i de contaminació, que deteriora la salut de les persones i afecta la productivitat laboral i per tant l'economia. Sorprenentment, les ciutats ocupen solament el 3% de la superfície terrestre, però representen entre un 60% i un 80% del consum d'energia i el 75% de les emissions de carboni.

Es pronostica que el 95% de l'expansió urbana **tindrà lloc en països en desenvolupament i que moltes de les ciutats seran vulnerables** al canvi climàtic i als desastres naturals a causa de la seua elevada concentració de persones i la seua ubicació, per la qual cosa és important reforçar la resiliència urbana per a evitar pèrdues humanes, socials i econòmiques.

Els barris marginals són un llast per al PIB i redueixen l'esperança de vida.

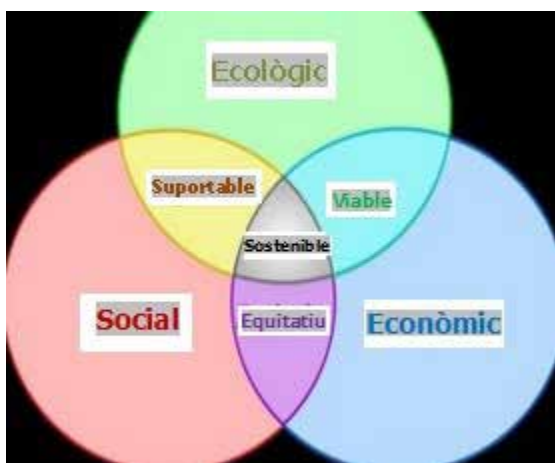
Optar per actuar de manera sostenible en les ciutats és construir-les de manera que totes les persones gaudisquen d'una digna qualitat de vida i formar part de la dinàmica productiva de la ciutat generant prosperitat compartida i estabilitat social sense perjudicar el medi ambient. Com millors siguin les condicions que es creen en les comunitats de les ciutats, major serà l'efecte sobre la qualitat de vida de les persones. Possibles millores: crear una xarxa de transport públic funcional, participar activament en el govern i la gestió de la teua ciutat, decidir quin tipus de ciutat es necessita, exigir mesures per a millorar la qualitat de l'aire, apostar per serveis públics de qualitat en educació i salut, etc.

El programa de "Ciutats pel Comerç Just" posa en valor al Comerç Just com a forma d'eradicar la pobresa i de Desenvolupament Sostenible i va dirigida a representants locals i autoritats públiques de les ciutats. Sent una necessitat perquè totes les comunitats del món adopten formes de vida sostenible amb un consum i el comerç ajustat als límits ecològics del planeta i respectant els Drets dels Pobles i de les persones.

En aquest sentit, des del moviment internacional de Comerç Just, es considera que el Comerç Just és una poderosa eina per a la reducció de la pobresa i de lluita contra la degradació mediambiental, i que les normes de comerç internacional haurien de reformar-se per a aconseguir major equitat entre tots els actors de la cadena comercial, especialment, per a protegir les persones més vulnerables com als xicotets grups de persones productores i els treballadors i treballadores dels països empobrits, els quals haurien de formar part de la presa de decisions i els acords comercials que els pogueren afectar.

Un altre desafiament és el canvi climàtic, en particular, per a les persones agrícoles i treballadores, els mitjans de vida de les quals i la capacitat de planificar el seu futur s'estan veient molt afectats per les catàstrofes i alteracions provocades per aquest fenomen, provocant l'emigració a les ciutats.

En aquest context, el Comerç Just té un paper clau en el suport a xicotets grups de persones agrícoles a fi que puguen adaptar-se i mitigar les conseqüències negatives del canvi climàtic, com les sequeres o les plagues.

ACTIVITAT

Nom:

Construir la meua ciutat de manera sostenible.

Font:

SETEM CV

Objectius:

- Conèixer els canvis urbanístics, socials i econòmics experimentats en la meua ciutat.
- Reflexionar sobre un model sostenible per a la meua ciutat.
- Adonar-se de les desigualtats que produeix una ciutat no sostenible.

Temporalització:

55minuts

Desenvolupament activitat:

Es reparteix a l'alumnat la fitxa 1: La meua ciutat per a buscar fotografies en internet sobre com era la seua ciutat en el passat i com és en el present.

Una vegada realitzada aquesta tasca en grup, s'imprimeix una fotografia del passat i una altra del present de la seua ciutat i es pega en la fitxa amb la finalitat de visualitzar les imatges i reflexionar sobre les següents qüestions: Hi ha suficients llocs de treball?; Tens fàcil accés a assistència sanitària?; Pots anar caminant a l'escola de forma segura?; la teua ciutat prioritza l'ús de l'automòbil?; Pots anar a fer una passejada a la nit amb la teua família i amics/es?; A quina distància està el transport públic més pròxim?; Com és la qualitat de l'aire?; Com són els espais públics?; La teua ciutat facilita les relacions entre les persones?; És accessible per a totes les edats?; Cobreix les necessitats actuals de les persones?...

Imaginar i dissenyar com volen que siga la seua ciutat en el futur, i realitzar una posada en comú del treball realitzat en cada grup.

Recorda que una ciutat sostenible ha d'integrar tots aquests aspectes:

Material:

Ordinador i accés a internet, impressora, tisores i cola, o material per a dibuixar

Fitxa 1: La meua ciutat

FITXA 1: LA MEUA CIUTAT

LA MEUA CIUTAT	
PASSAT	
PRESENT	
FUTUR	

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

Les 11 ciutats més sostenibles del món

Font:

El País. https://elpais.com/elpais/2016/12/01/al-bum-02/1480558186_891758.html

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Visualitzar en internet les imatges de les 11 ciutats més sostenibles del món, premiades en el cim d'alcaldes i alcaldesses C40 per les seues mesures d'innovació per a enfrontar el canvi climàtic.

Reflexionar sobre les imatges vistes, que intenten crear ciutats sustentables i habitables per a les persones ciutadanes. Qüestions per a la reflexió: Les ciutats premiades poden servir d'inspiració per a altres ciutats o la teua ciutat?; Són models de projectes, polítiques i programes que reconeixen l'equitat social?; Quina és la teua opinió sobre la sustentabilitat urbana quant a la planificació urbana i la dedicació per a reduir emissions dels gasos d'efecte hivernacle i millorar la resiliència de les ciutats?; Són propostes innovadores i sostenibles?, coneixes altres propostes així?...

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç https://elpais.com/elpais/2016/12/01/al-bum-02/1480558186_891758.html

Nom:

La meua ciutat, ciutat pel Comerç Just

Font:

IDEES (Iniciatives d'Economia Alternativa i Solidària) <http://ciudadjusta.ideas.coop/>

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Visitar la pàgina web de Ciutat pel Comerç Just per a informar l'alumnat sobre els criteris necessaris perquè la teua ciutat pugui formar part de la xarxa de ciutats pel Comerç Just. També es pot obtenir informació sobre Centres Educatius pel Comerç Just.

Llegir el document 1 sobre els criteris a complir per a ser una Ciutat pel Comerç Just.

Establir un esquema per a iniciar un procés transformador del teu entorn social i econòmic per a construir un món més just i sostenible, a través del desenvolupament d'iniciatives de Comerç Just, Economia Solidària i Consum Responsable en la teua ciutat.

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al link: <http://ciudadjusta.ideas.coop/>

Document 1: Ciutat pel comerç just

DOCUMENT 1: CIUTAT PEL COMERÇ JUST

Quienes Somos

Ciudades Por El Comercio Justo

Sobre El Comercio Justo

Noticias

Agentes Colaboradores

Una Ciudad por el Comercio Justo es un modelo de localidad que acerca los productos de Comercio Justo a la ciudadanía a través de las administraciones, comercios, empresas y el tejido asociativo.

Per a aconseguir l'estatus de Ciutat pel Comerç Just s'han de complir 4 criteris que són revisats anualment:

1. Aprovar una resolució favorable al Comerç Just i a aquest tipus de productes per part de l'Ajuntament i la incorporació de criteris ètics en les seues compres i licitacions.
2. Oferir productes de Comerç Just en cafeteries, restaurants i tendes de la ciutat.
3. Compromís d'empreses, organitzacions socials i centres educatius introduint aquest tipus de productes en el seu consum intern.
4. Comunicació i sensibilització a la ciutadania.

Nom:

Curitiba

Font:

Curitiba, Brazil 1- Capital Ecològica de les Amèriques

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Es projecta el documental "Curitiba". Que explica com en els últims anys la ciutat brasilera de Curitiba, capital de l'estat de Paraná, s'ha convertit en un model de ciutat del futur.

Reflexió:

Després de visionar el documental es planteja l'alumnat reflexionar sobre com es pot aconseguir que una ciutat siga sostenible i un model de ciutat de futur. Així, es plantegen possibles qüestions: argumentant amb la visualització al vídeo, considereu que Curitiba és la ciutat més verda del món?; El model clàssic de ciutat compacta i tancada com el model de ciutat il·limitada, feta d'edificis autònoms, ha entrat en crisi?; Què és una ciutat ecològica?...

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental (28minu 25 seg) a través de l'enllaç <https://youtu.be/9k6Gysliy8k>

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- Marc Europeu de referència per a Ciutat Sostenible (European Reference Framework for Sustainable Cities: RFSC) <http://rfsc.eu/>
- Carta de Leipzig sobre Ciutats Europees Sostenibles. https://www.fomento.gob.es/NR/rdonlyres/9BC567F2-1AD6-46D1-8A07-17EE0BD64269/111500/LeipzigCharte_Es_cle-139ba4.pdf

Material audiovisual

- La ciutat de paper. <https://es.unhabitat.org/> 3 min 26seg
- Ecopia-Construcció Intel·ligent. Vida Sostenible: Mons Urbans. <https://youtu.be/kl18-FAJ3uk> 26 min 09 seg
- L'escala humana (Urbanisme) <https://youtu.be/hVwR4PntX7U> 55 min 50seg

Links

- Centres Educatius pel Comerç Just <http://ciudadjusta.ideas.coop/centros-educativos-por-el-comercio-justo/>
- Ciutat pel Comerç Just <http://ciudadjusta.ideas.coop/>
- ONU HABITAT <https://es.unhabitat.org/>
- ONU Medi ambient <http://www.unep.org/es/>
- Fons de població de les Nacions Unides <http://www.unfpa.org/es/urbanizaci%C3%B3n>
- Xarxa Espanyola de Ciutats Saludables <http://www.ciudades-saludables.com/>
- Anàlisi Urbanística de Barris Vulnerables a Espanya https://www.fomento.gob.es/MFOM/LANG_CASTELLANO/DIRECCIONES_GENERALES/ARQ_VIVIENDA/SUELO_Y_POLITICAS/OBSERVATORIO/Analisis_urba_Barrios_Vulnerables/default.htm

PAM A PAM

Seiem

3.10. Unidat 10: Medi ambient

_Ods 13: Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes

INFO ONU

El canvi climàtic afecta a tots els països en tots els continents. Té un impacte negatiu en l'economia nacional i en la vida de les persones, de les comunitats i dels països. En un futur les conseqüències seran encara pitjors.

Les persones viuen en la seua pròpia pell les conseqüències del canvi climàtic, que inclouen canvis en els patrons climàtics, l'augment del nivell del mar i els fenòmens meteorològics més extrems. Les emissions de gasos d'efecte hivernacle causades per les activitats humanes fan que aquesta amenaça augmente. De fet, les emissions mai havien sigut tan altes. Si no actuem, la temperatura mitjana de la superfície del món podria augmentar uns 3 graus centígrads aquest segle i en algunes zones del planeta podria ser encara pitjor. Les persones més pobres i vulnerables seran els més perjudicats.

Tenim al nostre abast aconseguir solucions viables perquè els països puguen tenir una activitat econòmica més sostenible i més respectuosa amb el medi ambient.

El canvi d'actituds s'accelera a mesura que més persones estan recorrent a l'energia renovable i a altres solucions per a reduir les emissions. Però el canvi climàtic és un repte global que no respecta les fronteres nacionals. Les emissions en un punt del planeta afecten a altres llocs llunyans. És un problema que requereix que la comunitat internacional treballi de forma coordinada i precisa de la cooperació internacional perquè els països en desenvolupament avancen cap a una economia baixa en carboni. Els països estan treballant per a adoptar un acord global a París aquest mes de desembre amb l'objectiu de lluitar contra el canvi climàtic.

DADES I XIFRES

Gràcies al Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic sabem el següent:

- Entre 1880 i 2012, la temperatura mitjana mundial va augmentar 0,85 graus centígrads. Això vol dir que per cada grau que augmenta la temperatura, la producció de cereals es redueix un 5% aproximadament. S'ha produït una reducció significativa en la producció de dacsa, blat i d'altres cultius importants, de 40 megatonnes anuals a nivell mundial entre 1981 i 2002 a causa d'un clima més càlid
- Els oceans s'han escalfat, la quantitat de neu i de gel ha disminuït, i ha pujat el nivell del mar. Entre 1901 i 2010, el nivell mitjà del mar va augmentar 19 cm, ja que els oceans es van expandir a causa de l'escalfament i al desgel. L'extensió del gel marí de l'Àrtic s'ha reduït en els últims decennis des de 1979, amb una pèrdua de gel d'1,07 milions de km² cada decenni
- Donada l'actual concentració i les contínues emissions de gasos d'efecte hivernacle, és probable que a la fi de segle l'increment de la temperatura mundial supere els 1,5 graus centígrads en comparació del període comprès entre 1850 i 1900 en tots els escenaris menys en un. Els oceans del món seguiran calfant-se i continuarà el desgel. Es preveu una elevació mitjana del nivell del mar d'entre 24 i 30 cm per a 2065 i entre 40 i 63 cm per a 2100. La major part de les qüestions relacionades amb el canvi climàtic persistiran durant molts segles, malgrat que es frenen les emissions
- Les emissions mundials de diòxid de carboni (CO₂) han augmentat quasi un 50% des de 1990.
- Entre 2000 i 2010 es va produir un increment de les emissions major que en les tres dècades anteriors
- Si s'adopta una àmplia gamma de mesures tecnològiques i canvis en el comportament, encara és possible limitar l'augment de la temperatura mitjana mundial a 2 graus centígrads per sobre dels nivells preindustrials
- Gràcies als grans canvis institucionals i tecnològics es disposarà d'una oportunitat major perquè l'escalfament del planeta no supere aquest llindar

METES

- Enfortir la resiliència i la capacitat d'adaptació als riscos relacionats amb el clima i els desastres naturals en tots els països
- Incorporar mesures relatives al canvi climàtic en les polítiques, estratègies i plans nacionals
- Millorar l'educació, la sensibilització i la capacitat humana i institucional en relació amb la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a ell, la reducció dels seus efectes i l'alerta primerenca.
- Complir el compromís dels països desenvolupats que són parts en la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic d'aconseguir per a l'any 2020 l'objectiu de mobilitzar conjuntament 100.000 milions de dòlars anuals procedents de totes les fonts, a fi d'atendre les necessitats dels països en desenvolupament respecte de l'adopció de mesures concretes de mitigació i la transparència de la seua aplicació, i posar en ple funcionament el Fons Verd per al Clima, capitalitzant-lo el més prompte possible
- Promoure mecanismes per a augmentar la capacitat de planificació i gestió eficaces en relació amb el canvi climàtic en els països menys avançats i els xicotets Estats insulars en desenvolupament, centrant-se en particular en les dones, els joves i les comunitats locals i marginades.
- * Reconeixent que la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic és el principal fòrum intergovernamental internacional per a negociar la resposta mundial al canvi climàtic

_Ods 15: Gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, detenir i invertir la degradació de les terres i detenir la pèrdua de biodiversitat

INFO ONU

El 30% de la superfície terrestre està coberta per boscos i aquests, a més de proporcionar seguretat alimentària i refugi, són fonamentals per a combatre el canvi climàtic, atés que protegeixen la diversitat biològica i els habitatges de la població indígena. Cada any desapareixen 13 milions d'hectàrees de bosc i la degradació persistent de les zones àrides ha provocat la desertificació de 3.600 milions d'hectàrees.

La desforestació i la desertificació – provocades per les activitats humanes i el canvi climàtic– suposen grans reptes per al desenvolupament sostenible i han afectat a les vides i els mitjans de vida de milions de persones en la lluita contra la pobresa. S'estan engegant mesures destinades a la gestió forestal i la lluita contra la desertificació.

DADES I XIFRES

Els boscos

- Els boscos són el mitjà de vida de al voltant de 1600 milions de persones, incloses més de 2000 cultures indígenes
- En els boscos habita més del 80% de les espècies terrestres d'animals, plantes i insectes

La desertificació

- De l'agricultura depenen directament 2600 milions de persones, però el 52% de la terra emprada per a l'agricultura s'ha vist moderada o greument afectada per la degradació del sòl
- La degradació de la terra afecta a 1500 milions de persones a tot el món
- Es calcula que la pèrdua de terra cultivable ha ascendit a entre 30 i 35 vegades la taxa històrica
- Cada any es perden 12 milions d'hectàrees (23 hectàrees per minut) com a conseqüència de la sequera i la desertificació, en les quals podrien conrear-se 20 milions de tones de cereals
- El 74% dels pobres es veuen directament afectats per la degradació de la terra a nivell mundial

3.10. Unidat 10: Medi ambient

La diversitat biològica

- De les 8300 races animals que es coneixen, el 8% està compost per espècies extingides i el 22% per espècies en perill d'extinció
- De les més de 80 000 espècies forestals, menys del 1% s'han estudiat per al seu possible ús
- El peix proporciona el 20% de les proteïnes d'origen animal a 3000 milions de persones aproximadament. Tan sols 10 espècies representen entorn del 30% de la pesca de captura marina i 10 espècies constitueixen al voltant del 50% de la producció aquícola
- Més del 80% de l'alimentació humana es compon de plantes. Solament 5 cultius de cereals proporcionen el 60% de la ingestió d'energia
- Els microorganismes i els invertebrats són fonamentals per als serveis dels ecosistemes, però encara no se sap exactament quins són ni es reconeixen les seues contribucions

METES

- Per a 2020, vetlar per la conservació, el restabliment i l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i els ecosistemes interiors d'aigua dolça i els serveis que proporcionen, en particular els boscos, els aiguamolls, les muntanyes i les zones àrides, d'acord amb les obligacions acordades en virtut d'acords internacionals
- Per a 2020, promoure la gestió sostenible de tots els tipus de boscos, posar fi a la desforestació, recuperar els boscos degradats i incrementar el repoblament i la reforestació a nivell mundial
- Per a 2030, lluitar contra la desertificació, rehabilitar les terres i els sòls degradats, incloses les terres afectades per la desertificació, la sequera i les inundacions, i procurar aconseguir un món amb una degradació neutra del sòl
- Per a 2030, vetlar per la conservació dels ecosistemes muntanyencs, inclosa la seua diversitat biològica, a fi de millorar la seua capacitat de proporcionar beneficis essencials per al desenvolupament sostenible
- Adoptar mesures urgents i significatives per a reduir la degradació dels hàbitats naturals, detenir la pèrdua de la diversitat biològica i, per a 2020, protegir les espècies amenaçades i evitar la seua extinció
- Promoure la participació justa i equitativa en els beneficis que es deriven de la utilització dels recursos genètics i promoure l'accés adequat a aquests recursos, com s'ha convingut internacionalment

- Adoptar mesures urgents per a posar fi a la caça furtiva i el tràfic d'espècies protegides de flora i fauna i abordar la demanda i l'oferta il·legals de productes silvestres
- Per a 2020, adoptar mesures per a prevenir la introducció d'espècies exòtiques invasores i reduir de forma significativa els seus efectes en els ecosistemes terrestres i aquàtics i controlar o eradicar les espècies prioritàries
- Per a 2020, integrar els valors dels ecosistemes i la diversitat biològica en la planificació nacional i local, els processos de desenvolupament, les estratègies de reducció de la pobresa i la comptabilitat.
- Mobilitzar i augmentar de manera significativa els recursos financers procedents de totes les fonts per a conservar i utilitzar de forma sostenible la diversitat biològica i els ecosistemes
- Mobilitzar un volum apreciable de recursos procedents de totes les fonts i a tots els nivells per a finançar la gestió forestal sostenible i proporcionar incentius adequats als països en desenvolupament perquè promoguen aquesta gestió, en particular amb la intenció de la conservació i la reforestació
- Augmentar el suport mundial a la lluita contra la caça furtiva i el tràfic d'espècies protegides, en particular augmentant la capacitat de les comunitats locals per a promoure oportunitats de subsistència sostenibles

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 13: Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes**. Aquest és un dels ODS que més preocupa i interessa als xicotets productors agrícoles, els primers afectats pels dràstics canvis en el clima; i l'**ODS15: Gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, detenir i invertir la degradació de les terres i detenir la pèrdua de biodiversitat**.

El canvi climàtic és conseqüència de l'activitat humana i està amenaçant la nostra forma de vida i el futur del nostre planeta. Fent-li front es podrà construir un món sostenible per a totes les persones i per ells s'ha d'actuar ara.

Existeixen alternatives i perills per a mitigar o incrementar les conseqüències del canvi climàtic, ens anem a centrar en el Comerç Just com a alternativa de respecte al medi ambient i en la indústria del calçat i les seues repercussions socials i mediambientals.

COMERÇ JUST

Una de les prioritats del Comerç Just és que la producció, transformació i comercialització es desenvolupe, tant com siga possible, dins d'un marc de respecte pel medi ambient. Aquesta preocupació té a veure amb el fet que un dels principals problemes de l'expansió de la societat de consum occidental és la degradació del medi ambient. El consum massiu de tot tipus de béns i serveis produïts i transportats de qualsevol part del món a un altre lloc comporta una forta degradació ambiental. Algunes de les causes: els materials contaminants usats en la seua producció (per exemple: fertilitzants i pesticides químics en l'agricultura, que afecten a més la salut de les persones); contaminants pel transport a llarga distància per l'emissió de gasos d'efecte hivernacle; l'acumulació de residus, etc.

En els últims anys una de les principals amenaces a la conservació del medi ambient, alimentada pel consumisme creixent, ha sigut l'expansió de les indústries extractives (minerals, petroli, gas, fusta, etc.) en països empobrits. Aquesta activitat ha estat en mans de companyies transnacionals que han deixat escassos beneficis a la majoria de la població d'aquests països; alhora, ha generat greus danys ambientals, tant per la destrucció directa de recursos naturals per a la seua extracció, com per la contaminació que generen.

Les organitzacions que produeixen productes de Comerç Just maximitzen l'ús de matèries primeres de fonts gestionades en forma sustentable en les seues àrees de distribució, comprant a nivell local quan siga possible. Utilitzen les tecnologies de producció que busquen reduir el consum d'energia i en la mesura que siga possible les tecnologies d'ús d'energies renovables que reduïsquen al mínim les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Ells tracten de minimitzar l'impacte dels seus residus sobre el medi ambient.

Els productors de productes agrícoles de Comerç Just minimitzen els seus impactes ambientals, mitjançant l'ús de plaguicides orgànics o de baix ús de pesticides en els mètodes de producció, sempre que siga possible.

INDÚSTRIA DEL CALÇAT

Quasi la meitat de tot el cuir produït en el món procedeix d'Àsia, la immensa majoria dels països empobrits. Els 5 primers productors mundials de cuir són Xina (18%), Itàlia (10%), República de Corea (7%), Índia (7%), Rússia (6%) i Brasil (6%).

Un dels processos que comporta majors riscos és l'adobat, mitjançant el qual es transforma la pell de l'animal en cuir que es pot utilitzar, entre altres coses, per a fabricar sabates. En aquests processos intervé el crom, un producte químic que pot arribar a ser molt problemàtic. El crom III, l'ús del qual està estès en aquests processos, pot oxidar-se i convertir-se en crom VI (crom hexavalent) quan el procés d'adobat no està ben controlat. Es tracta d'una substància molt tòxica, tant per a les persones com per al medi ambient. Entre el 80% i el 90% del cuir s'adoba amb sals de crom, ja que sol ser bastant més barat que l'adobat vegetal (realitzat amb tanins vegetals en comptes de crom).

En les curtiduries, molts treballadors i treballadores no tenen accés a mesures de seguretat adequades per a manipular productes químics i cuir xopat d'aquestes substàncies. Com a conseqüència, la seua salut es veu afectada i solen patir moltes malalties i lesions.

En les fàbriques de calçat, els problemes de salut més freqüents es deuen a la utilització de coles tòxiques i a talls, així com a la inhalació d'aire contaminat amb substàncies perilloses procedents de l'adobat. Al mateix temps, moltes persones poden tenir problemes lumbar i visuals. Rarament poden sotmetre's a revisions mèdiques periòdiques ja que quasi no disposen de cobertura sanitària.

Tots els compostos de crom hexavalent es consideren cancerígens, amb la qual cosa el risc de les persones treballadores a desenvolupar càncer augmenta amb la quantitat de crom hexavalent inhalat i el temps d'exposició al producte. Al mateix temps, el contacte visual directe amb àcid cròmic o pólvores derivades d'aquesta substància poden causar danys oculars irreversibles. El crom hexavalent també pot provocar irritacions en el nas, la gola i els pulmons. Les al·lèrgies al crom hexavalent són freqüents entre els treballadors i treballadores, ja que la inhalació dels compostos de crom pot causar símptomes asmàtics, com salivació i dificultats respiratòries. A més, el contacte perllongat amb la pell pot produir dermatitis i úlceres cutànies. Fins i tot el contacte amb xicotetes quantitats pot provocar una sensibilitat al·lèrgica al crom i generar erupcions cutànies greus.

3.10. Unidat 10: Medi ambient

A més, els tractaments per a adobar les pells poden contaminar l'aire, el sòl i l'aigua, sobretot per culpa dels abocaments d'aigües residuals amb restes de productes químics tòxics. Això pot provocar que les persones que viuen als voltants de les curtiduries patisquen també malalties.

Els problemes que afecten la cadena de subministrament del calçat mundial són poc coneguts encara que molt generalitzats: salaris baixos, pèssimes condicions laborals i l'ús de productes químics tòxics i metalls pesats. Actualment, el sector és molt poc transparent. A efectes pràctics, és quasi impossible saber on i en quines condicions laborals i mediambientals s'ha produït cada parell de sabates.

La falta de transparència dificulta enormement que els fabricants i les marques es responsabilitzen de la situació, ja que s'escuden amb facilitat en la idea que els problemes no afecten a la part de la cadena de subministrament que els correspon. Com a conseqüència, no es poden prendre les mesures necessàries per a solucionar aquestes condicions pèssimes, de manera que les persones treballadores i el medi ambient segueixen patint.

L'opacitat entra en contradicció amb les Directrius de les Nacions Unides per a la Protecció del Consumidor, que estableix el seu dret a tenir informació sobre els productes que compra.

La informació sobre l'origen, el procés de fabricació i la composició del calçat és essencial per a:

1. Apoderar els consumidors i consumidores perquè puguin escollir sabates produïdes amb respecte als drets laborals i mediambientals.
2. Conscienciar els consumidors i consumidores de la importància de protegir la seua pròpia salut, triant calçat que no continga crom ni productes químics tòxics.

Les persones que compren productes de cuir que contenen crom hexavalent poden patir dermatitis irritant i al·lèrgica, ja que aquesta substància és una de les sensibilizants de la pell més comunes. Els símptomes típics de les dermatitis al·lèrgiques provocades pel crom són la sequedat de la pell, eritema, fissures, pàpules, descamació, xicotetes vesícules i inflor.

L'1 de maig 2015, la Unió Europea va prohibir la venda de productes de cuir que estiguen en contacte amb la pell i superen una concentració de crom hexavalent de 3mg/kg o més. Es tracta d'un pas important per a protegir els consumidors i consumidores europeus del cuir tòxic. No obstant això, des de la Campanya Canvia Les teues Sabates en la qual participa SETEM FEDERACIÓ, es pensa que queda molt per fer, ja que aquesta regulació està lluny de protegir les persones que treballen a curtiduries i fàbriques de calçat.

ACTIVITAT

Nom:

Una imatge val més que mil paraules

Font:

SETEM Comunitat Valenciana

Objectius:

- Conèixer a través d'imatges què està passant en el medi ambient amb el canvi climàtic, conseqüència de l'activitat humana que amenaça la nostra forma de vida i el futur del nostre planeta.
- Sensibilitzar sobre la importància d'adoptar un consum més responsable i d'incloure el comerç just en els seus hàbits quotidians, com una forma de mitigar els efectes negatius que el nostre consum insostenible té sobre el medi ambient.

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Fem grups en l'aula, cada grup treballarà sobre una imatge. A través de la imatge han de reflexionar sobre

les següents qüestions:

Què ens mostra la fotografia?; Què creiem què ha passat?; Quines alternatives podrien haver-se utilitzat per a no arribar a aquesta situació?

Una vegada cada grup ha reflexionat sobre la seua imatge, van eixint i presentant cadascun d'ells la imatge i les conclusions a les quals han arribat, la resta de grups pot intervenir aportant idees.

Material:

Ordinador, projector, folis i bolígrafs

Imatges de la 1 a la 8

IMATGE 1

IMATGE 2

IMATGE 3

IMATGE 4

IMATGE 5

IMATGE 6

IMATGE 7

IMATGE 8

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

L'Horta Viva

Font:

Projecte de finalització de Grau de Periodisme.
Universitat de València. Col·laboració d'Esquerrans
TV. <https://youtu.be/e9knjwkcays>

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament:

Es projecta el reportatge "L'Horta Viva". Reportatge sobre l'horta valenciana i els xicotets projectes que han nascut en ella. Projectes que estan demostrant ser una força que, a xicoteta escala, estan aconseguint mantenir aquest espai agrari únic com el que és (enfrent de pressions i promeses incomplides de govern i institucions) lligats al respecte per l'agricultura valenciana sense per això, deixar de ser rendibles.

Després de visionar el reportatge es planteja l'alumnat reflexionar en grup aquestes possibles qüestions: Quina és la situació de l'horta valenciana?; Passa el mateix en la teua zona?; Quina opinió tens sobre els projectes que presenta el reportatge?; Coneixes projectes en l'espai agrari de la teua zona que aposten pel respecte al medi ambient?

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç <https://youtu.be/e9knjwkcays>

2010 - Reportatge – València - 14min 52seg – Directora: Marta Pascual Caballero

Nom:

Hula hoop, quin trànsit

Font:

SETEM Comunitat Valenciana

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Els repartim un cèrcol *Hula hoop* de l'aula d'Educació Física del nostre Centre Educatiu a cada alumna i alumne, que haurà de caminar per l'aula de classe durant uns 5 minuts. En aquest temps s'adonaran de les dificultats de circular en xocar-se unes persones amb unes altres.

Després es preguntarà l'alumnat: Quina és la manera més fàcil de circular sense que ningú es xoque o isca de l'aula?; Compartint els cèrcols entre totes i tots és una bona forma d'aconseguir circular per l'aula sense dificultats?

Posteriorment es reflexionarà sobre la congestió en les ciutats per l'ús abusiu dels cotxes, a través del visionat de dues imatges (Document 1: Imatges) i la lectura en grups del Document 2: Els problemes del cotxe, per a debatre sobre la necessitat de substituir el cotxe progressivament per mitjans de transport sostenibles com el transport públic o la bicicleta, el mitjà més sostenible de tots.

Material:

Cèrcols *Hula hoop*

Document 1: Imatges

Document 1: Els problemes del cotxe.

DOCUMENT 1: IMATGES

DOCUMENT 1: ELS PROBLEMES DEL COTXE

L'automòbil és el mitjà de transport que més impactes provoca, que resulta més car, i el que més energia consumeix. Pot ser útil per a trajectes molt específics que no siguen coberts per cap línia de transport públic o per a recorreguts de porta a porta –per a transport de persones amb problemes de mobilitat, o quan siga necessari desplaçar objectes pesats–, així com per a trajectes que hagen de realitzar-se a una gran velocitat per raons d'urgència. El cotxe, fora d'embossos, és un mitjà ràpid i flexible, ja que atén únicament els desitjos del seu conductor.

El principal problema del cotxe radica en el seu ús generalitzat i desmesurat, que provoca la congestió i ineficiència de tot el transport viari. L'ampliació de viari, la recepta habitual davant situacions de congestió, la major part de les vegades només suposa un empitjorament dels problemes a mitjà termini.

Contribució de l'automòbil als diferents impactes

L'automòbil és el mitjà de transport que més energia consumeix per persona transportada i quilòmetre recorregut, ja siga per a taxes d'ocupació màximes o taxes d'ocupació reals.

El consum energètic total de l'automòbil –incloent el consum de construcció del vehicle, de la infraestructura i el manteniment de la mateixa– a taxes d'ocupació reals és quasi el doble que el del tren i el del metro, i quatre vegades més que el de l'autobús.

Aquest elevat consum d'energia, que el situa com el mitjà de transport més ineficient, és la causa dels seus majors impactes i del seu major cost econòmic, tant per a l'usuari com per a la societat.

És també la causa dels seus majors impactes a escala global: contribució al canvi climàtic i impactes relacionats amb l'obtenció i distribució de l'energia –petroli– que consumeix i esgota.

Contaminació de l'aire

La contaminació de l'aire és produïda sobretot pels mitjans que emeten fuita de gasos a l'interior de les ciutats i depèn de l'energia de tracció consumida. L'automòbil és el mitjà que més energia de tracció consumeix: quatre vegades més que l'autobús per al mateix nombre de viatgers.

Se situa així com a principal focus emissor i principal responsable de la contaminació de l'aire en les ciutats. Els automòbils són responsables del 80% d'emissions de NO₂ degudes al trànsit i del 60% d'emissions de partícules.

L'exposició a la contaminació atmosfèrica als nivells actuals de contaminació provoca seriosos efectes sobre la salut de les persones: irritació d'ulls, superfícies mucoses i pulmons, increments en la mortalitat total, mortalitat per malalties respiratòries i cardiovasculars, pèrdua de funcionament pulmonar i risc d'incidència del càncer de pulmó.

Aquests contaminants són més perjudicials per a les persones més febles: persones majors, menors d'edat i persones asmàtiques o persones amb problemes de respiració són les més sensibles.

Congestió

L'automòbil amb els seus elevats requeriments d'espai i les seues baixes taxes d'ocupació se situa com el principal responsable de les congestions urbanes, els coneguts embossos.

Els embossos no solament produeixen una pèrdua de temps considerable que les persones han de sostroure d'altres activitats, a més d'una afecció sobre el seu estat d'ànim, sinó que tenen també una forta repercussió econòmica –hores productives perdudes, pèrdues en el comerç, operacions de proveïment més difícils i amb retards, etc–. A mesura que augmenta la utilització de l'automòbil, s'incrementen la congestió viària i amb ella disminueix la velocitat mitjana de circulació, aconseguint nivells tan baixos que anul·len el principal avantatge competitiu de l'automòbil com a mitjà de transport.

Baixes taxes d'ocupació

Tots aquests problemes es veuen, a més, considerablement agreujats per les taxes d'ocupació tan baixes que presenta el cotxe: una mitjana d'1, 2 persones per vehicle. Taxes tan baixes que multipliquen el consum d'energia, la contaminació emesa, el soroll generat, el consum d'espai per persona transportada i les possibilitats d'accident.

Impactes sobre la resta de mitjans de transport i els no motoritzats

A més, el cotxe té un efecte negatiu sobre el transport públic i sobre els mitjans no motoritzats. La repercussió sobre el transport públic es deu a la gran quantitat d'espai públic que consumeix i les congestions que produeix.

Competició desigual –recorda l’espai que consumeix cada mitjà– per un espai públic limitat en el qual el gran perdedor és el sistema públic d’autobusos, que veu molt empitjorada la qualitat del seu servei i requereix, per a ser mantingut, d’importantes inversions públiques. En aquesta injusta competició, l’autobús perd potencials viatgers que es passen a l’automòbil, perpetuant el problema, o a altres mitjans.

L’efecte indirecte d’aquesta situació és que al mateix temps que el transport públic per carretera es troba desprestigiada, el metro i el tren són els únics transports públics demandats per la societat a causa del seu elevat grau d’acceptació social. I és que aquests mitjans de transport no han de competir contra el cotxe per l’espai públic, gràcies a la qual cosa garanteixen un servei de qualitat. Però no convé oblidar que tots dos requereixen d’unes importants inversions en infraestructura que s’han d’amortitzar, i que només resulten rendibles a partir d’una quantitat de viatgers per dia molt elevada, un requisit que compleixen no molts trajectes urbans.

L’ús excessiu de l’automòbil, amb la seua expansió urbana de les últimes dècades, són també causants de la inhibició dels transports no motoritzats. Vianants i ciclistes no troben lloc en una ciutat hostil per a ells. Una ciutat dissenyada per al cotxe, sense espai ni facilitats per a caminar o pedalejar, on el règim de por (per atropellament) de l’automòbil i la contaminació que produeix es combinen inhibint a vianants i ciclistes. Per això l’afirmació que l’automòbil és un mitjà impossible de democratitzar: a mesura que més i més gent l’utilitza més ineficient es torna ell i tot el sistema de transport viari.

ECOLOGISTES EN ACCIÓ.

Nom:

Dones d’Intag. Comerç Just i defensa del medi ambient a Equador

Font:

SETEM Comunitat Valenciana. ALBA SUD <https://vimeo.com/17593719>

Temporalització:

55 minuts

Desenvolupament activitat:

Es projecta l’audiovisual “Dones d’Intag” centrat en les opinions i vivències d’un grup de dones del Valle de l’Intag, a Equador. Amb el visionat del vídeo, l’alumnat coneixerà temes claus relacionats amb el Comerç Just, com és la seua vinculació amb conservació del medi ambient i el paper protagonista de les dones llauradores en el desenvolupament d’aquest tipus d’experiències.

2010 - Audiovisual – Equador – 29min – producció d’ALBA SUD per a SETEM CV

3.10. Unidat 10: Medi ambient

Després de visionar el vídeo es planteja l'alumnat reflexionar en grup aquestes possibles qüestions: Què us ha semblat el vídeo?; Quins aspectes us han agradat o interessat més i quins no?; Us ha sorprès el que heu vist en el vídeo en relació a la idea que teníeu de Comerç Just?; Quin impacte tenen en el medi ambient les activitats que realitzen les dones?; Per què és tan important per a elles la defensa del medi ambient?; Quins avantatges els ha reportat estar vinculades al Comerç Just?

Una vegada acabada la reflexió/debat s'explicarà i es repartirà el Document 1: Criteris del Comerç Just. Posteriorment es proposa l'alumnat de forma individual o en grup, segons es considere més oportú, que facen una pluja d'idees comparant els principis del Comerç Just en relació a la conservació del medi ambient i l'establiment de relacions d'igualtat entre dones i homes amb l'experiència d'Intag que mostra el vídeo.

La finalitat de la pluja d'idees és mostrar la importància d'adoptar un consum més responsable i d'incloure el Comerç Just en els seus hàbits quotidians, com una forma de mitigar els efectes negatius que el nostre consum insostenible té sobre el medi ambient.

Material:

Ordinador, projector i accés a internet per a accedir al documental a través de l'enllaç <https://vimeo.com/17593719>

Document 1: Criteris del Comerç Just

DOCUMENT 1: CRITERIS DEL COMERÇ JUST

Criteris de Comerç Just

Perquè un producte pugui ser comercialitzat dins de les xarxes de Comerç Just i considerat com a tal, cal que garantisca els criteris següents:

1. Salaris i condicions de treball dignes.
2. Sense explotació infantil.
3. Igualtat entre homes i dones.
4. Funcionament democràtic.
5. Relació comercial a llarg termini.
6. Pagament d'una part del preu per endavant.
7. Els productors i productores destinen part dels seus beneficis a les necessitats bàsiques de les seues comunitats.
8. Respects pel medi ambient.
9. Productes de qualitat.
10. Informació als consumidors i consumidores.

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes

- Coordinadora Estatal de Comerç Just (2008): L'ABC del Comerç Just. Comerç Just pel medi ambient. http://comerciojusto.org/wp-content/uploads/2011/10/el_abc_del_cj_3.pdf
- SETEM Federació (2015): Queden bé aquestes sabates? Una visió general de la producció mundial de calçat. <https://ropalimpia.org/adjuntos/informes/quedan-bien-estos-zapatos-es.pdf>

Material audiovisual

- Des del camp a la ciutat, salut, vida i dignitat. <https://youtu.be/so4xutgj43w> 20min
- El xoc de Dos Mons. Tràiler. <https://youtu.be/norjgxlj-q> 2min 28seg

Links

- Guia didàctica Dones d'Intag: Comerç Just i defensa del medi ambient a Equador (2010). SETEM Comunitat Valenciana. <http://www.albasud.org/publ/docs/38.pdf>
- http://www.ecologistasenaccion.org/img/pdf_cuaderno_1_problemas_coche.pdf
- <http://guiahortanord.hortaviva.net/>
- <https://www.hortaviva.net/>

PAM A PAM

Setem

3.11. Unitat 11: Justícia social

_Ods 16: Promoure societats justes, pacífiques i inclusives

INFO ONU

L'objectiu 16 dels Objectius de Desenvolupament Sostenible proposats se centra en la promoció de societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, la provisió d'accés a la justícia per a tots i la construcció d'institucions responsables i eficaces a tots els nivells.

DADES I XIFRES

- El poder judicial i la Policia estan entre les institucions més afectades per la corrupció
- La corrupció, el suborn, el robatori i el frau fiscal costen al voltant de 1260 milions de dòlars per als països en desenvolupament a l'any; aquesta quantitat de diners podria ser utilitzada per a elevar per sobre dels 1,25 dòlars diaris les persones que viuen amb menys d'eixos diners durant un mínim de sis anys
- La taxa de xiquets que abandonen l'escola primària en els països afectats pels conflictes va aconseguir el 50 per cent en 2011, que representa a 28,5 milions de xiquets, mostrant l'impacte de les societats inestables en un dels principals objectius de l'agenda després de 2015: l'educació
- L'estat de dret i el desenvolupament tenen una interrelació significativa i es reforcen mútuament, per la qual cosa és essencial per al desenvolupament sostenible a nivell nacional i internacional

METES

- Reduir considerablement a tot el món totes les formes de violència i les taxes de mortalitat con-nexes
- Posar fi al maltractament, l'explotació, la tracta, la tortura i totes les formes de violència contra els xiquets
- Promoure l'estat de dret en els plànols nacional i internacional i garantir la igualtat d'accés a la justícia per a tots
- Per a 2030, reduir de manera significativa els corrents financers i d'armes il·lícites, enfortir la recuperació i devolució de béns robats i lluitar contra totes les formes de delinqüència organitzada
- Reduir substancialment la corrupció i el suborn en totes les seues formes
- Crear institucions eficaces, responsables i trans-parents a tots els nivells
- Garantir l'adopció de decisions inclusives, parti-cipatives i representatives que responguen a les necessitats a tots els nivells
- Ampliar i enfortir la participació dels països en desenvolupament en les institucions de gover-nança mundial
- Per a 2030, proporcionar accés a una identitat jurídica per a tots, en particular mitjançant el re-gistre de naixements
- Garantir l'accés públic a la informació i protegir les llibertats fonamentals, de conformitat amb les lleis nacionals i els acords internacionals
- Enfortir les institucions nacionals pertinents, fins i tot mitjançant la cooperació internacional, amb la intenció de crear capacitat a tots els nivells, en particular en els països en desenvolupament, per a prevenir la violència i combatre el terrorisme i la delinqüència
- Promoure i aplicar lleis i polítiques no discrimina-tòries en favor del desenvolupament sostenible

DESENVOLUPAMENT DEL TEMA

En aquesta unitat es treballarà sobre l'**ODS 16: Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tots i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.**

La justícia social se sustenta en els valors de l'equi-tat, la igualtat, el respecte de la diversitat, l'accés a la protecció social i aplicació dels drets humans en totes les esferes de la vida, fins i tot en el lloc de treball. La justícia social és un principi fonamental per a la convivència pacífica i pròspera, dins i entre les nacions.

La justícia social advoca pel dret dels sectors més desfavorits de la societat, mitjançant la remoció dels obstacles que perpetuen la desigualtat. És respon-sabilitat dels Estats eliminar aquests obstacles mit-jançant polítiques públiques que creen les condicions necessàries perquè es desenvolupe una societat igualitària en termes econòmics, socials i culturals.

Justícia social és defensar una millor distribu-ció de la riquesa, però més encara és defen-sar la possibilitat d'avançar, de tecnificar-se, de superar-se, de créixer en un món que cada vegada ens exigeix més.

Totes les persones tenim necessitats bàsiques comunes, que es tradueixen en drets humans fon-amentals: el dret a la pròpia identitat, a la supervivèn-cia, a l'educació a expressar-nos amb llibertat i a ser tractats amb dignitat i respecte, per exemple.

Quan aquestes necessitats fonamentals no se sa-tisfan, ens trobem enfront d'inequitats, que poden donar-se tant en els països industrialitzats com en països en desenvolupament. El que converteix aquestes situacions en injustícies és que poden ser evitades: no es tracta de problemes irresolubles als quals no puguem fer front, sinó que sovint han sigut provocats per persones i persisteixen perquè molta gent es desentén d'ells. La decisió de promoure o negar la justícia social està en mans de les persones, ja siga a escala individual, local, nacional o mundial.

Des que naixem, homes i dones necessitem dels altres per a poder sobreviure i desenvolupar-nos com a persones. Som essencialment éssers en relació.

La solidaritat està en la base d'aquestes relacions, que s'han anat deteriorant progressivament en la nostra societat. **Lluitar per la justícia i la solidaritat** és treball de tots. Per això és necessari despertar la consciència social, que ha de ser transmesa al llarg de la nostra vida per a, a través d'aquesta, poder comprometre'ns gradualment en accions socials adequades.

Hi ha molts altres valors positius en la societat, però els més importants a partir dels quals poden desglossar-se els altres són: la Pau, la Tolerància, la Solidaritat, la Fraternitat,...

ALGUNES DADES: És important saber que el 20% més ric de la humanitat acapara quasi el 83% dels recursos de la terra mentre que el 40% més pobre de la humanitat està obligat a subsistir amb menys del 4%, és a dir, amb deu vegades menys del que els correspondria en un repartiment equitatiu.

Tots estem convençuts que la injustícia i la pobresa han d'acabar.

Tots sabem que hem d'actuar per a construir relacions que no estiguen guiades per la lògica del benefici, sinó pel repartiment, la igualtat, la solidaritat...

El Comerç Just constitueix una alternativa econòmica que afavoreix el desenvolupament ja que no solament té en compte els aspectes econòmics, sinó també els socials i mediambientals. El Comerç Just assegura unes condicions de treball dignes i segures, el pagament d'un salari adequat, el mateix per a ells i elles davant les mateixes tasques, la no explotació laboral infantil i la producció de manera respectuosa amb l'entorn natural.

Els beneficis del Comerç Just per als treballadors/es i la població de l'entorn són molt positius. Un informe de la Plataforma Francesa de Comerç Just constata que en el 85% dels estudis realitzats els productors/es de Comerç Just tenen una millor qualitat de vida ja que reben uns ingressos superiors als del mercat convencional, i són més estables.

ACTIVITAT

Nom:

Anàlisi de les nostres necessitats

Font:

SETEMCV

Temporalització:

1h 30'

Desenvolupament de l'activitat:

Per a introduir quin tipus de consum fem, analitzem allò que realitzem a través d'un dia, se li lliura a cada alumne/a un possible horari distribuït per franges horàries en les quals han de complementar què fan, vinculant-ho a productes associats a l'acte que realitzen.

8:00- 9:00	
9:00 – 10:00	
10:00 – 14:00	
14:00 – 15:00	
16:00 – 18:00	
18:00 – 21:00	
21:00 – 23:00	
23:00 – 00:00	

Realitzarem una posada en comú d'allò que consumim a cada moment i reflexionarem al voltant de tot aquest consum i el que hi ha darrere d'ell, persones, planeta, processos de fabricació, processos de producció, extracció... per a arribar a fer-los pensar en el que hi ha darrere dels aliments, robes, serveis.. dels quals ens beneficiem en el Nord.

Després d'aquest debat es divideix al grup en subgrups de tres persones. A cadascun d'ells se li dóna un llistat amb les següents coses:

- Dormitori propi
- Dolços
- Educació
- Menjar nutritiu
- Protecció contra la discriminació
- Un televisor
- Diners
- Viatges de vacances
- L'oportunitat d'expressar la teua opinió i ser escoltat
- Aigua potable
- Protecció contra l'abús i l'abandó
- Roba d'última moda
- Una bici
- Un ordinador
- Atenció mèdica
- Aire net
- Zones verdes
- Un smartphone
- Una casa
- Connexió a internet

A continuació es comenta que viuen en una xicoteta ciutat en la qual, per consens, s'ha elaborat eixa llista amb 20 desitjos o necessitats que s'assignen a cada grup de 3 persones. Com hi havia algunes coses que no eren capaces de decidir, van pensar que cada grup de 3 persones podria afegir altres quatre coses, les que volguera, a la llista. De manera que, en total, el llistat de cada grup està format per 24 desitjos o necessitats. Al poc de temps, com a resultat de certs problemes de proveïment, és necessari que cada grup reduísca el seu llistat llevant les 8 coses que considera més imprescindibles.

Uns mesos després, torna a haver-hi problemes, i la llista ha de reduir-se de nou en 8 objectes. De manera que al final, cada grup, es queda amb un llistat format únicament per 8 coses.

Qüestions per a la reflexió:

1. Quines coses es van rebutjar en la primera llista? Per què?
2. Va ser la segona ronda d'eliminacions més difícil que la primera? Per què?
3. Hi ha hagut desacords en el subgrup? Quins i per què?
4. Quina necessitat bàsica intenta satisfer cadascun dels objectes del llistat?
5. Quina és la diferència entre desitjos i necessitats? Quins articles de la llista eren desitjos i quins necessitats?
6. Els desitjos i les necessitats difereixen d'una persona a una altra? I d'una societat a una altra? Per què sí o per què no?
7. Consumim segons necessitats o desitjos?
8. Consumim tots/es per igual?
9. És just que hagen persones que no poden optar a necessitats bàsiques?

VISIONAT: L'ULTIMÀTUM EVOLUTIU i explicació de la temàtica

Sinopsi: El professor Setemius, prestigiós estudiós de la vida salvatge galàctica, ens presenta un documental sobre els costums d'un curiós espècimen "L'Homo Consumus", habitant del planeta Terra, els costums del qual estan fent pols els recursos del planeta i als seus habitants menys afortunats. El que aquest depredador encara no sap és que pot evolucionar cap a "L'Homo Responsabilus", sent més conscient i responsable i millorant així el futur de la seua espècie i del seu món.

****Després del visionat fem una reflexió conjunta, on prioritzem el model Responsable que prioritza a les persones i el mitjà (Economia Social i solidària)**

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Nom:

"El collage de les IN- justícies"

Font:

SETEM CV

Temporalització:

55 min

Desenvolupament de l'activitat:

Es tracta d'analitzar, a partir de notícies d'actualitat, situacions tant d'injustícia com de solidaritat que estiguen ocorrent, així com de reflexionar sobre el tipus d'informació que apareix en els mitjans de comunicació i els valors que transmeten.

Treball en xicotets grups:

Es portaran diversos periòdics i es faran dos grups: un revisarà aquelles notícies que facen referència a la injustícia i uns altres a la solidaritat. A més podran incloure altres idees personals. Així, realitzaran un collage.

Posada en comú:

-Quines notícies han entès com d'«injustícia»?

Material:

Periòdics, revistes, cartolines, tisores, cola

PER A SABER MÉS I COMPLEMENTAR

Informes:

- Guia VLC de Consum Responsable en Temps de Crisi. SETEMCV.2012
- Transformant els territoris des de l'economia solidària. REVES EUSKADI. 2016.
- Revista SETEM21. Teixint una altra economia. SETEM. 2012 http://www.setem.org/media/pdfs/revista_setem_21_cast.pdf
- Economia social i solidària. GRUP COMERCIE AMB JUSTÍCIA (HONDURES). 2011
- Mirades globals per a una altra economia. SETEM. 2012

Material audiovisual:

ULTIMÀTUM EVOLUTIU

Any: 2009

Gènere: curtmetratge

Durada: 10'23"

<https://www.youtube.com/watch?v=c5SEHz3Y6q8>

QUÈ ÉS EL COMERÇ JUST?

Any: 2013

Gènere: curtmetratge

Durada: 7'05

<https://www.youtube.com/watch?v=jqOM0PKuWds&t=89s>

Links

<http://www.setem.org/site/es/ultimatumevolutive/el-ultimatum-evolutivo>

<http://comerciojusto.org/centro-de-recursos/>

<http://www.setem.org/site/es/federacion/revista-y-publicaciones/>